

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Statystyczny atlas województwa małopolskiego **2016**

KRAKÓW 2016

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków
tel. 12 415 60 11, fax. 12 361 01 91
e-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl

**Publikację przygotowano w Dziale Opracowań Analitycznych
Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych
we współpracy z Wydziałem Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska
Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie**

Autorzy opracowania	dr hab. inż. Piotr Cichociński dr inż. Ewa Dębińska, Prof. AGH dr inż. Wojciech Drzewiecki dr hab. inż. Ewa Panek, Prof. AGH Małgorzata Piwowarczyk Marek Skuciński
Pod kierunkiem	Agnieszki Chochorowskiej
Sekretarz	Marek Skuciński
Skład komputerowy	Marek Skuciński
Projekt okładki	Marek Skuciński

ISBN 978-83-7403-256-8

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna w Internecie – <http://krakow.stat.gov.pl>

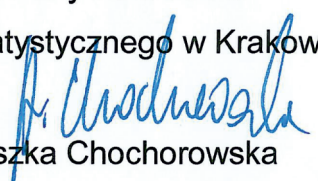
PRZEDMOWA

Szanowni Państwo,

Podstawową zasadą w prezentacji danych statystycznych jest wybór takiej metody, która zapewni nie tylko osiągnięcie wszystkich celów badania, ale także czytelność i przejrzystość, pozwalającą na właściwą analizę materiału statystycznego i jego popularyzację. Z tego względu niezwykle ważną rolę w opisowej analizie statystycznej odgrywa graficzna prezentacja danych liczbowych, w ramach której szczególnego znaczenia nabierają mapy statystyczne, przedstawiające terytorialne rozmieszczenie zbiorowości lub zjawiska i umożliwiające śledzenie zachodzących procesów w przestrzeni w łatwy i szybki sposób. Dlatego też pracownicy Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Krakowie, we współpracy z pracownikami naukowymi Wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, przygotowali dla Państwa Statystyczny Atlas Województwa Małopolskiego, w którym cały zgromadzony materiał statystyczny po raz pierwszy opracowany został wyłącznie w formie graficznej.

Publikacja składa się z dziesięciu bloków tematycznych, z których każdy zawiera zestaw kartogramów i kartodiagramów, charakteryzujących województwo małopolskie i jego specyfikę wewnętrzną w odniesieniu do średnich wartości w kraju. Problematykę opracowania stanowią najistotniejsze zagadnienia z zakresu demografii, finansów, infrastruktury społecznej i gospodarczej oraz turystyki, pozwalające wnioskować o potencjale społeczno-gospodarczym poszczególnych obszarów województwa. Wszelkie zaprezentowane w publikacji wskaźniki zostały szczegółowo wyjaśnione w zamieszczonym na początku atlasu słowniku pojęć.

Mam nadzieję, że opracowanie będzie interesującym źródłem wiedzy o zróżnicowaniu społeczno-gospodarczym województwa małopolskiego, a jego forma okaże się pomocna przy prowadzeniu pogłębionych prac analitycznych.

p. o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Chochorowska

Kraków, październik 2016 r.

SPIS TREŚCI

Przedmowa	3
Uwagi metodyczne	6
Źródła i zakres danych	6
Objaśnienia podstawowych pojęć	7
Pozostałe uwagi	10
Ważniejsze skróty	12
 1. Położenie	13
Mapa 1.1. Położenie geograficzne	13
Mapa 1.2. Podział administracyjny w 2014 r.	14
Mapa 1.3. Podział fizyczno-geograficzny według J. Kondrackiego (2002)	15
 2. Demografia	16
Mapa 2.1. Gęstość zaludnienia w 2014 r.	16
Mapa 2.2. Wskaźnik urbanizacji w 2014 r.	17
Mapa 2.3. Zmiana zaludnienia (2010-2014)	18
Mapa 2.4. Współczynnik feminizacji w 2014 r.	19
Mapa 2.5. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2014 r.	20
Mapa 2.6. Małżeństwa zawarte w 2014 r.	21
Mapa 2.7. Urodzenia żywe w 2014 r.	22
Mapa 2.8. Umieralność w 2014 r.	23
Mapa 2.9. Ruch naturalny ludności w 2014 r.	24
Mapa 2.10. Migracje gminne ludności (2010-2014)	25
Mapa 2.11. Migracje międzywojewódzkie ludności: napływ (2010-2014)	26
Mapa 2.12. Migracje międzywojewódzkie ludności: odpływ (2010-2014)	27
Mapa 2.13. Przyrost rzeczywisty ludności (2010-2014)	28
Mapa 2.14. Typologia demograficzna według J. W. Webba w 2014 r.	29
Mapa 2.15. Klasyfikacja gmin według ekonomicznych grup wieku w 2014 r.	30
Mapa 2.16. Dostępność usług publicznych w 2014 r.	31
 3. Potencjał gospodarczy	32
Mapa 3.1. Podmioty gospodarki narodowej w 2014 r.	32
Mapa 3.2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2014 r.	33
Mapa 3.3. Pracujący w gospodarce narodowej w 2014 r.	34
Mapa 3.4. Pracujący w gospodarce narodowej według płci w 2014 r.	35
Mapa 3.5. Spółki handlowe w 2014 r.	36
Mapa 3.6. Bezrobotni zarejestrowani w 2014 r.	37
 4. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	38
Mapa 4.1. Dochody ogółem budżetów gmin w 2014 r.	38

Mapa 4.2. Dochody własne budżetów gmin w 2014 r.	39
Mapa 4.3. Wydatki ogółem budżetów gmin w 2014 r.	40
Mapa 4.4. Stopień pokrycia wydatków budżetów gmin dochodami własnymi w 2014 r.	41
Mapa 4.5. Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie w 2014 r.	42
Mapa 4.6. Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2014 r.	43
5. Infrastruktura	44
Mapa 5.1. Infrastruktura transportowa w 2015 r.	44
Mapa 5.2. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych w 2015 r.	45
Mapa 5.3. Grunty zabudowane i zurbanizowane w 2014 r.	46
Mapa 5.4. Sieć wodociągowa w 2014 r.	47
Mapa 5.5. Sieć kanalizacyjna w 2014 r.	48
Mapa 5.6. Sieć gazowa w 2014 r.	49
Mapa 5.7. Zasoby mieszkaniowe w 2014 r.	50
6. Turystyka	51
Mapa 6.1. Obszary prawnie chronione w 2013 r.	51
Mapa 6.2. Obszary ochrony przyrody sieci Natura 2000 w 2013 r.	52
Mapa 6.3. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych w 2014 r.	53
Mapa 6.4. Lasy w 2014 r.	54
Mapa 6.5. Ważniejsze szlaki turystyczne w 2015 r.	55
Mapa 6.6. Miejsca noclegowe w 2014 r.	56
Mapa 6.7. Korzystający z noclegów w 2014 r.	57
7. Edukacja	58
Mapa 7.1. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (2014/2015)	58
Mapa 7.2. Dzieci w przedszkolach (2014/2015)	59
Mapa 7.3. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkolnictwo podstawowe (2014/2015)	60
Mapa 7.4. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkolnictwo gimnazjalne (2014/2015)	61
8. Kultura	62
Mapa 8.1. Biblioteki publiczne w 2014 r.	62
Mapa 8.2. Domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice w 2014 r.	63
9. Opieka zdrowotna	64
Mapa 9.1. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2014 r.	64
Mapa 9.2. Przychodnie lekarskie w 2014 r.	65
Mapa 9.3. Apteki ogólnodostępne w 2014 r.	66
10. Pomoc społeczna	67
Mapa 10.1. Środowiskowa pomoc społeczna w 2014 r.	67
Mapa 10.2. Środowiskowa pomoc społeczna w 2014 r.: kryterium dochodowe	68
Mapa 10.3. Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej w 2014 r.	69
Mapa 10.4. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w 2014 r.	70

UWAGI METODYCZNE

Źródła i zakres danych

Źródła opracowania, poza danymi Głównego Urzędu Statystycznego, stanowiły informacje pochodzące z:

- Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad;
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska;
- OpenStreetMap Foundation (CC-BY-SA 2.0);
- Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Podział fizyczno-geograficzny województwa przygotowano na podstawie opracowania Jerzego Kondrackiego „Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa, 2002.

Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa - według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- urodzenia - według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony - według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o pracujących podane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON** obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników. Informacje o długości sieci gazowej i wodociągowej rozdzielczej dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej) oraz sieci rozdzielczej.

Porady udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują porady lekarskie i stomatologiczne.

Pojęcie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej rozumiane jest jako:

- populacja gospodarstw domowych, które w danym roku otrzymały pomoc materialną lub rzeczową za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej,
- zbiorowość wszystkich członków tych gospodarstw, bez względu na to kto i jakie świadczenie otrzymał. Co do zasady, każdy rodzaj i forma pomocy są przyznawane decyzją imiennie, na konkretną osobę i w zależności od charakteru świadczenia są „adresowane” zazwyczaj na jedną pełnoletnią osobę w wieloosobowej rodzinie. Niemniej przyjęto takie ujęcie kierując się tym, że każda forma pomocy wywiera choćby niewielki wpływ na sytuację bytową wszystkich osób pozostających we wspólnym gospodarstwie. Dodatkowym uzasadnieniem takiego ujęcia jest to, że przy rozpatrywaniu wniosku o pomoc społeczną analizowana jest sytuacja materialna wszystkich członków gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o wsparcie i wyliczany jest dochód na osobę w jej gospodarstwie.

Uwaga. Definicja osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej) jest stosowana w badaniu 1.25.0710 w odniesieniu do grupy świadczeniobiorców, czyli tylko tych osób, na które imiennie została wystawiona decyzja przyznająca świadczenie (dane w sprawozdaniu MPiPS-03). Stąd mimo merytorycznej spójności (świadczeniobiorcy są częścią ogółu beneficjentów) liczba korzystających z pomocy społecznej prezentowana na podstawie sprawozdania MPiPS03 jest znacznie mniejsza, gdyż nie obejmuje wszystkich osób w tych gospodarstwach.

Kryterium dochodowe to poziom miesięcznego dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, określonego zgodnie z art. 8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, który uprawnia do ubiegania się o świadczenie pieniężne. Kryterium dochodowe określa ustawową granicę ubóstwa.

Objaśnienia podstawowych pojęć

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – świadczenia podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej, udzielane w warunkach niewymagających ich udzielania w trybie stacjonarnym i całodobowym w odpowiednio urządzonym, stałym pomieszczeniu.

Apteka ogólnodostępna – apteka przeznaczona do zaopatrywania ludności w produkty lecznicze, leki apteczne, leki recepturowe, wyroby medyczne, produkty posiadające wymagane prawem atesty lub zezwolenia, pod warunkiem, że ich przechowywanie i sprzedaż nie będą przeszkadzać podstawowej działalności apteki. Są to równocześnie miejsca udzielania informacji o produktach leczniczych oraz wyrobach medycznych.

Bezrobotni zarejestrowani – osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia

w pełnym wymiarze czasu pracy i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Biblioteka publiczna – placówka, która służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Zgodnie z funkcją jaką pełnią poszczególne placówki, wyodrębniono biblioteki: wojewódzkie i powiatowe oraz biblioteki służące mieszkańcom miast na prawach powiatu, gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich.

Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego – źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku j.s.t., spadki, zapisy i darowizny na rzecz j.s.t., dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez j.s.t. o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody j.s.t., odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Gęstość zaludnienia – miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium w danym momencie czasu – wyrażona w osobach na 1 km².

Księgozbiór – zbiór obejmujący wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma).

Napływ / odpływ ludności – pod pojęciem napływu rozumie się liczbę osób przybyłych do danej jednostki administracyjnej w danym okresie z innego miejsca w kraju, natomiast pod pojęciem odpływu ludności - liczbę osób, które opuściły w danym okresie daną jednostkę administracyjną przenosząc się do innych miejscowości w kraju.

Migracje na pobyt stały – migracje związane ze zmianą miejsca zamieszkania na pobyt stały. W świetle prawa polskiego migracje związane z dokonaniem w biurze ewidencji ludności: - zameldowania na pobyt stały po przybyciu z innego miejsca w kraju lub z zagranicy, - wymeldowania związanego z wyjazdem za granicę na pobyt stały.

Powierzchnia lasów – grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (uprawami leśnymi) lub przejściowo jej pozbawione (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub stanowiące rezerwy przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona – powierzchnia obszarów objętych formami ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu w celu ochrony zasobów, tworów i składników przyrody; stanowi łączną powierzchnię parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Praktyka lekarska – udzielenie przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii oraz orzeczeń lekarskich.

Przychodnia – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Przyrost naturalny ludności – różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Przyrost rzeczywisty ludności – suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych).

Saldo migracji na pobyt stały – różnica między liczbą osób, które przybyły na stałe do danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie.

Turystyczne obiekty noclegowe – każde miejsce zakwaterowania, w którym regularnie bądź sporadycznie nocują turyści np. obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe) oraz inne obiekty noclegowe (domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, pola biwakowe, kempingi, zakłady uzdrowiskowe i inne). Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

Wskaźnik urbanizacji – odsetek ludności mieszkającej w miastach.

Współczynnik feminizacji – współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Współczynnik obciążenia demograficznego – stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako wiek nieprodukcyjny przyjęto wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn).

Współczynnik skolaryzacji brutto – relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto – relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Wychowanie przedszkolne – obejmuje dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej. Realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – wydatki wykonane w dziale 921 klasyfikacji budżetowej.

Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie – wydatki wykonane w dziale 801 klasyfikacji budżetowej.

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkaných i niezamieszkaných znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

Pozostałe uwagi

Dane prezentowane w atlasie - jeśli nie zaznaczono inaczej - **dotyczą 2014 roku.**

Dane prezentowane dla gmin odpowiadają poziomowi 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późniejszymi zmianami. NTS obowiązująca od 1 I 2015 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów zmieniającym rozporządzenie w sprawie Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) z dnia 3 XII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1992) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.

Dane o powierzchni województwa małopolskiego podane zostały według stanu w dniu 1 I 2014 r. na podstawie wykazów, uzyskanych z Państwowego Rejestru Granic i Powierzchni Jednostek Podziału Terytorialnego Państwa (PRG); rejestr prowadzony jest w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii.

Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. podmioty gospodarki narodowej, zasoby mieszkaniowe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku

(np. ruch naturalny ludności, finanse jednostek samorządu terytorialnego) - według stanu w dniu 30 VI.

Wskaźniki bazujące na ludności, dla lat 2000-2009 zostały opracowane w odniesieniu do ludności zbilansowanej na bazie wyników NSP 2002, a wskaźniki dla lat 2010-2014 zostały obliczone zgodnie z bilansem ludności na bazie wyników NSP 2011.

Wskaźnik dostępności usług publicznych w gminach województwa małopolskiego wyznaczono, z pewnymi modyfikacjami, w oparciu o zestaw zmiennych określonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Analizie poddano 16 zmiennych, z pięciu obszarów tematycznych: **edukacja gimnazjalna** (współczynnik skolaryzacji netto w gimnazjach; średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej), **wychowanie przedszkolne** (odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym; liczba przedszkoli na 10 tys. ludności), **ochrona środowiska** (długość sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na 100 km²; odsetek osób korzystających z wodociągów oraz kanalizacji), **kultura** (liczba domów, ośrodków kultury, świetlic i klubów na 10 tys. ludności; odsetek osób uczestniczących w imprezach w domach, ośrodkach kultury, świetlicach, klubach; liczba mieszkańców na 1 placówkę biblioteczną; czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności), **pomoc społeczna** (udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem) i **opieka zdrowotna** (liczba praktyk lekarskich na 10 tys. ludności; placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności; zgony na 1000 ludności). Na wstępie określono charakter każdej z badanych cech, tj. czy jest stymulantą czy destymulantą, następnie wykonano procedurę standaryzacji danych, aby sprowadzić je do wzajemnej porównywalności. W kolejnym etapie dla każdej gminy wyznaczona została miara agregatowa, będąca średnią zestandaryzowanych wartości mierników. Na podstawie wskaźnika syntetycznego J. Perkala przyporządkowano gminy do danej klasy rozwoju. Konstrukcja przedziałów odbywała się w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe wskaźnika, co pozwoliło na określenie dostępności usług publicznych na poziomie niedostatecznym, dostatecznym, dobrym i bardzo dobrym.

Do przedstawienia **procesów starzenia się społeczeństwa** w układzie terytorialnym zastosowano typologię gmin uzyskaną przy wykorzystaniu trójkąta Osanna. Trójkąt Osanna zbudowano w układzie współrzędnych, którego osiami są boki trójkąta równobocznego charakteryzujące jedną z grup wiekowych osób. Osie wyskalowane od 0% do 100%. Dla każdej gminy jako kryterium podziału ludności na sześć typów zastosowano przeciętne udziały poszczególnych grup wiekowych osób (położenie punktu wewnątrz trójkąta informuje o udziale poszczególnych grup wieku w ogólnej liczbie ludności). Typy wieku ludności pogrupowano klasyfikując gminy według struktur wieku ludności jako demograficznie młode, stabilne lub starzejące się.

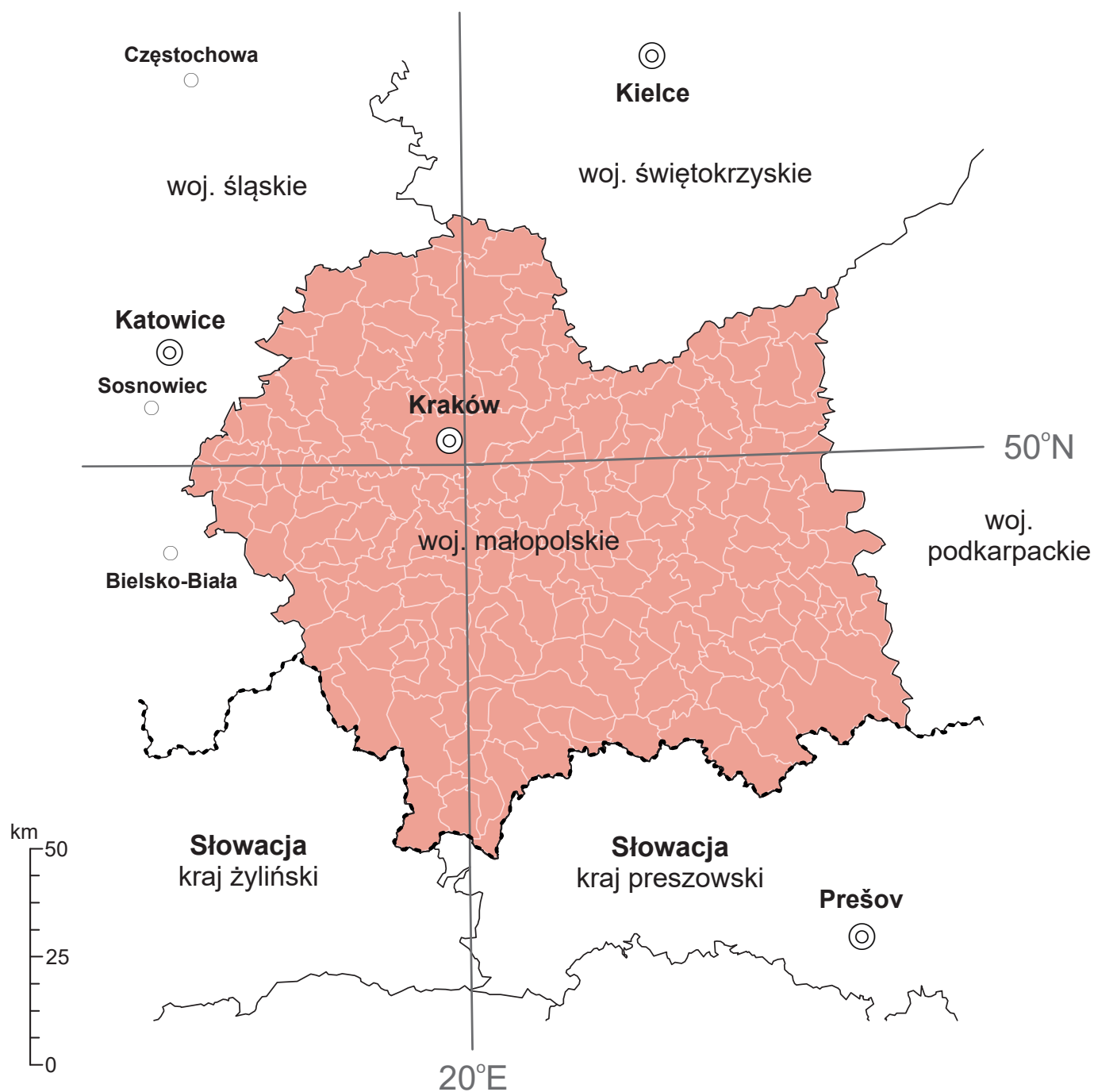
Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki dostępne są w publikacjach tematycznych Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędów Statystycznych.

Ważniejsze skróty

km	– kilometr
km ²	– kilometr kwadratowy
r.	– rok
tys.	– tysiąc
woj.	– województwo
zagr.	– zagraniczny
zł	– złoty

Mapa 1.1. Położenie geograficzne

Położenie geograficzne województwa

- południki / równoleżniki
- - - granice państw
- granice województw
- ⊙ miasta wojewódzkie
- miasta powyżej 150 tys. ludności
- województwo małopolskie
- gminy woj. małopolskiego

Europa:
granice państw
0 700 1400 km

Polska:
województwa
0 100 200 km

Mapa 1.2. Podział administracyjny w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Podział administracyjny województwa

- granice województwa
- granice powiatów
- granice gmin
- ⊙ miasto wojewódzkie
- miasta powiatowe
- pozostałe miasta

Źródło: CODGiK

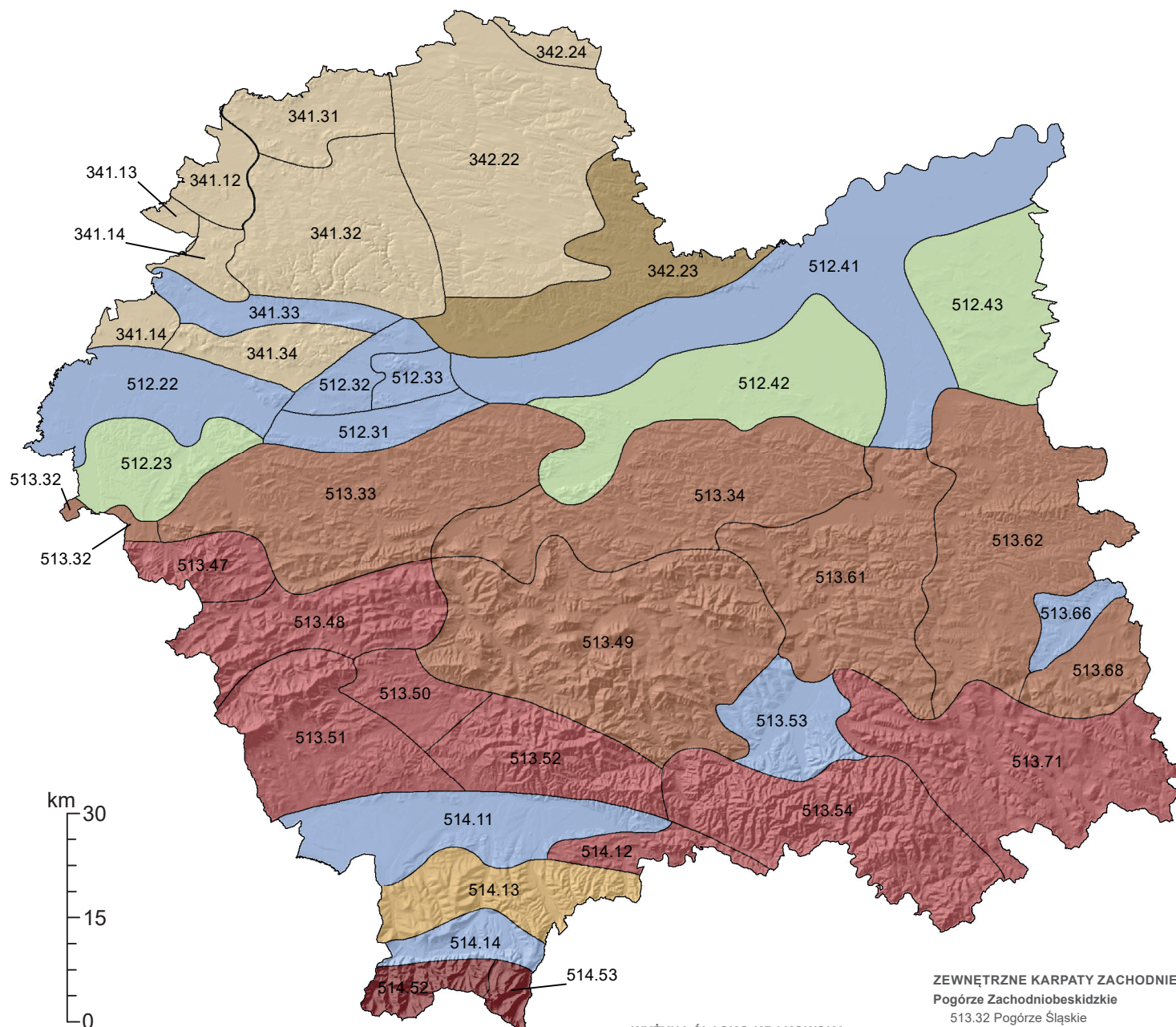

Polska:
województwa
0 100 200 km

Woj. małopolskie:
powiaty
0 20 40 km

Mapa 1.3. Podział fizyczno-geograficzny według J. Kondrackiego (2002)

Podział fizyczno-geograficzny województwa

- obniżenia, kotliny, większe doliny i równiny akumulacji wodnej
- wysoczyzny staroglacjalne
- wyżyny z przewagą skał węglanowych
- wyżyny z przewagą skał bezwęglanowych
- wyżyny z przewagą pokryw lessowych
- pogórza i góry niskie
- góry średnie
- góry wysokie

Źródło: PIG-PIB, CODGiK

WYŻYNA ŚLĄSKO-KRAKOWSKA**Wyżyna Śląska**

- 341.12 Garb Tarnogórski
- 341.13 Wyżyna Katowicka
- 341.14 Pagóry Jaworznickie

Wyżyna Krakowsko-Częstochowska

- 341.31 Wyżyna Częstochowska
- 341.32 Wyżyna Olkuska
- 341.33 Rów Krzeszowski
- 341.34 Garb Tenczyński

WYŻYNA MAŁOPOLSKA**Niecka Nidziańska**

- 342.22 Wyżyna Miechowska
- 342.23 Płaskowyż Proszowski
- 342.24 Garb Wodzisławski

PODKARPACIE PÓŁNOCNE**Kotlina Oświęcimska**

- 512.22 Dolina Górnej Wisły
- 512.23 Podgórze Wilamowickie

Brama Krakowska

- 512.31 Rów Skawiński
- 512.32 Obniżenie Cholerzyńskie
- 512.33 Pomost Krakowski

Kotlina Sandomierska

- 512.41 Nizina Nadwiślańska
- 512.42 Podgórze Bocheńskie
- 512.43 Płaskowyż Tarnowski

ZEWNĘTRZNE KARPATY ZACHODNIE**Pogórze Zachodniobeskidzkie**

- 513.32 Pogórze Śląskie
- 513.33 Pogórze Wielkie
- 513.34 Pogórze Wiśnickie

Beskidy Zachodnie

- 513.47 Beskid Mały
- 513.48 Beskid Makowski
- 513.49 Beskid Wyspowy
- 513.50 Kotlina Rabczańska
- 513.51 Beskid Żywiecki
- 513.52 Gorce
- 513.53 Kotlina Sądecka
- 513.54 Beskid Sądecki

Pogórze Środkowobeskidzkie

- 513.61 Pogórze Rożnowskie
- 513.62 Pogórze Ciężkowickie
- 513.66 Obniżenie Gorlickie
- 513.68 Pogórze Jasielskie

Beskidy Środkowe

- 513.71 Beskid Niski

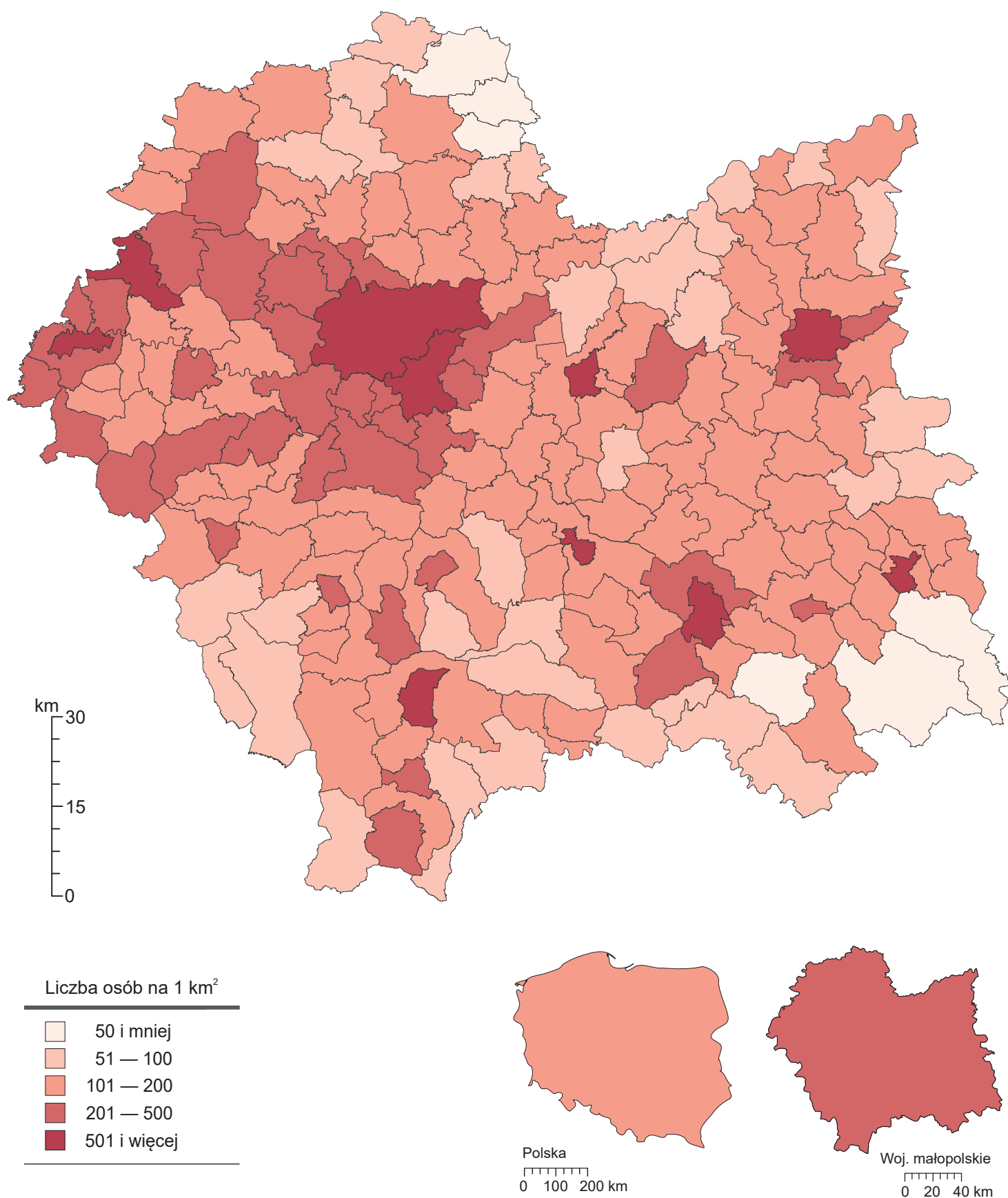
CENTRALNE KARPATY ZACHODNIE**Obniżenie Orawsko-Podhalańskie**

- 514.11 Kotlina Orawsko-Nowotarska
- 514.12 Pieniny
- 514.13 Pogórze Spisko-Gubałowskie
- 514.14 Rów Podtatrzański

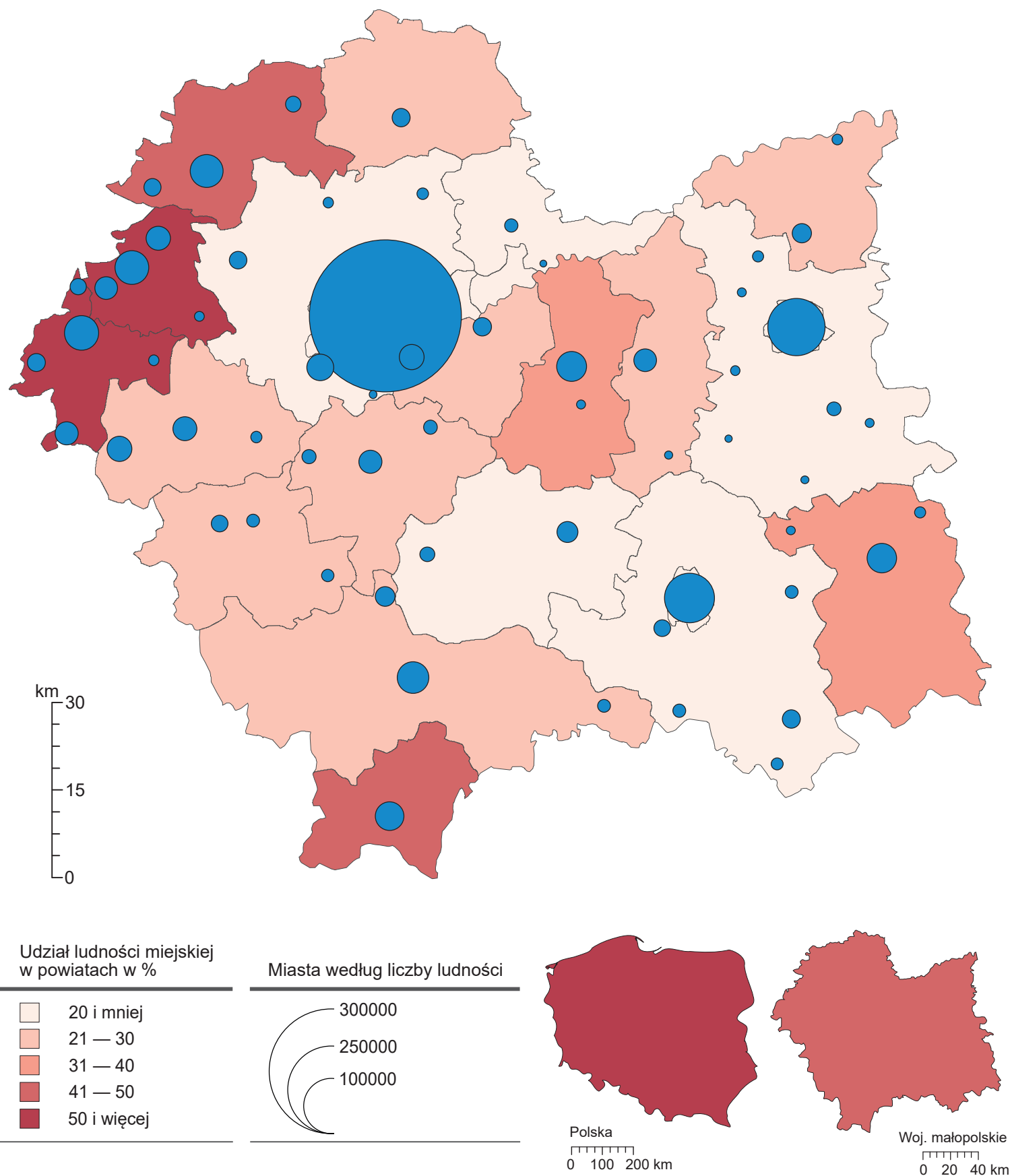
Łańcuch Tatrzański

- 514.52 Tatry Zachodnie
- 514.53 Tatry Wschodnie

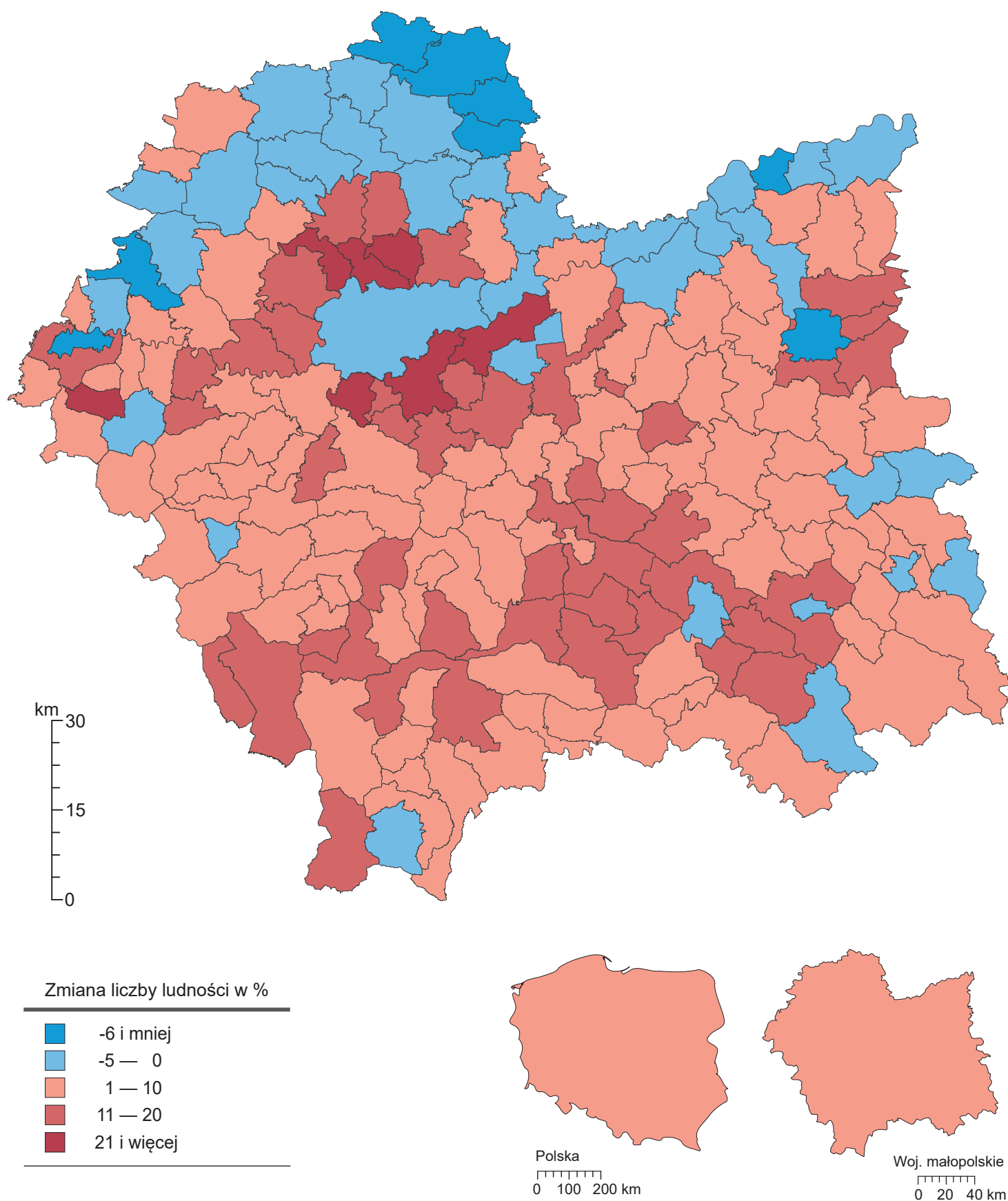
Mapa 2.1. Gęstość zaludnienia w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

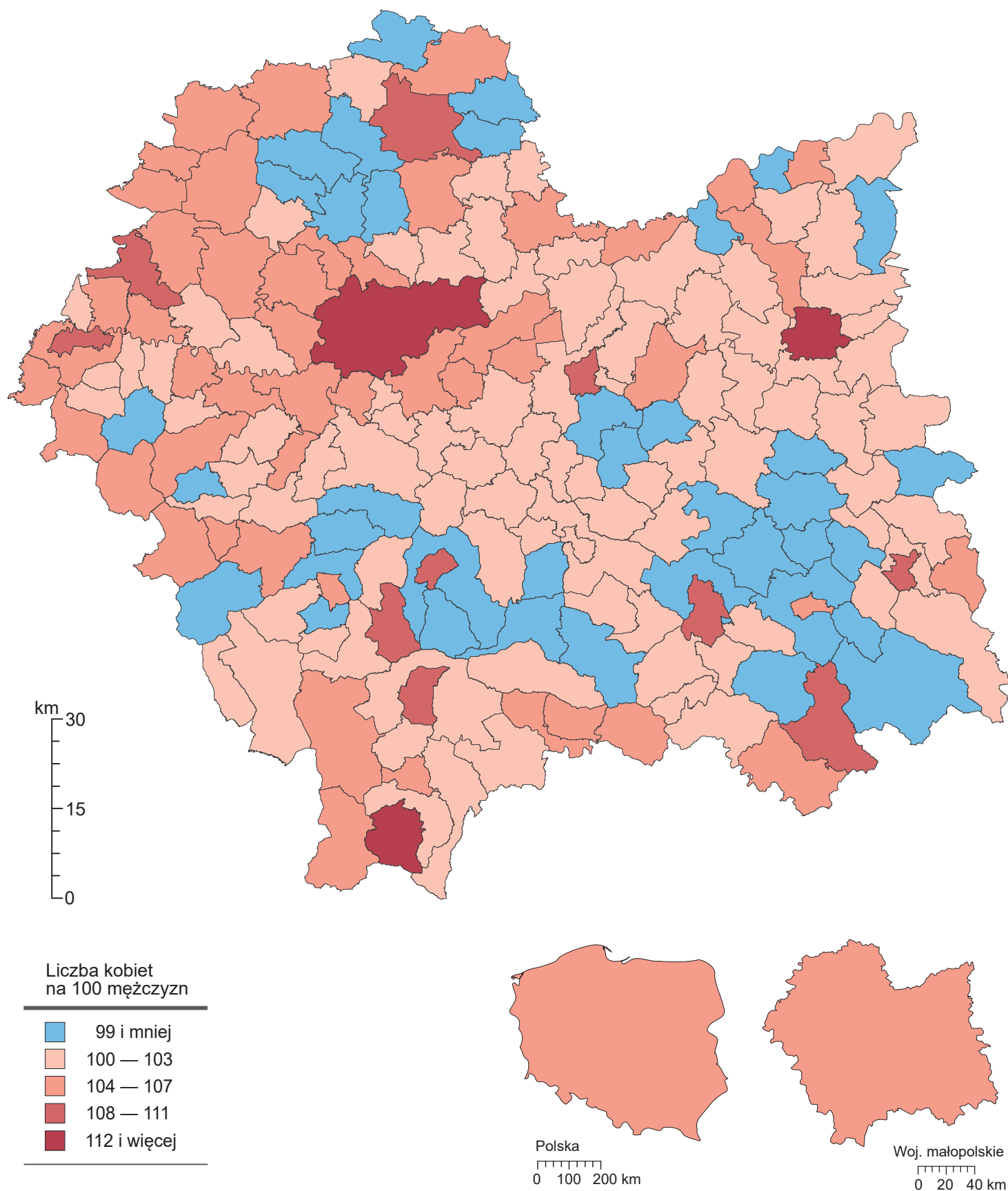
Mapa 2.2. Wskaźnik urbanizacji w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

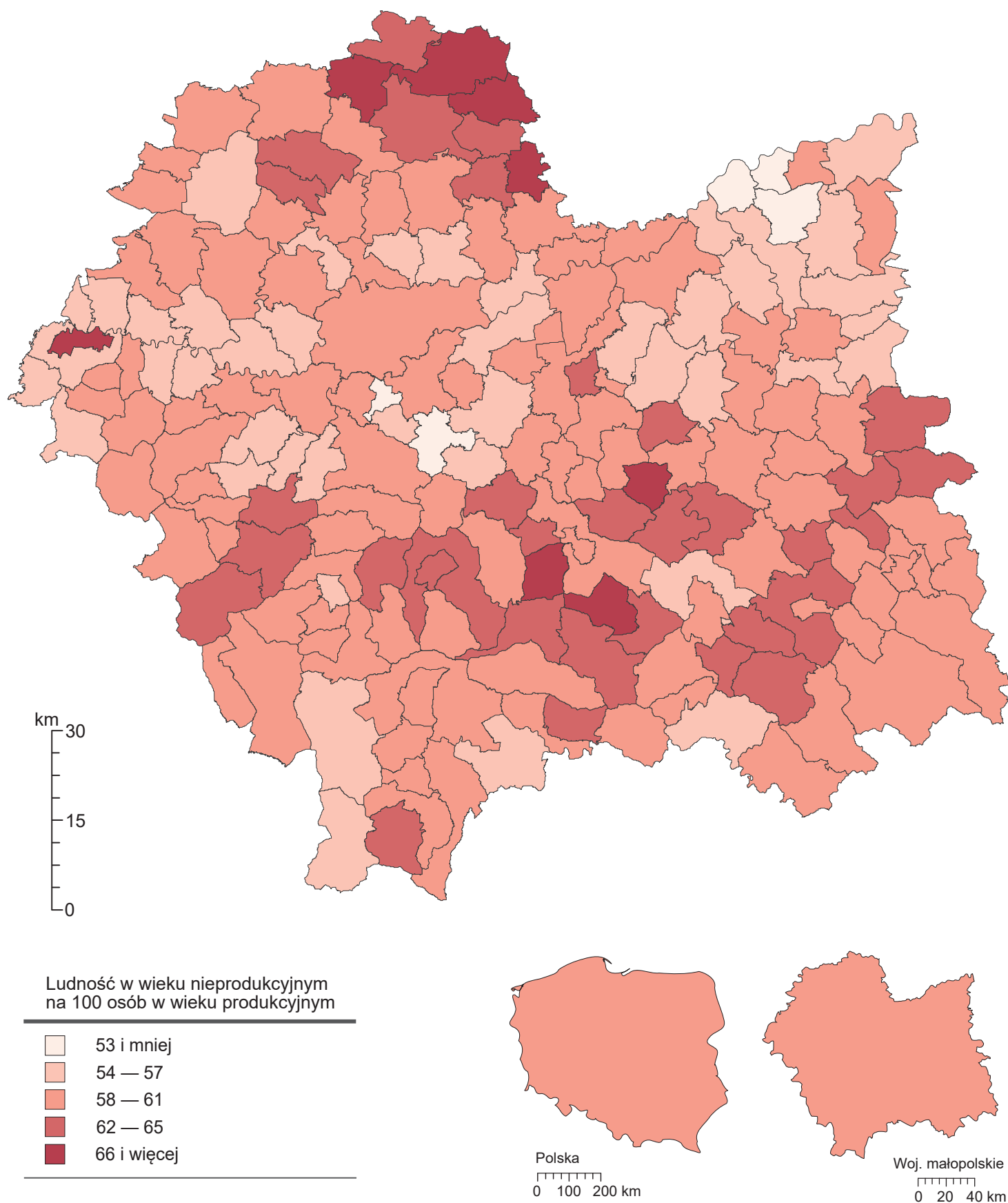
Mapa 2.3. Zmiana zaludnienia
Lata 2000-2014

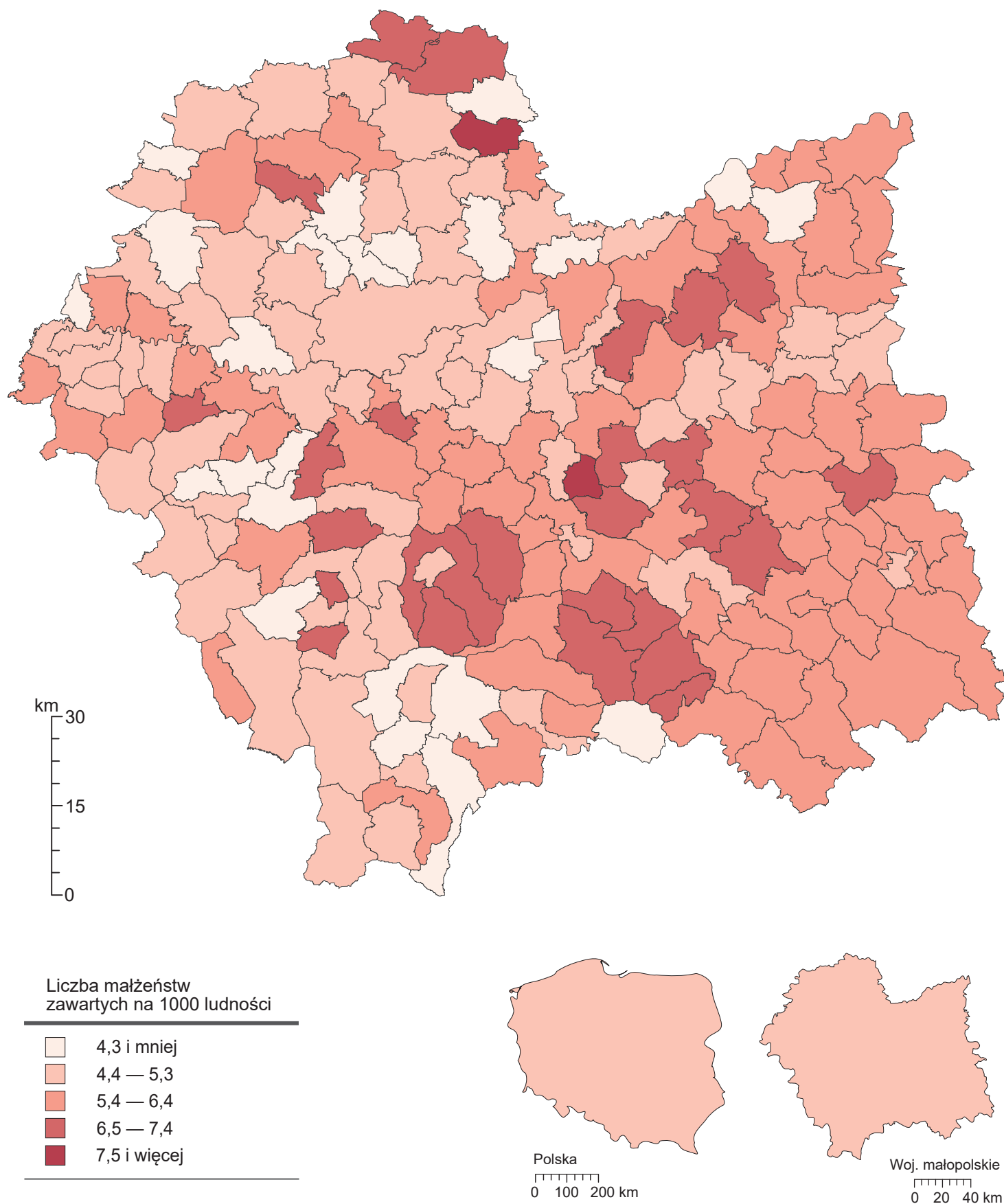
Mapa 2.4. Współczynnik feminizacji w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

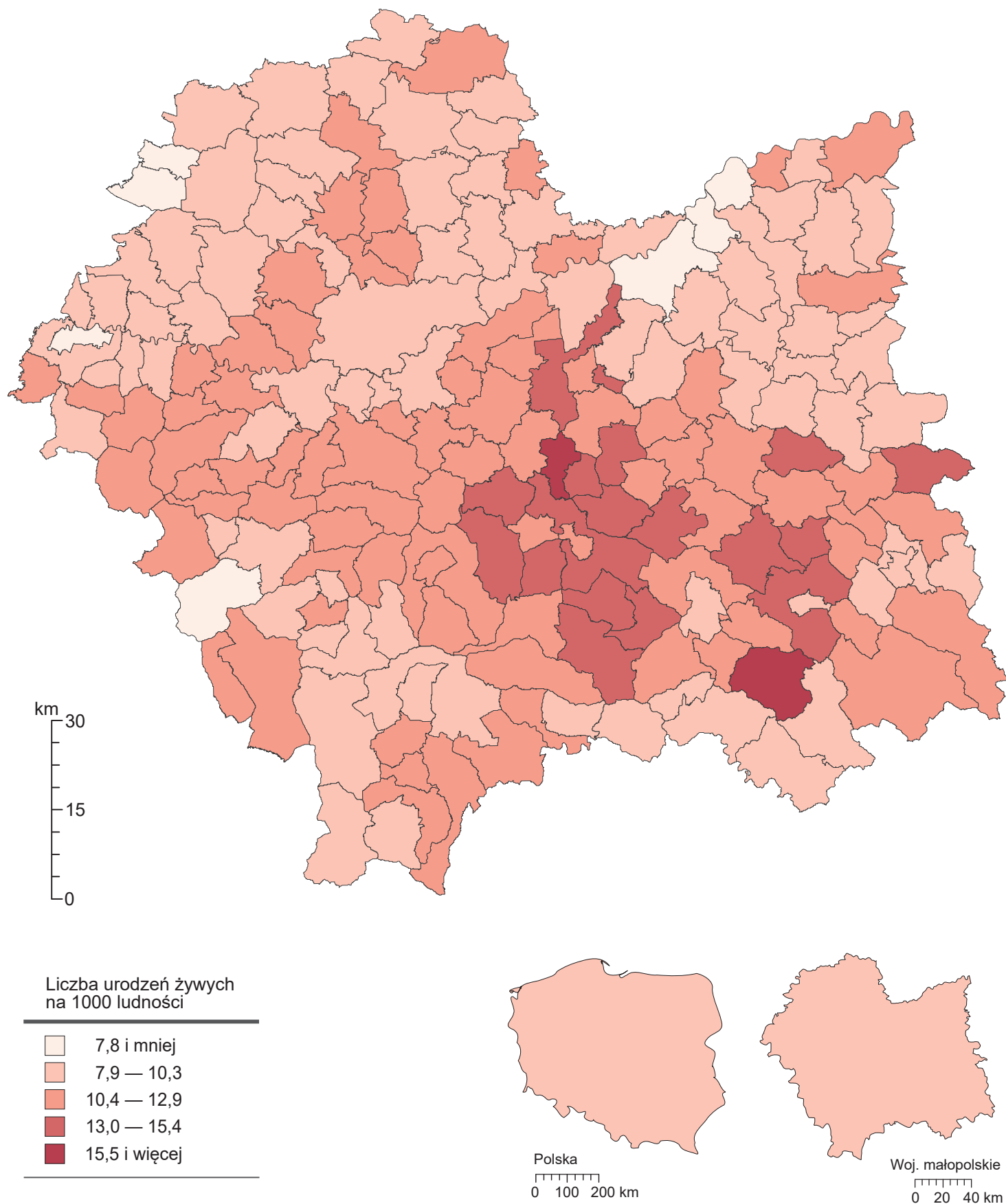
Mapa 2.5. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

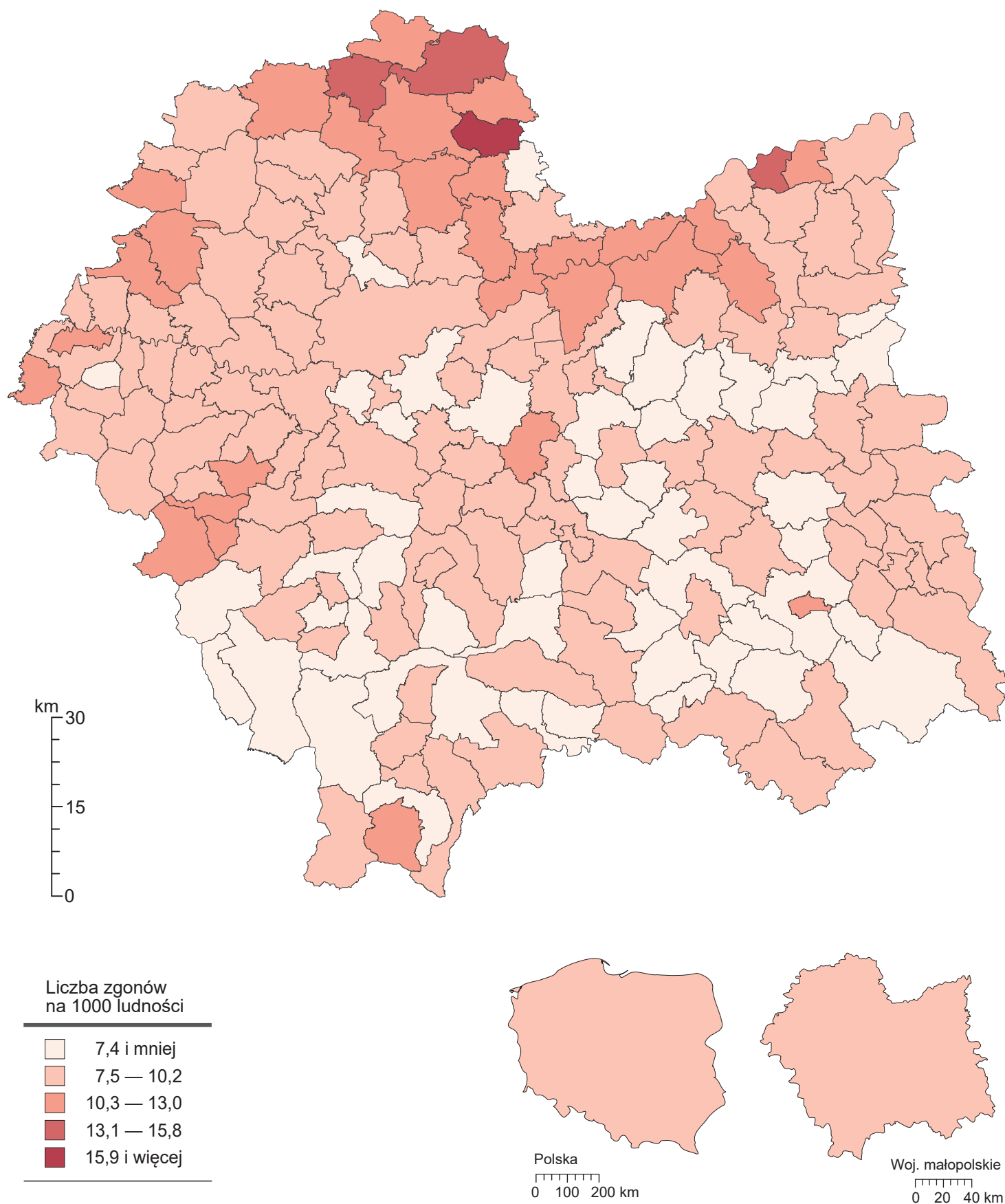
Mapa 2.6. Małżeństwa zawarte w 2014 r.

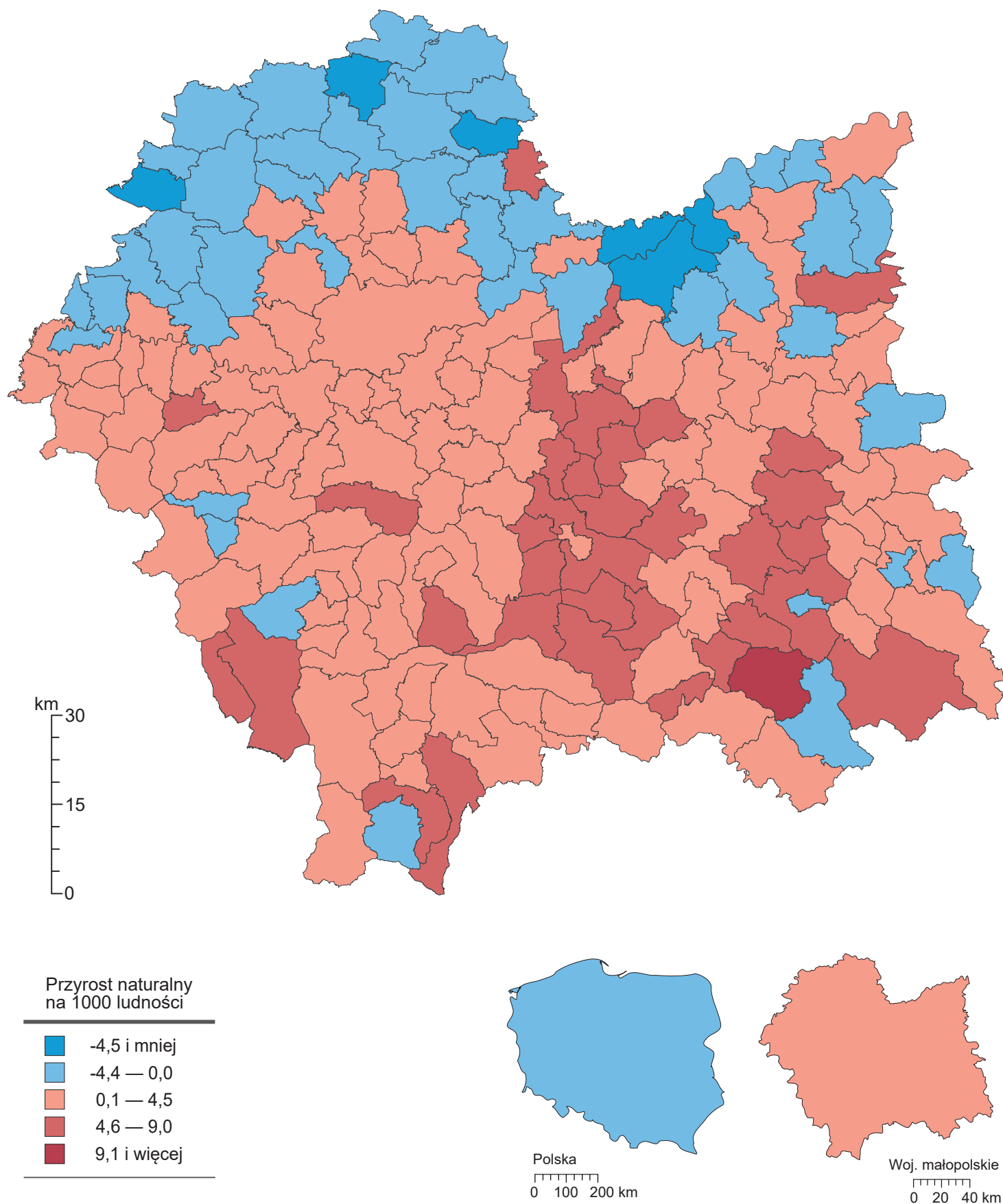
Mapa 2.7. Urodzenia żywe w 2014 r.

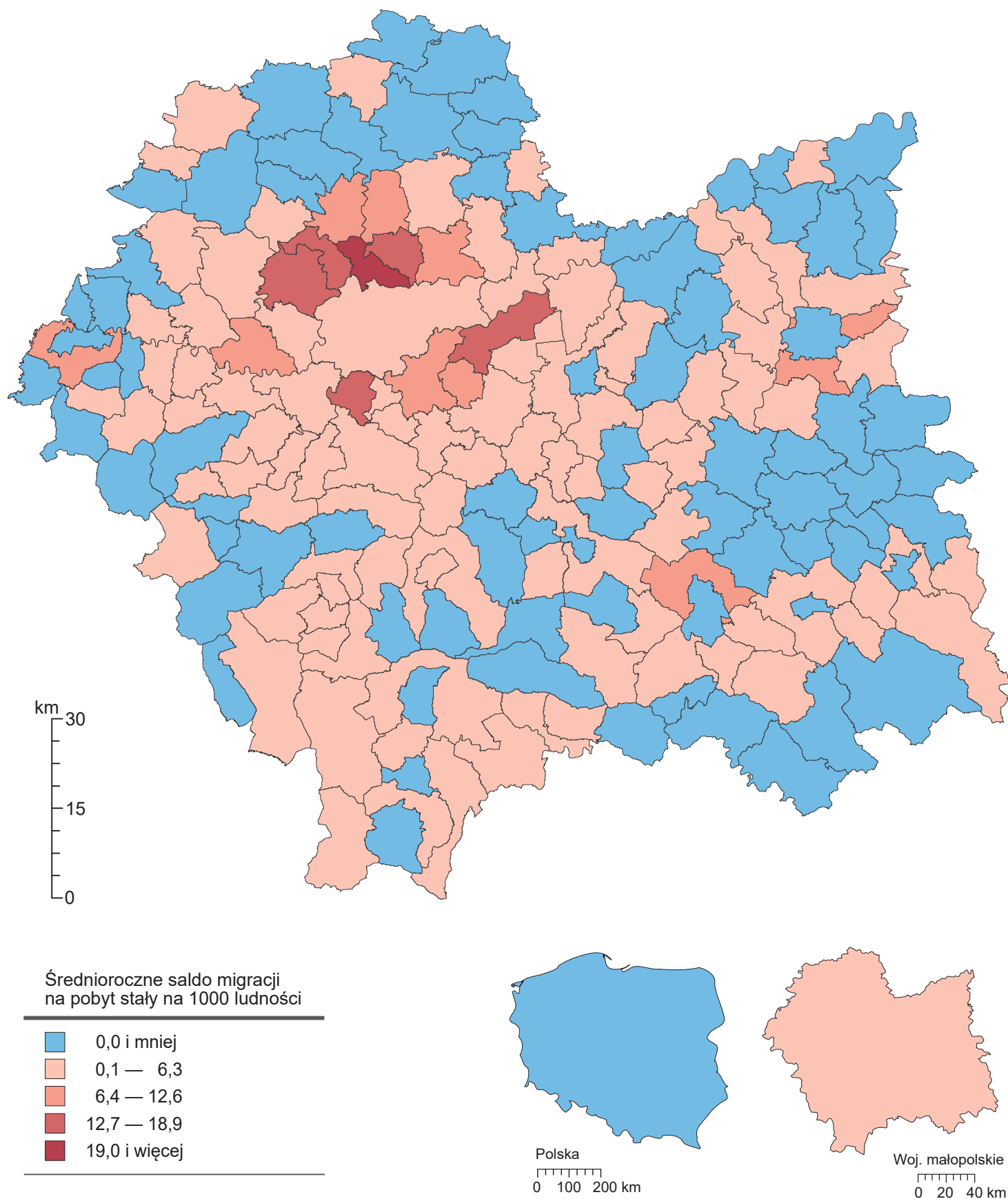
Mapa 2.8. Umieralność w 2014 r.

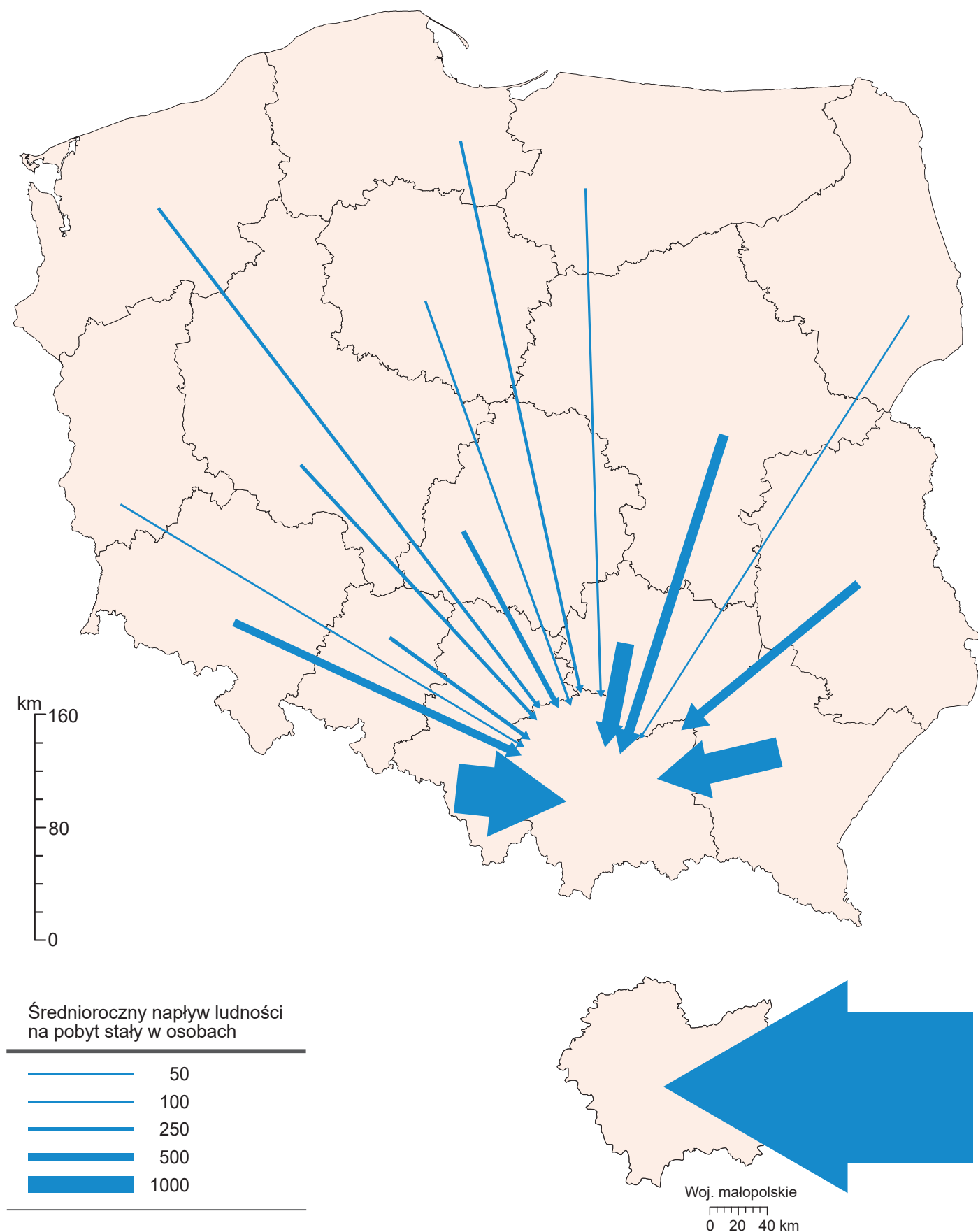
Mapa 2.9. Ruch naturalny ludności w 2014 r.

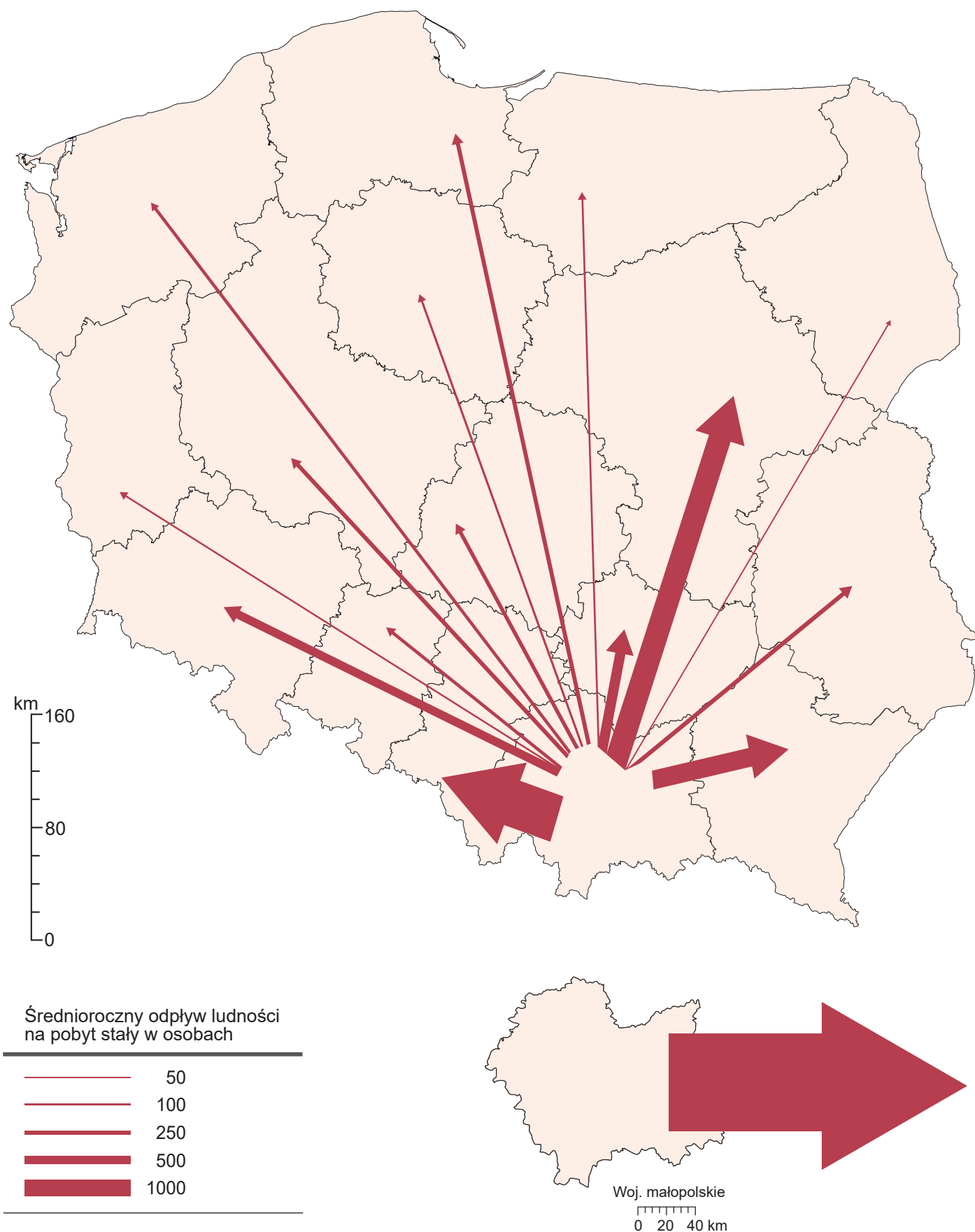
Mapa 2.10. Migracje gminne ludności
Lata 2000-2014

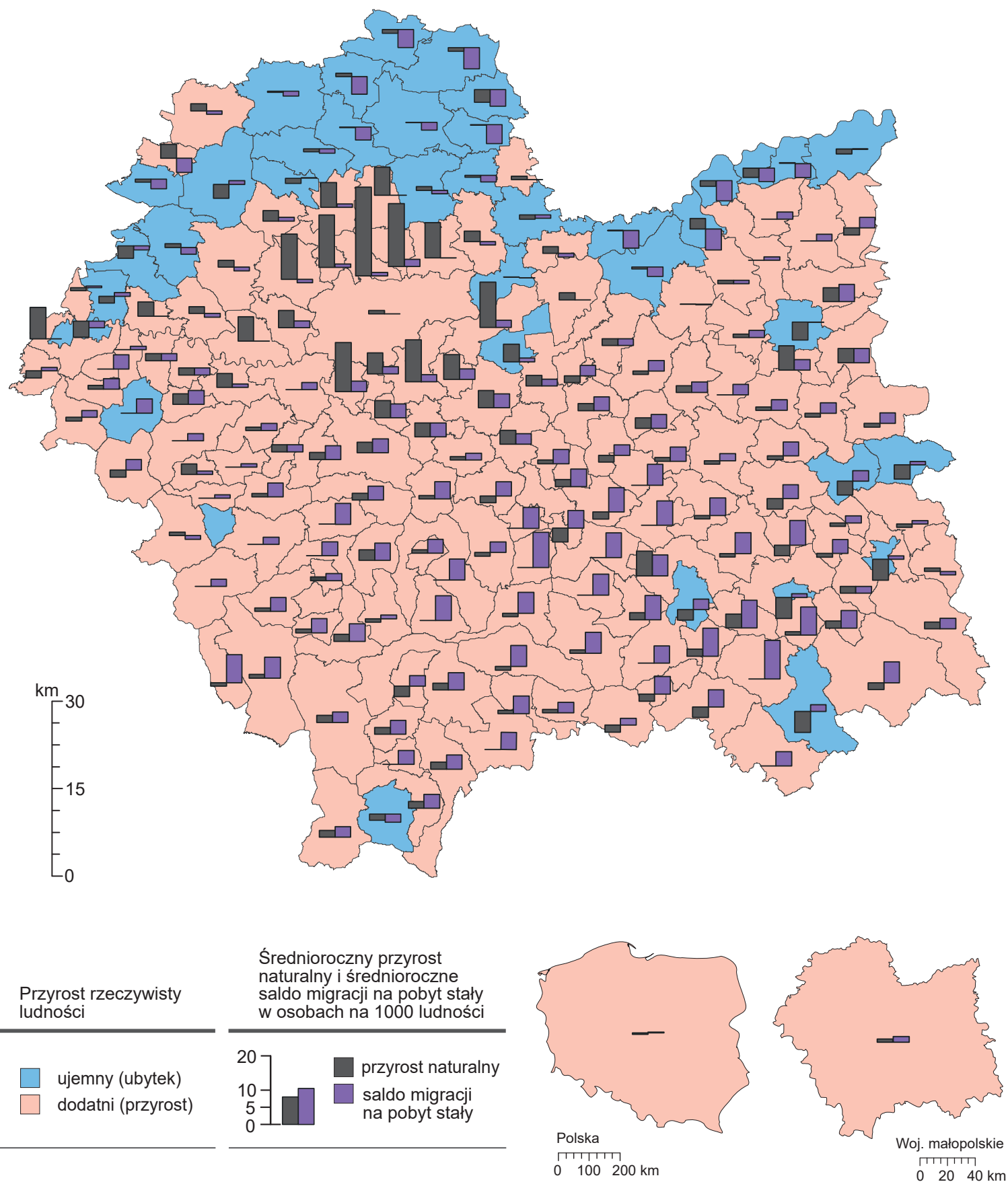
Mapa 2.11. Migracje międzywojewódzkie ludności: napływ
Lata 2000-2014

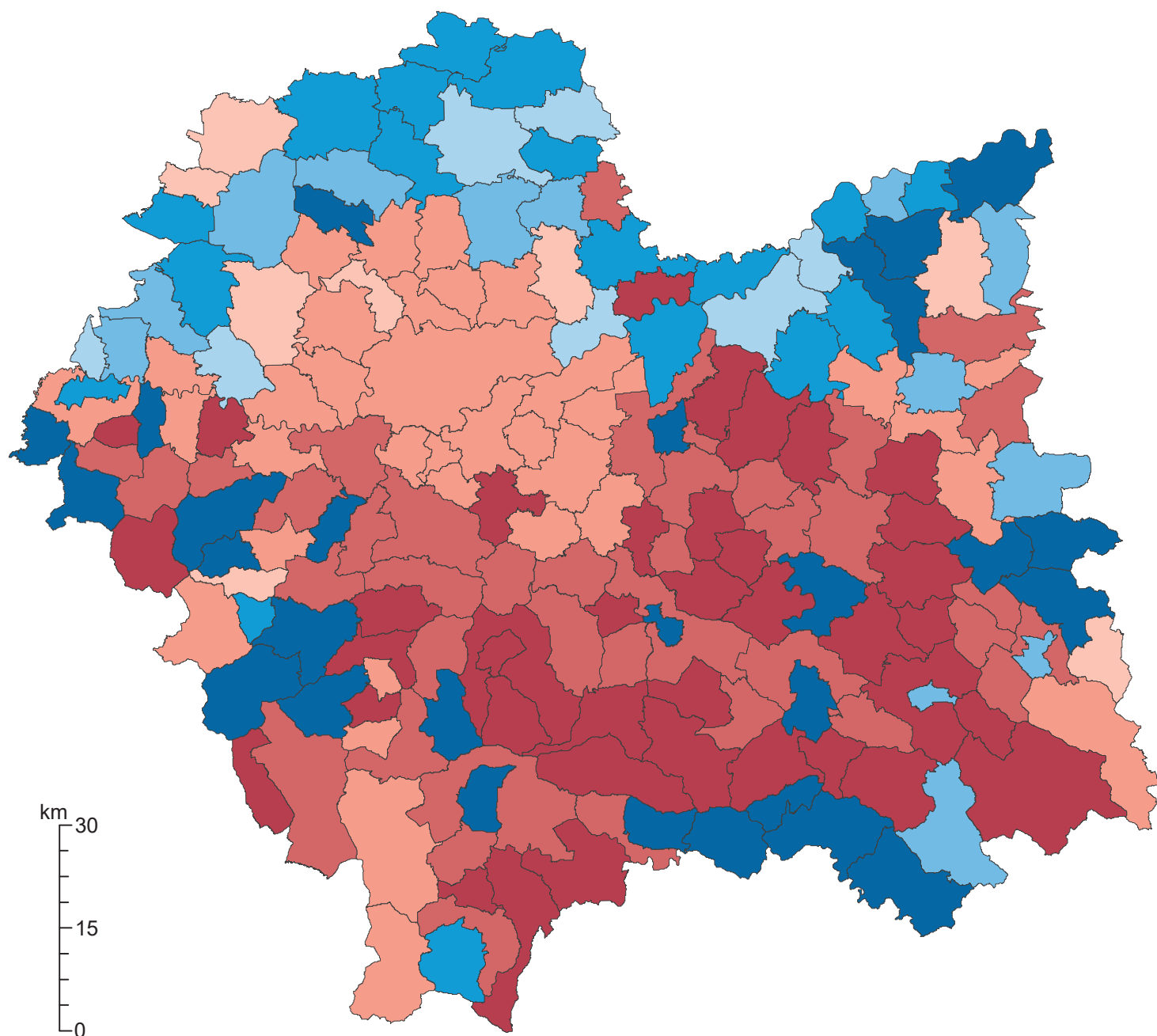
Mapa 2.12. Migracje międzywojewódzkie ludności: odpływ
Lata 2000-2014

Mapa 2.13. Przyrost rzeczywisty ludności
Lata 2000-2014

Mapa 2.14. Typologia demograficzna według J. W. Webba w 2014 r.

Typy demograficzne gmin według J. W. Webba

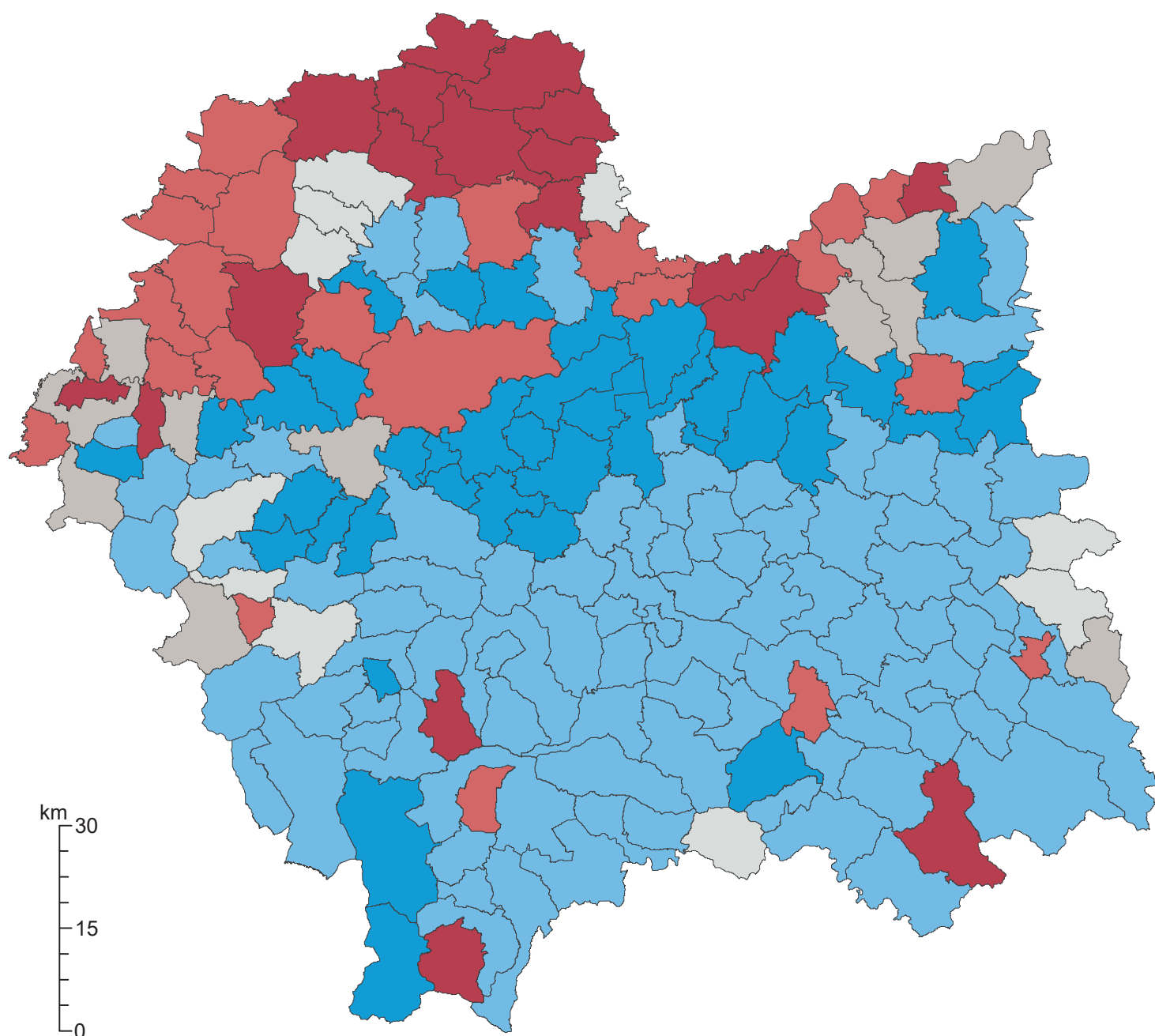
jednostki aktywne:

- A - dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji
- B - dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji
- C - dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji
- D - dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny

jednostki nieaktywne:

- E - ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji
- F - ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie mniejszym w wartości bezwzględnej saldem migracji
- G - ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie większym w wartości bezwzględnej saldem migracji
- H - ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny

Mapa 2.15. Klasyfikacja gmin według ekonomicznych grup wieku w 2014 r.

Klasyfikacja gmin według ekonomicznych grup wieku

młodość demograficzna:

Typ II: A>19,0%; B<66,1%; C<14,9%

Typ III: A>19,0%; B>66,1%; C<14,9%

stabilizacja demograficzna:

Typ I: A>19,0%; B<66,1%; C>14,9%

Typ IV: A<19,0%; B>66,1%; C<14,9%

starzenie się demograficzne:

Typ V: A<19,0%; B>66,1%; C>14,9%

Typ VI: A<19,0%; B<66,1%; C>14,9%

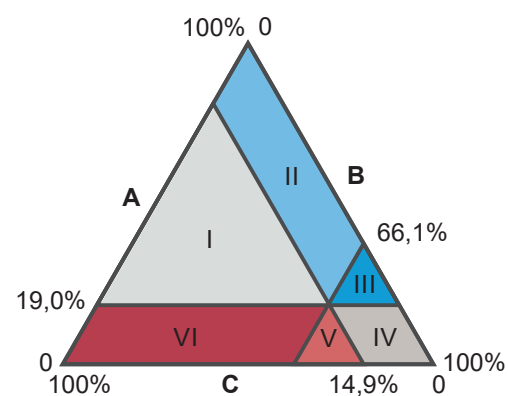
Udział ludności:

A - w wieku 0-17 lat

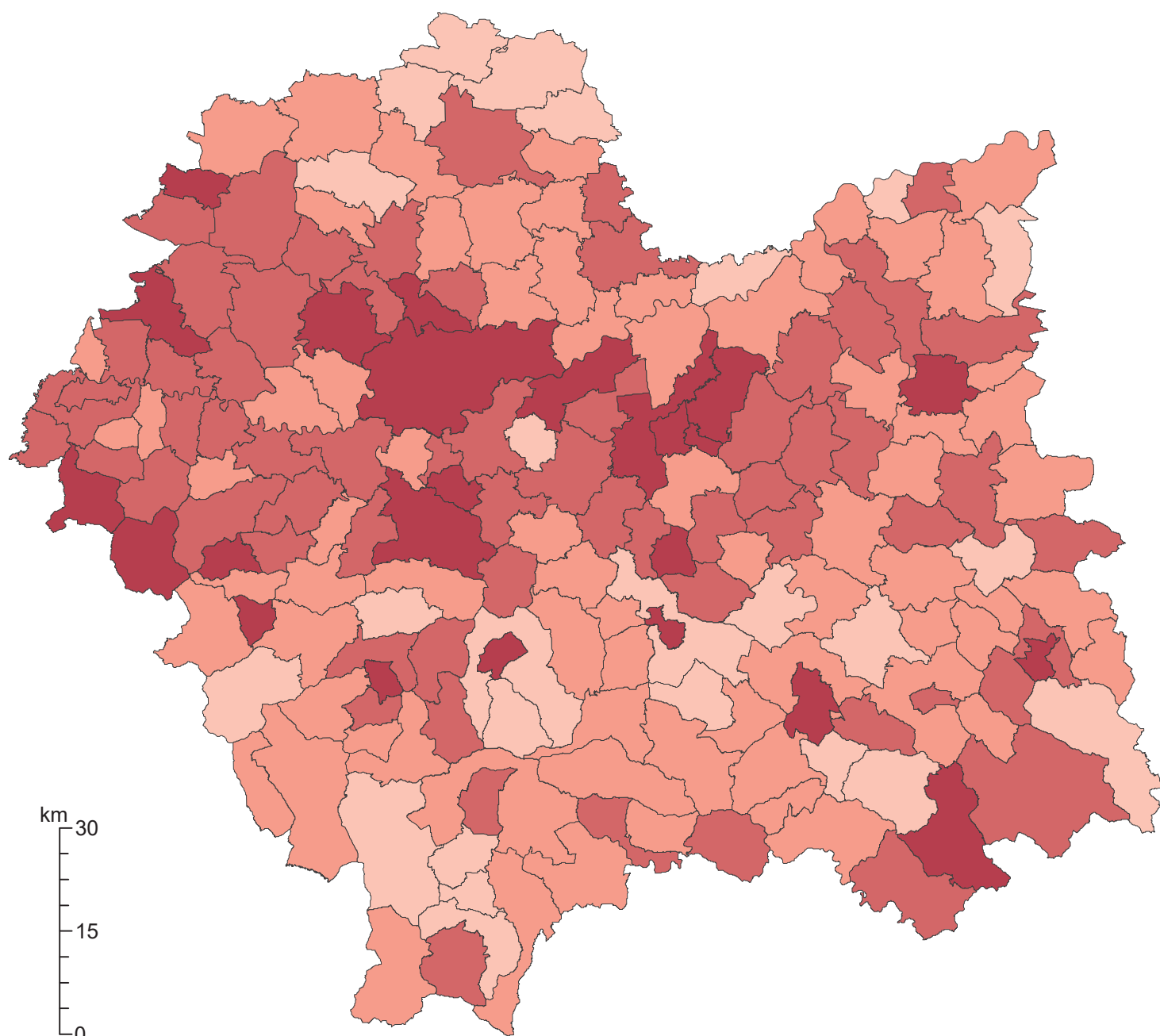
B - w wieku 18-64 lat

C - w wieku 65 lat i więcej

14,9% - średnia wojewódzka

Mapa 2.16. Dostępność usług publicznych w 2014 r.

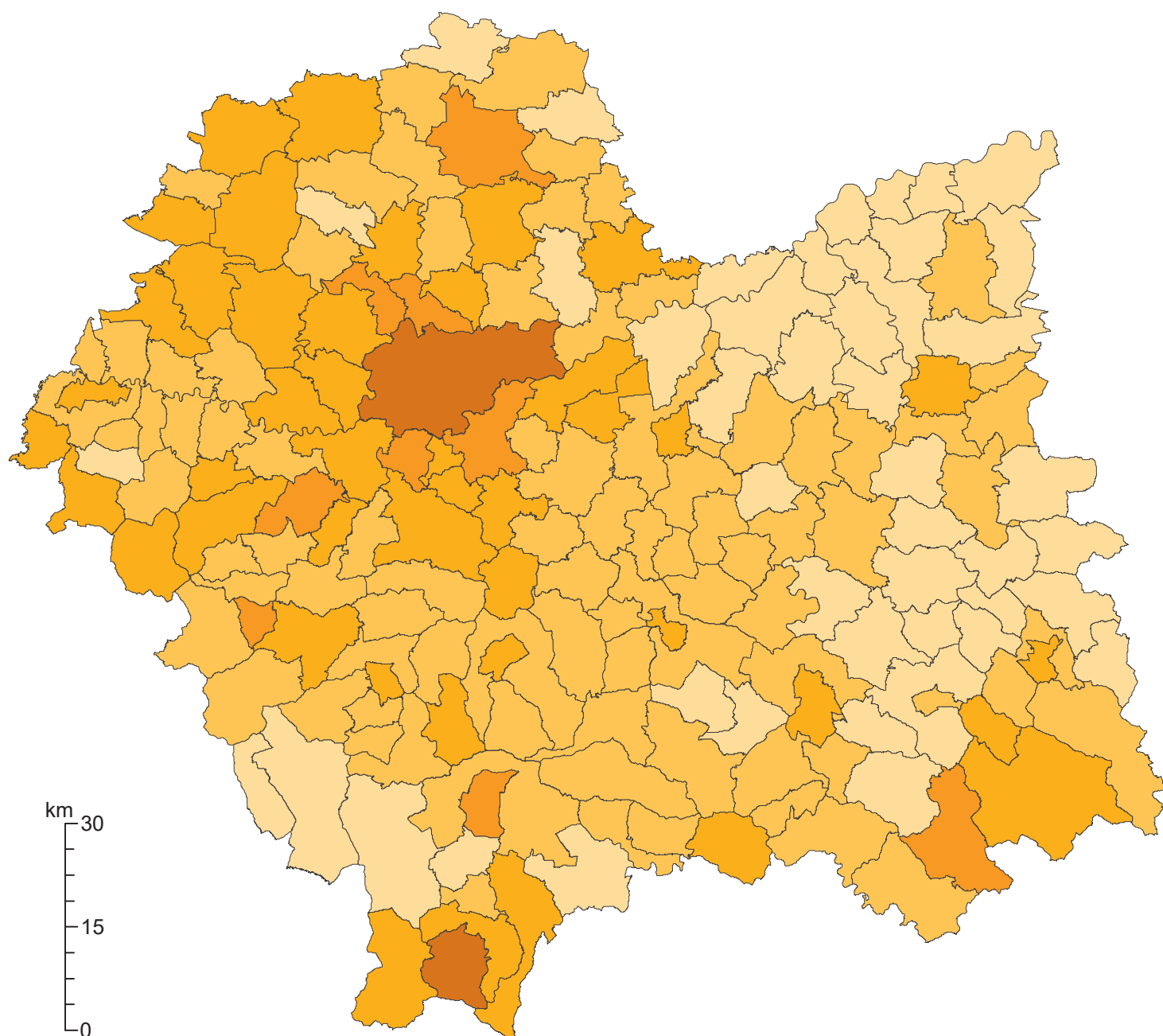

Dostępność usług publicznych

- niedostateczna
- dostateczna
- dobra
- bardzo dobra

Mapa 3.1. Podmioty gospodarki narodowej w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

	600 i mniej
	601 — 900
	901 — 1200
	1201 — 1500
	1501 i więcej

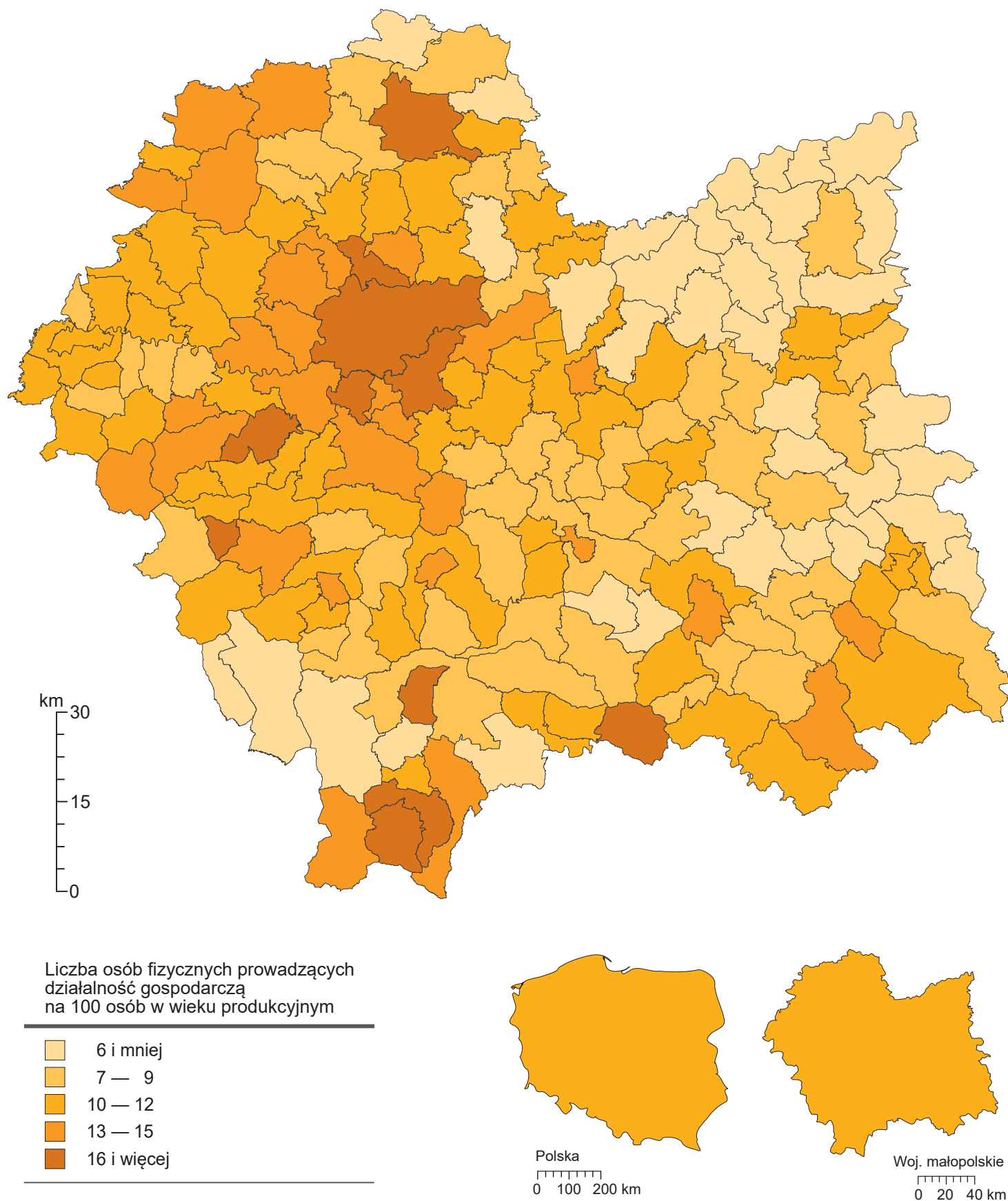

Polska
0 100 200 km

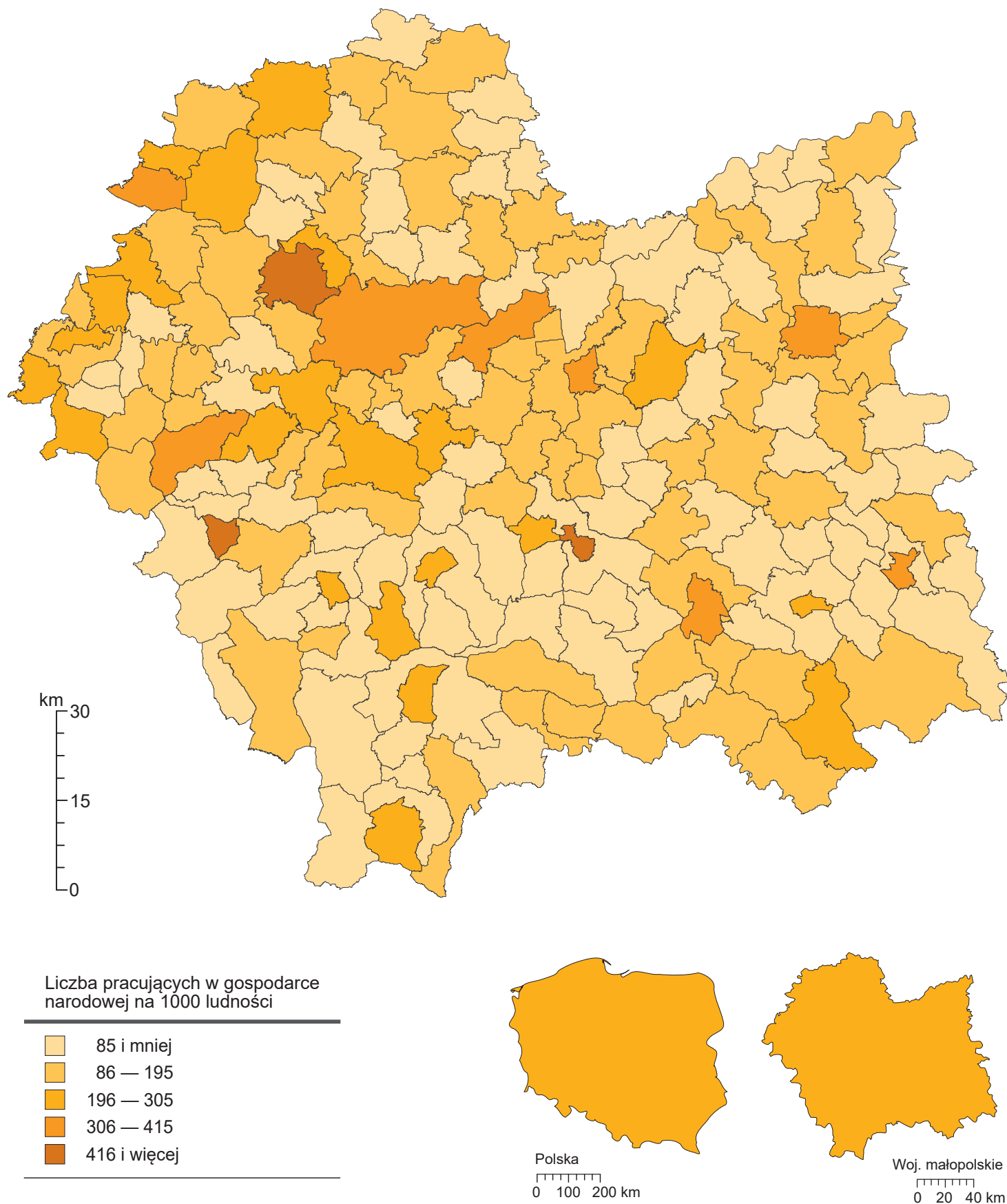

Woj. małopolskie
0 20 40 km

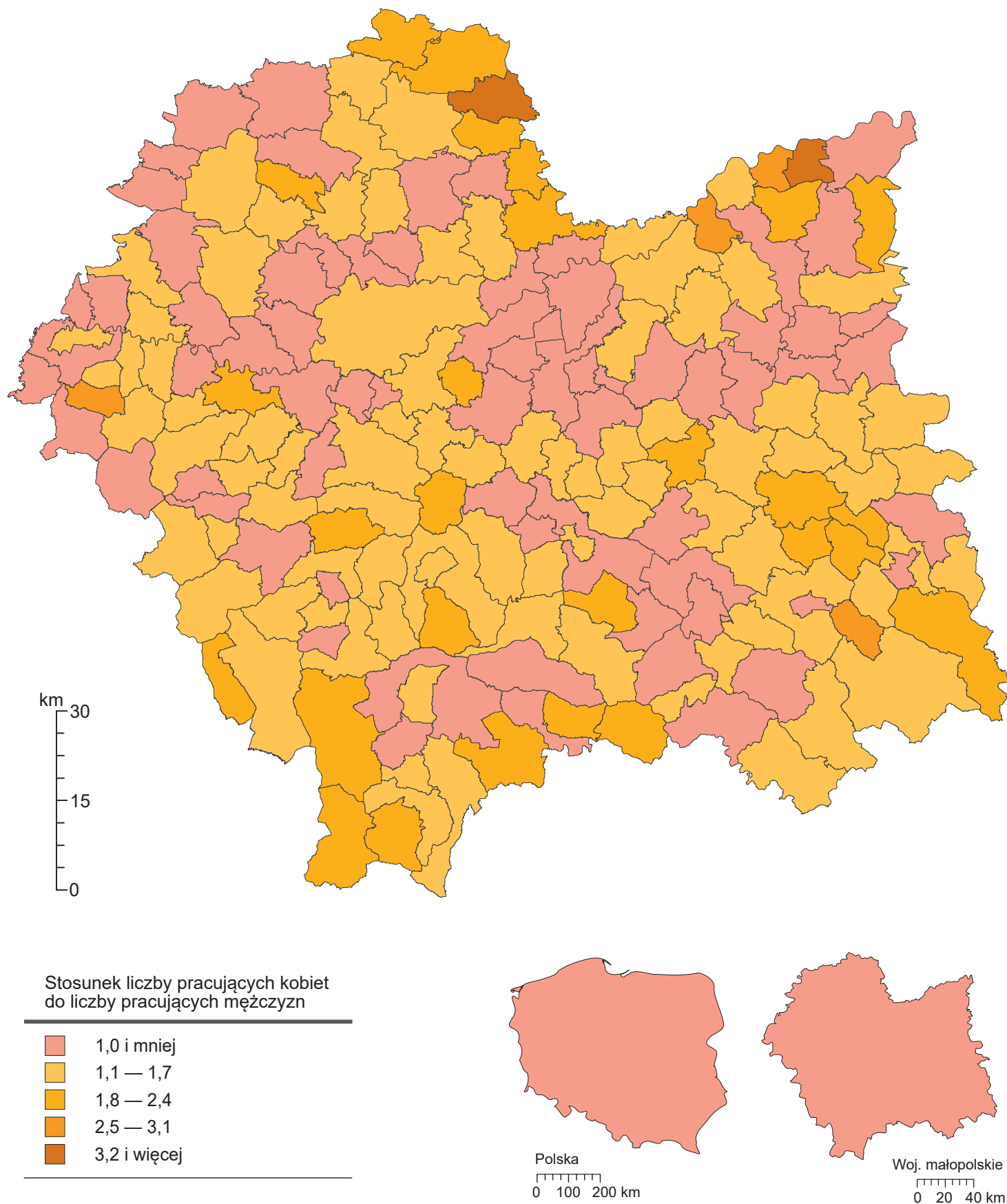
Mapa 3.2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

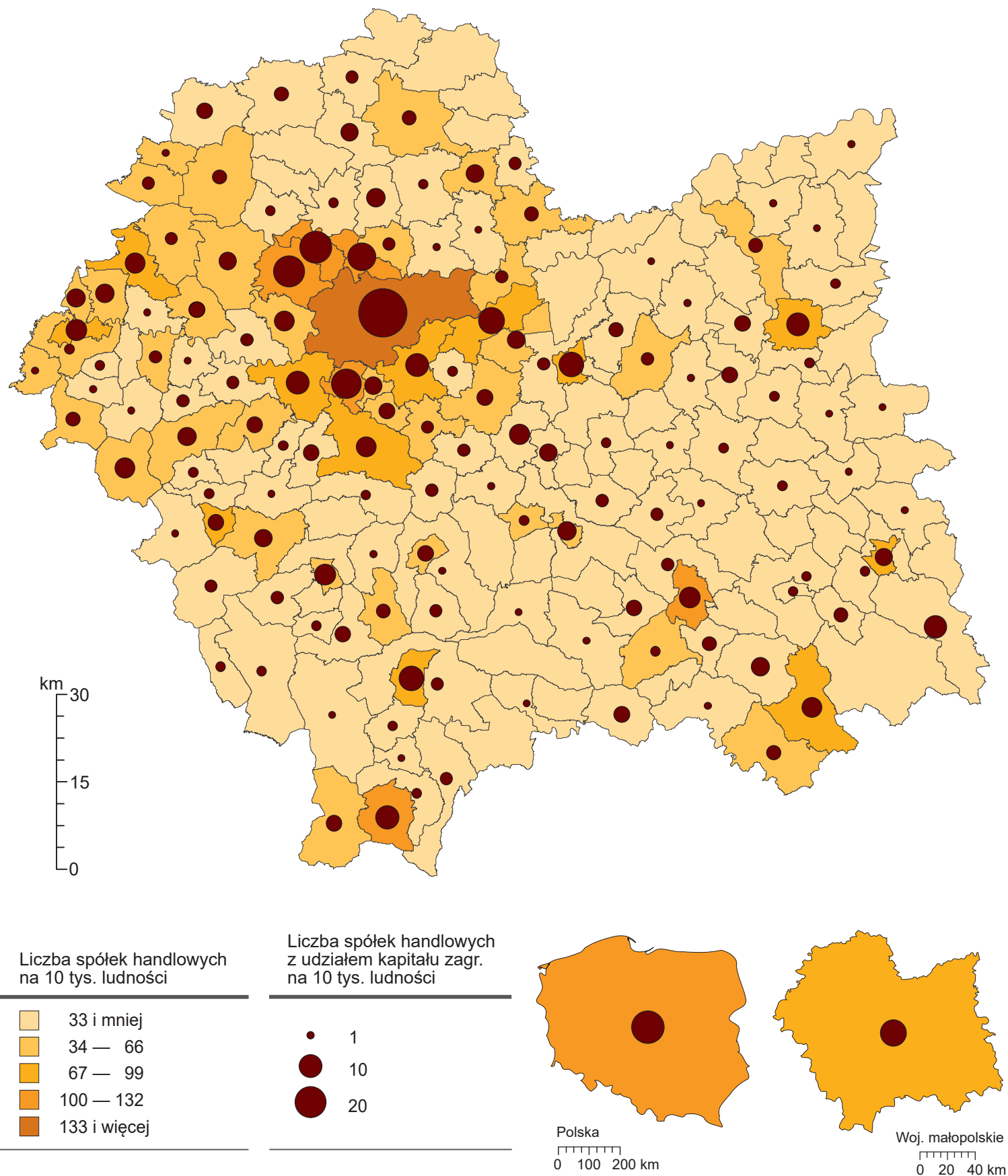
Mapa 3.3. Pracujący w gospodarce narodowej w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Mapa 3.4. Pracujący w gospodarce narodowej według płci w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

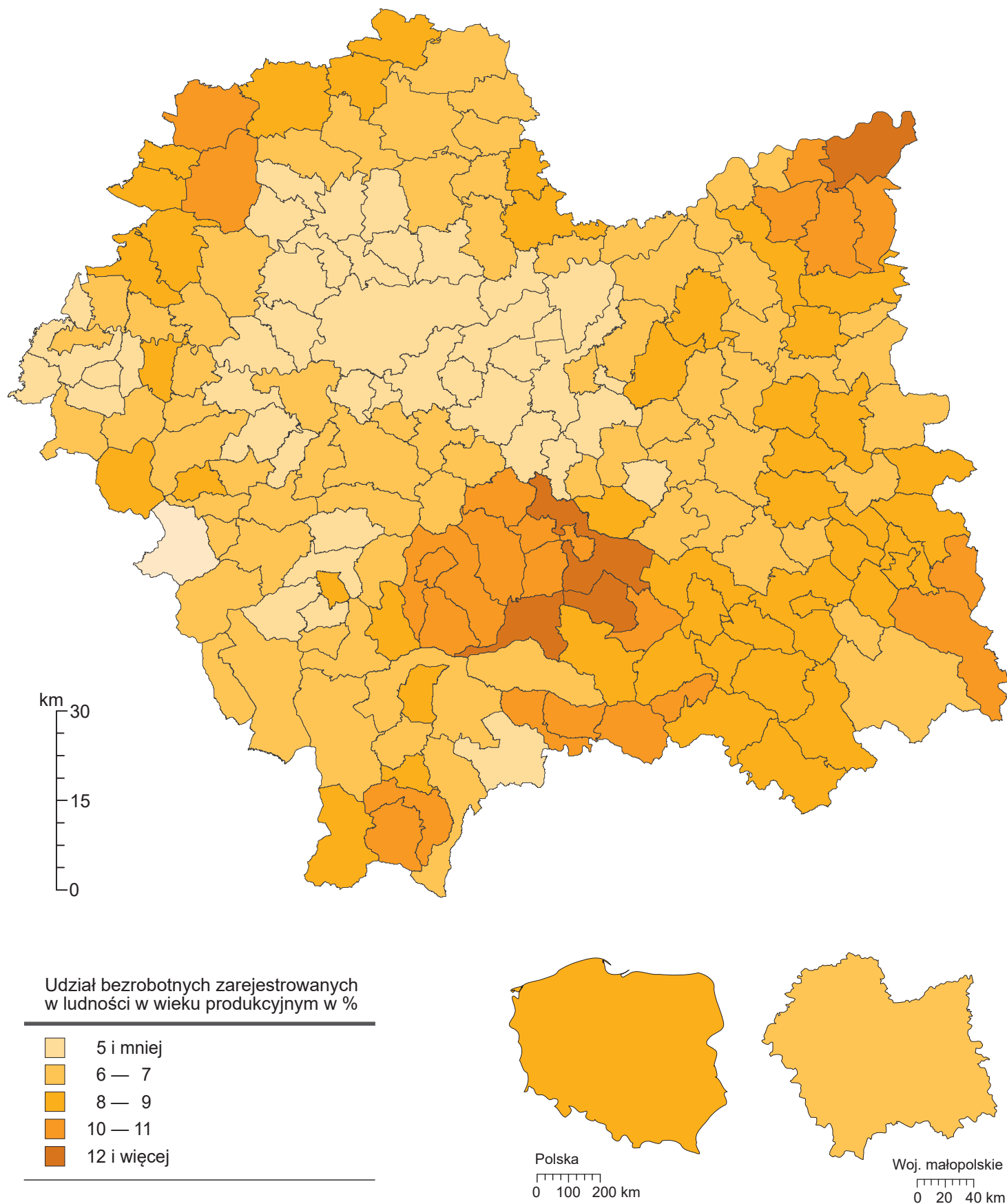

Mapa 3.5. Spółki handlowe w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

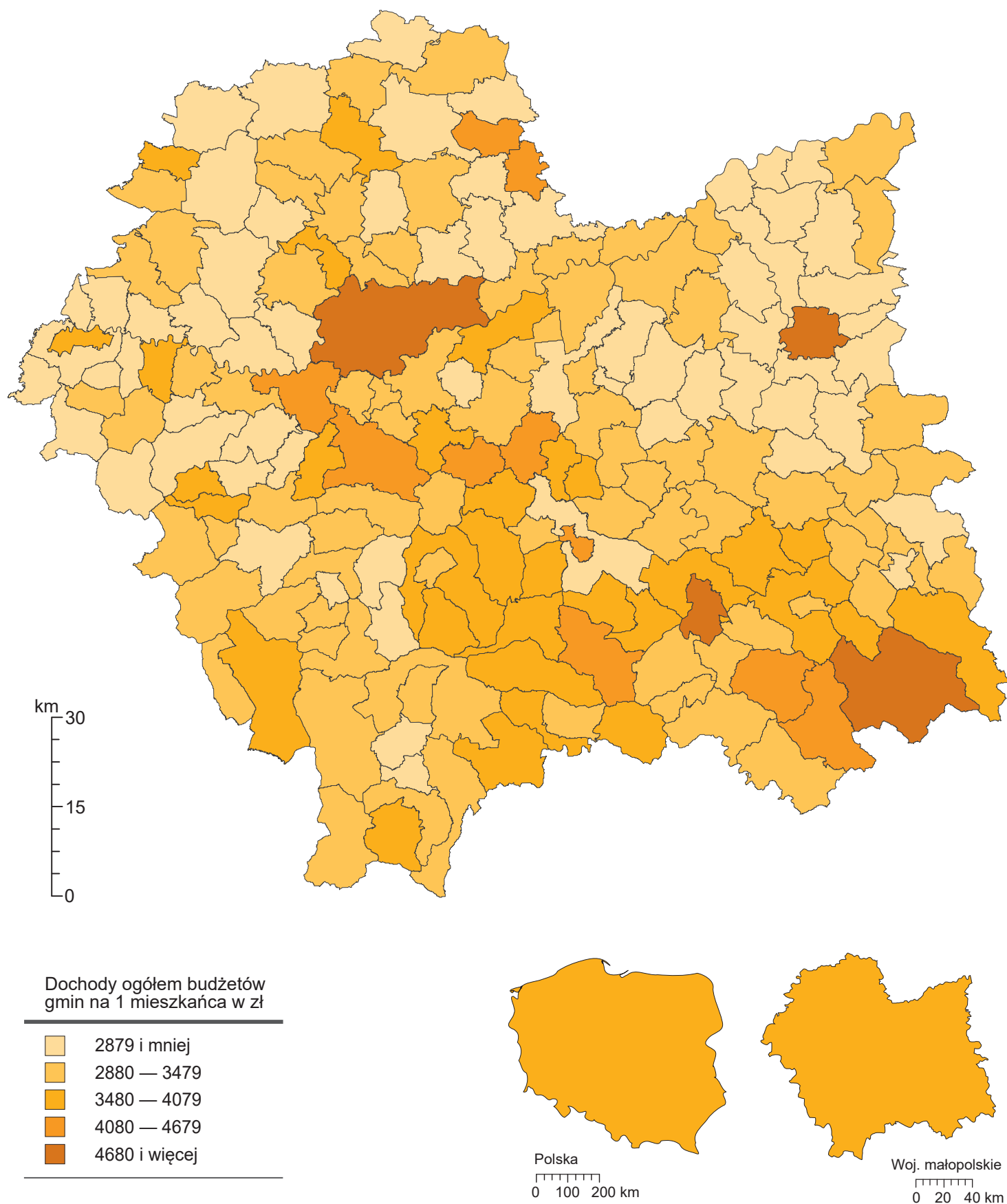

Mapa 3.6. Bezrobotni zarejestrowani w 2014 r.

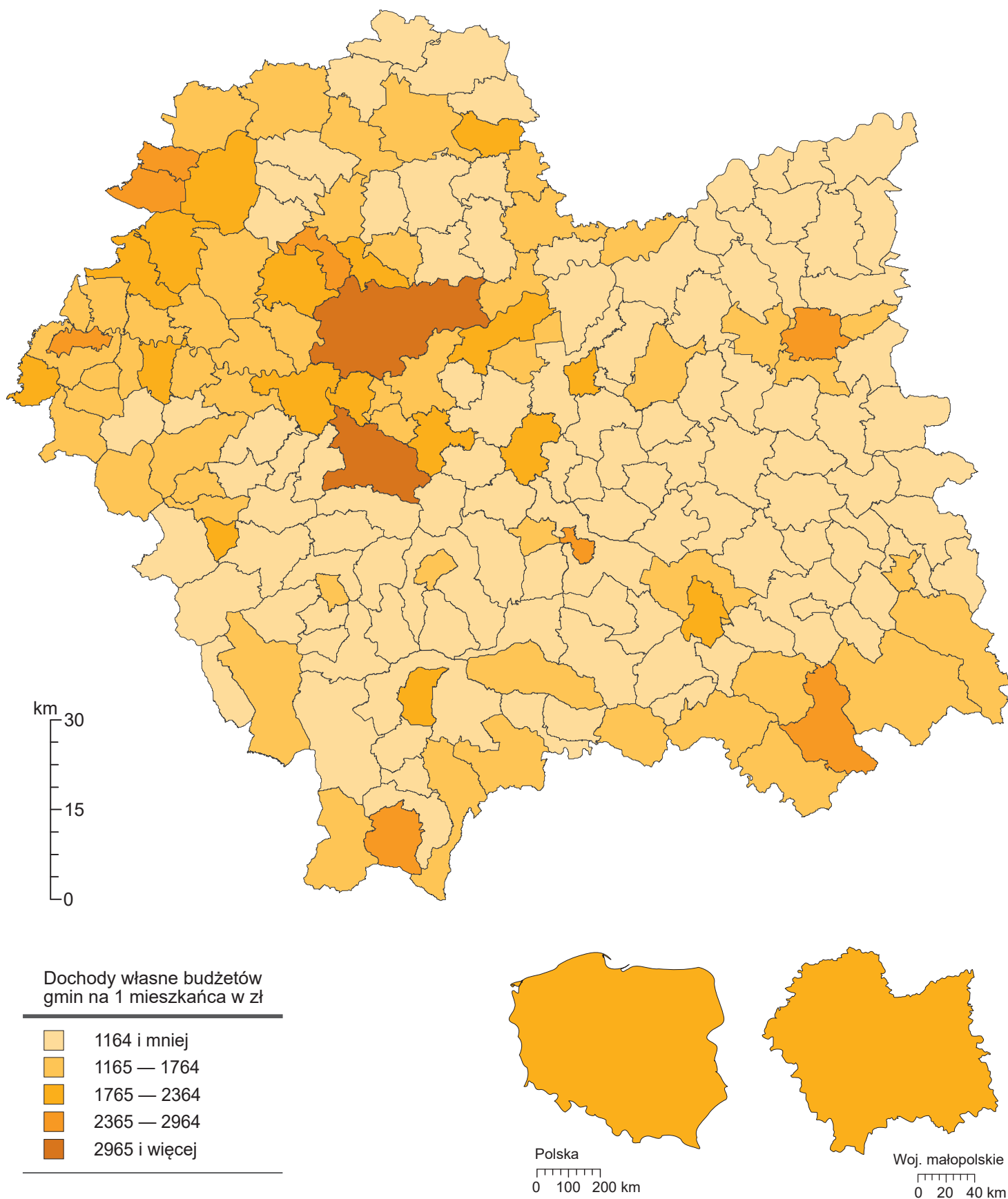
Stan w dniu 31 XII

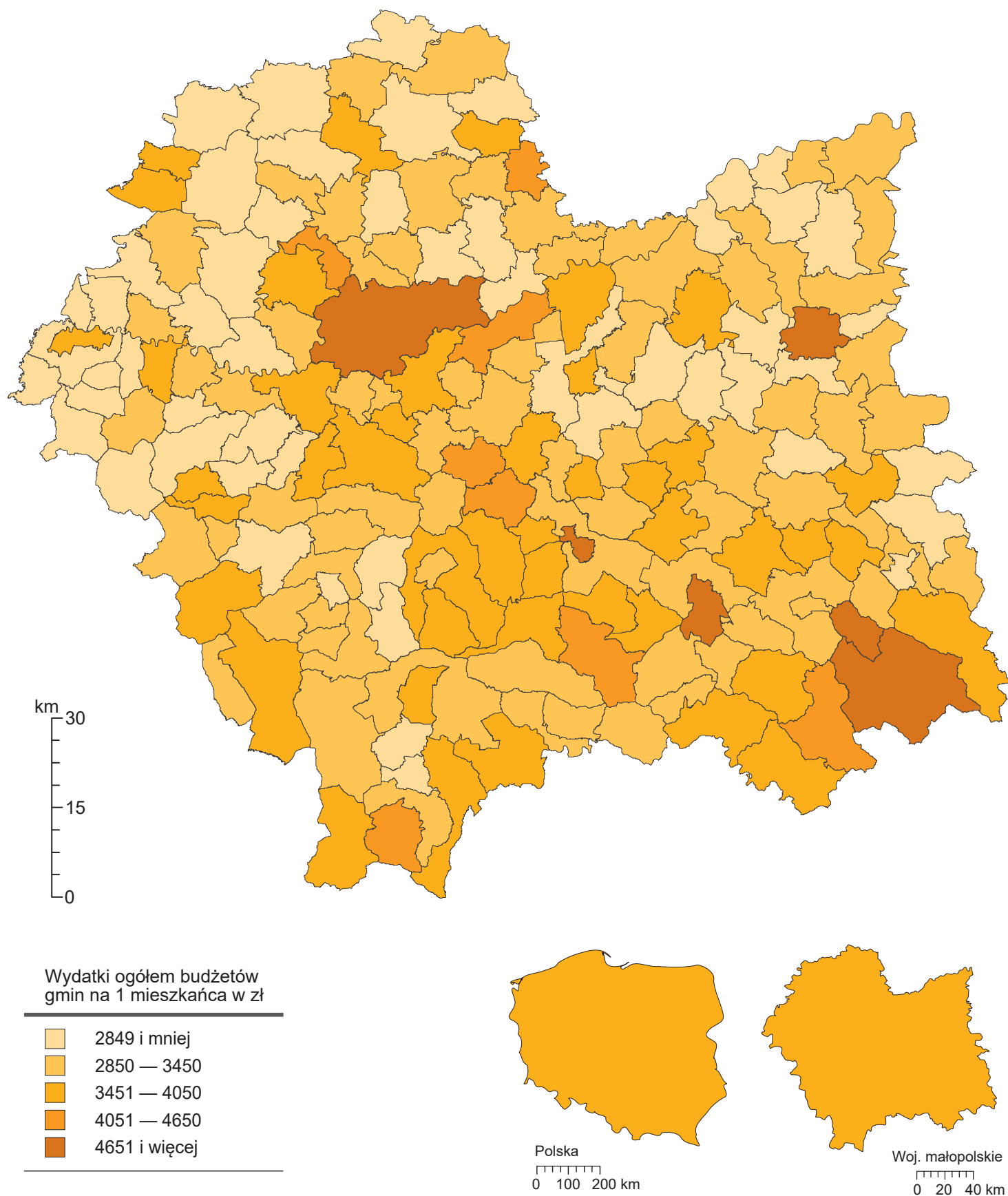
Mapa 4.1. Dochody ogółem budżetów gmin w 2014 r.

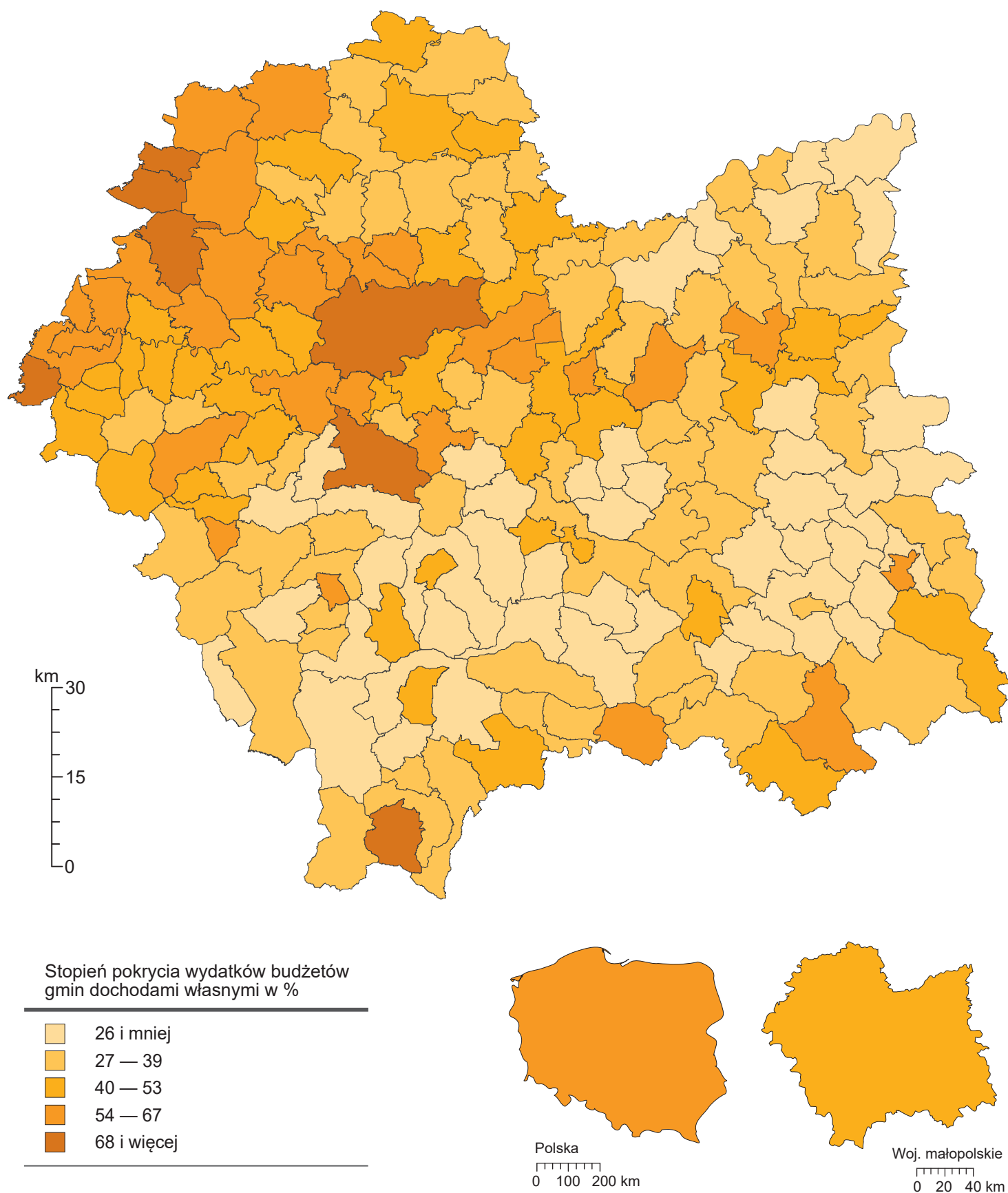
Mapa 4.2. Dochody własne budżetów gmin w 2014 r.

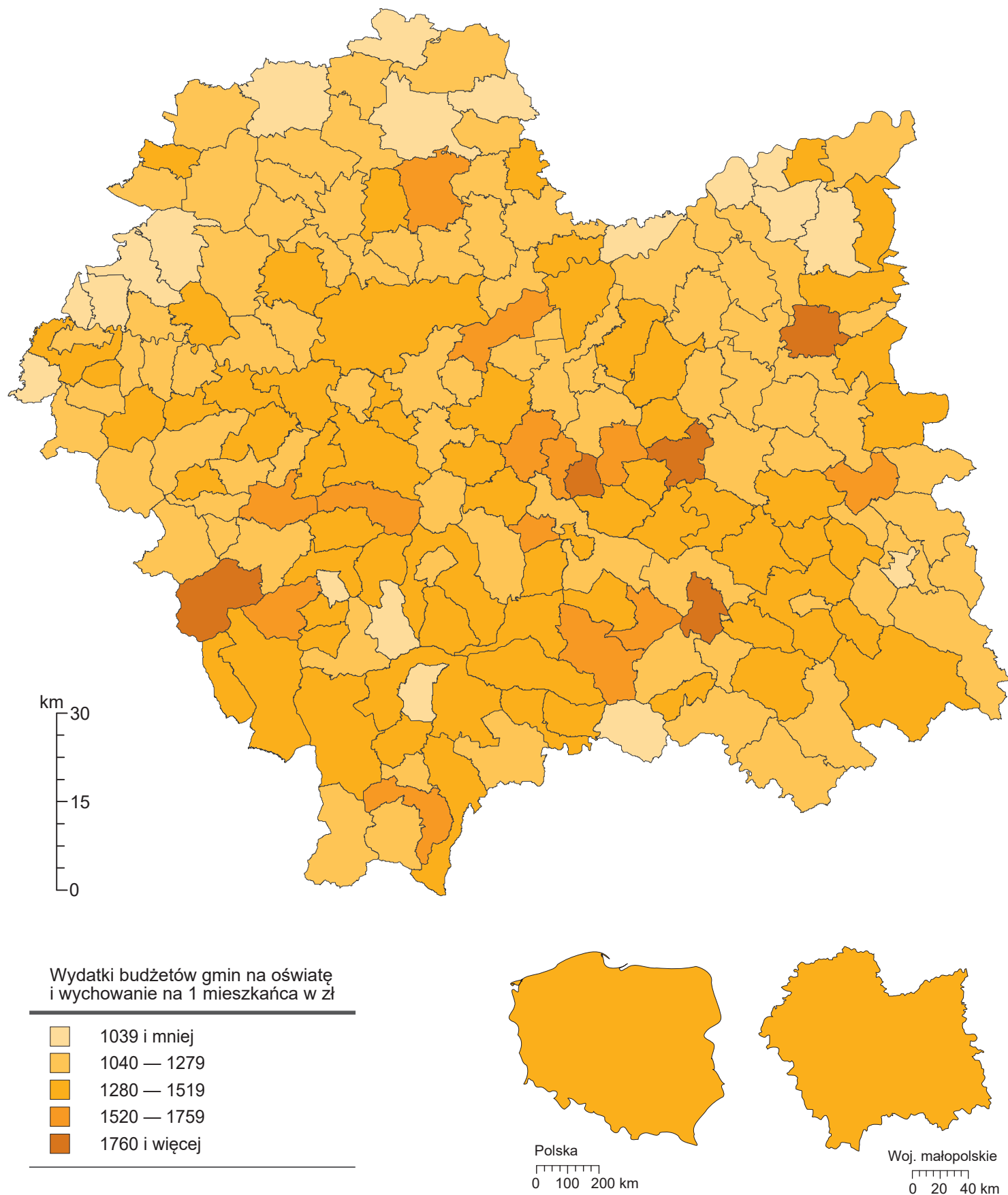
Mapa 4.3. Wydatki ogółem budżetów gmin w 2014 r.

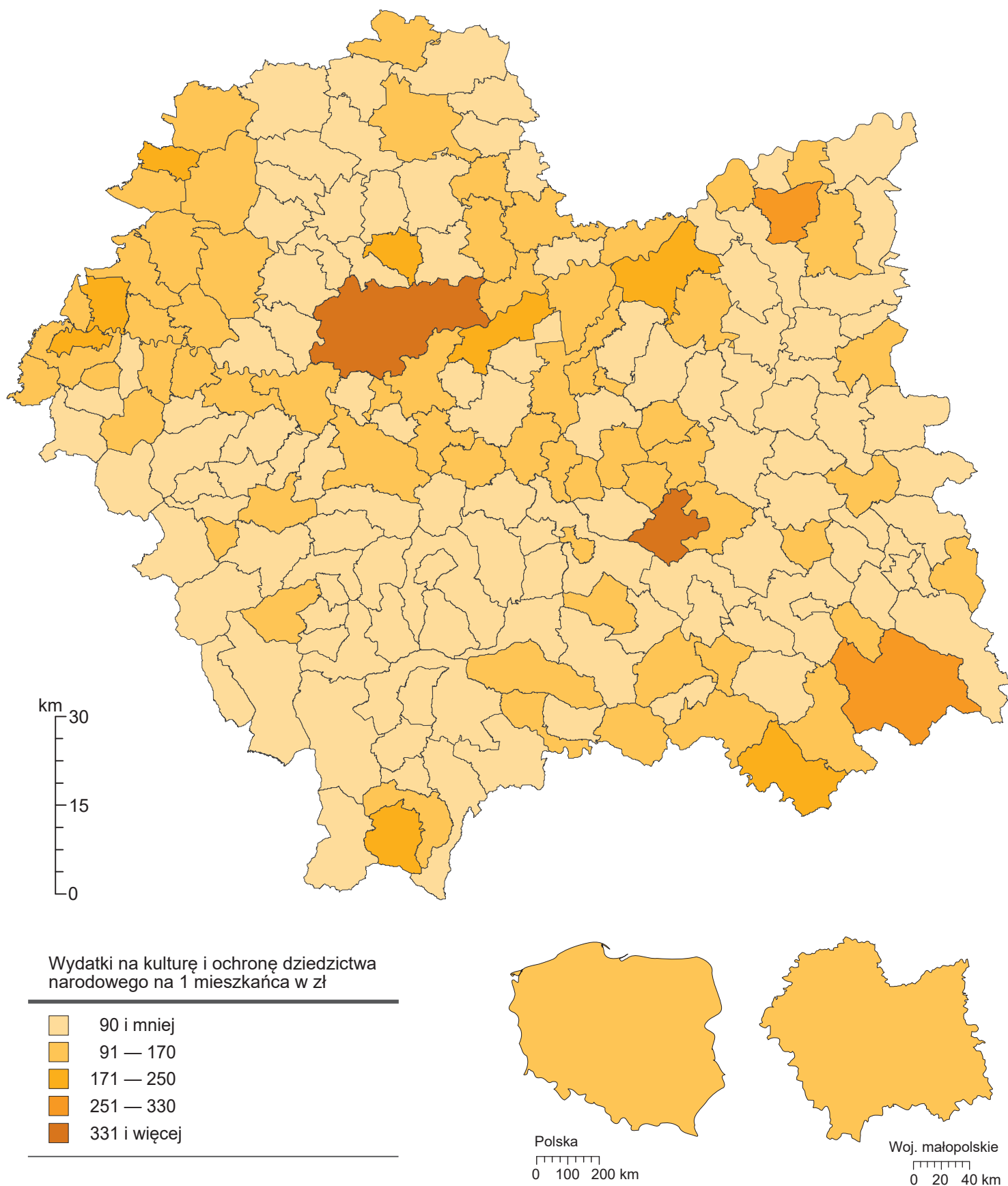
Mapa 4.4. Stopień pokrycia wydatków budżetów gmin dochodami własnymi w 2014 r.

Mapa 4.5. Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie w 2014 r.

Mapa 4.6. Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2014 r.

Mapa 5.1. Infrastruktura transportowa w 2015 r.
Stan w dniu 13 IX

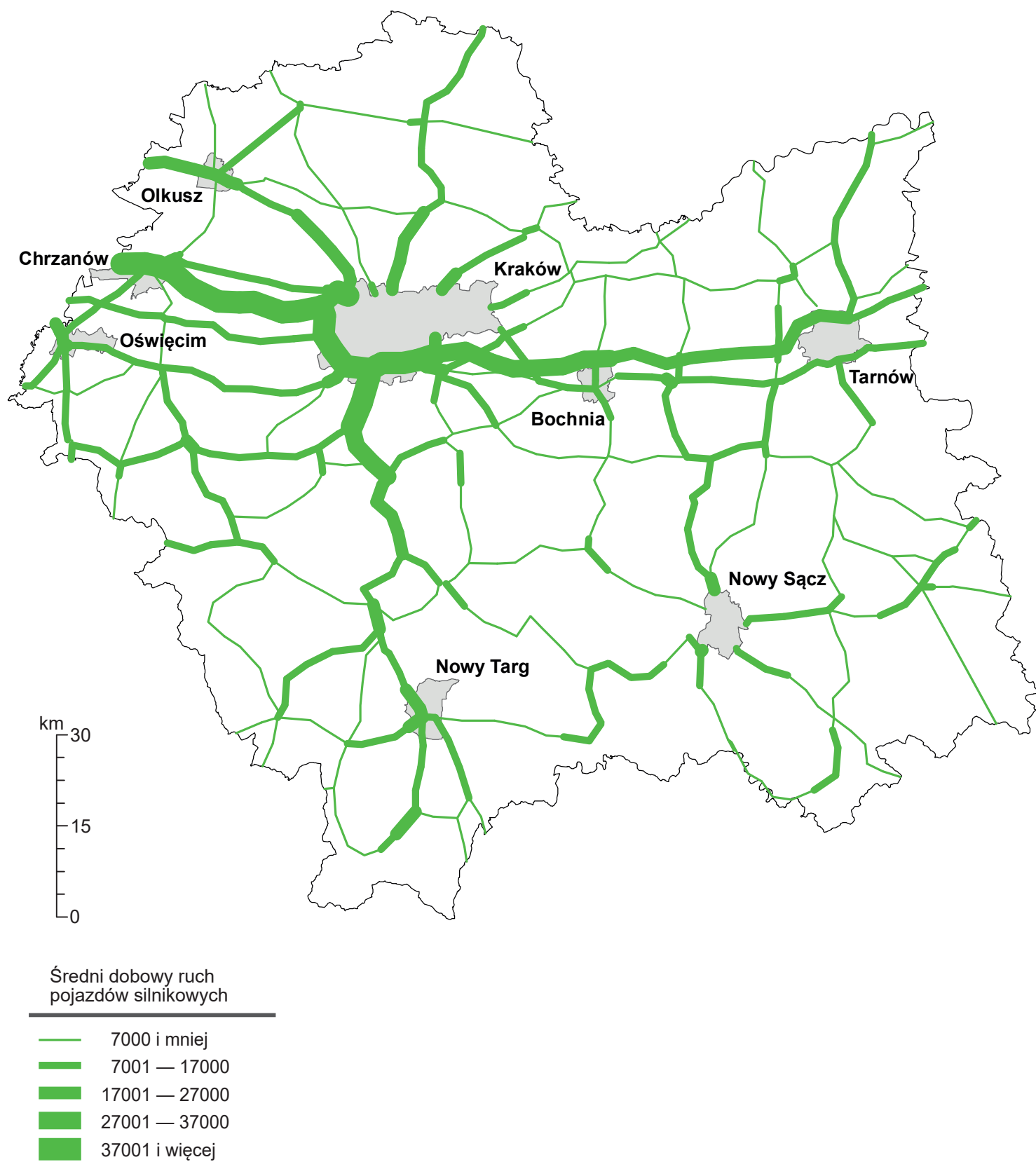

Infrastruktura transportowa

- autostrady
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- linie kolejowe

Źródło: CODGiK

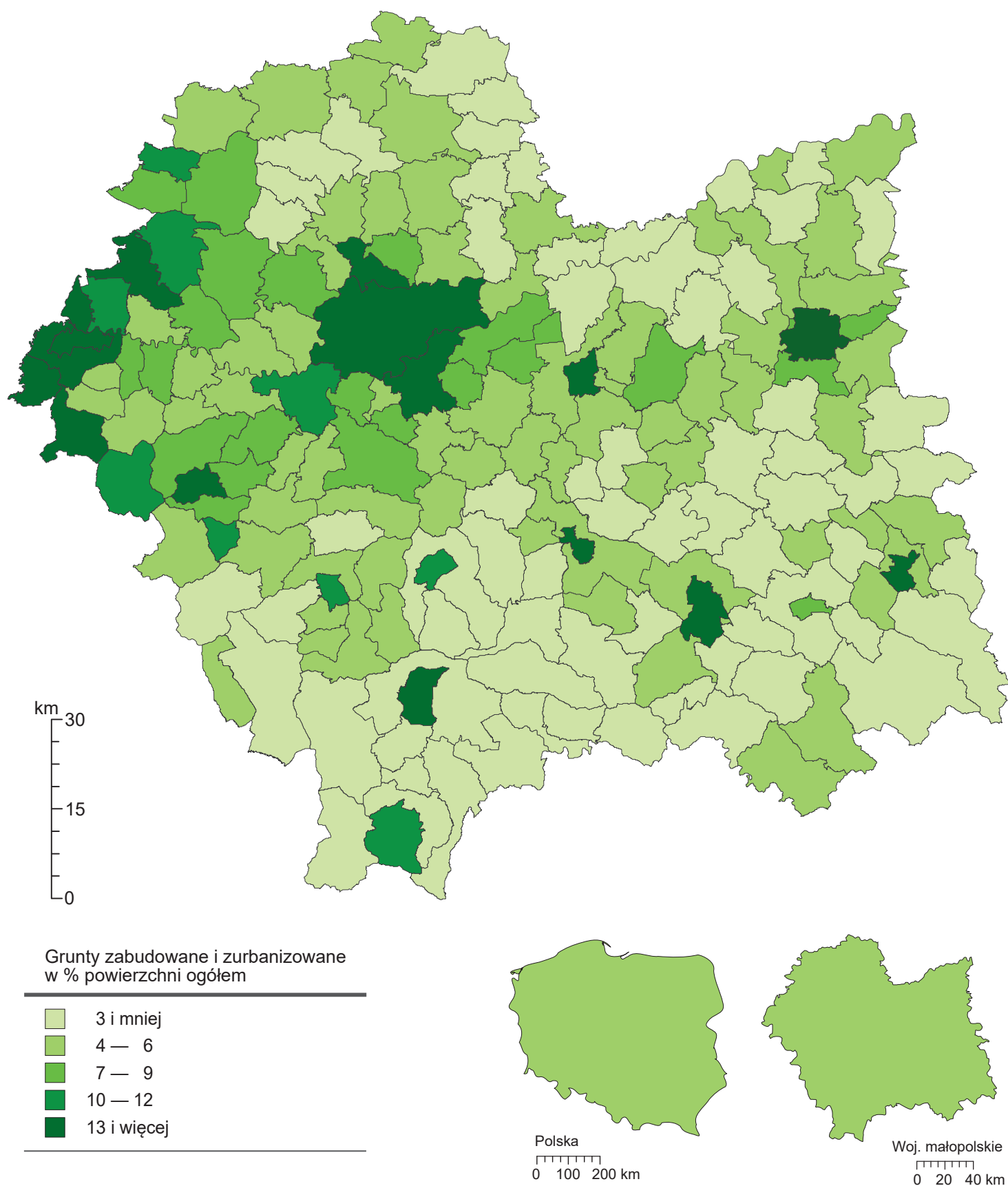
Mapa 5.2. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych w 2015 r.

Źródło: GDDKiA, CODGiK

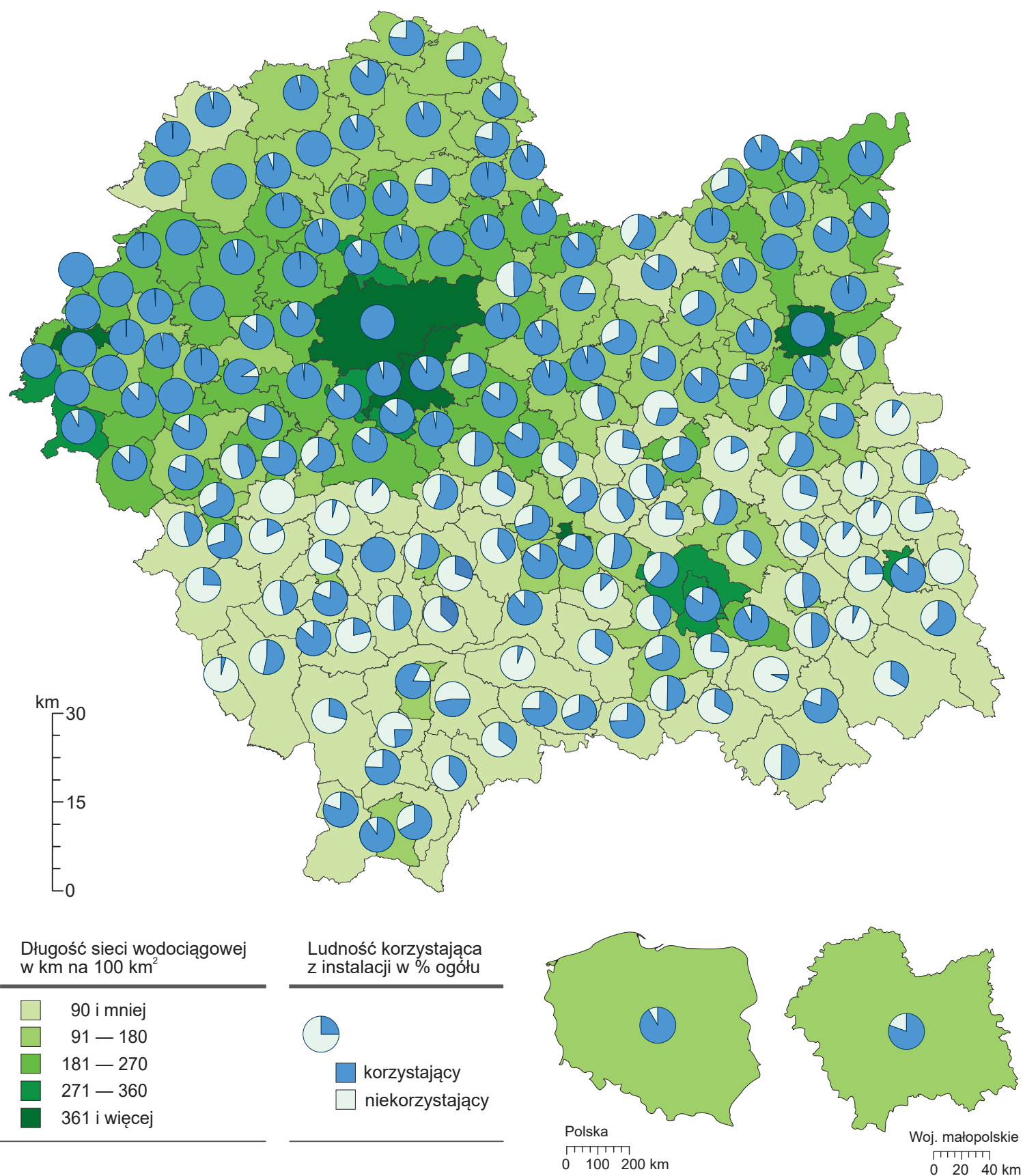
Mapa 5.3. Grunty zabudowane i zurbanizowane w 2014 r.

Stan w dniu 1 I

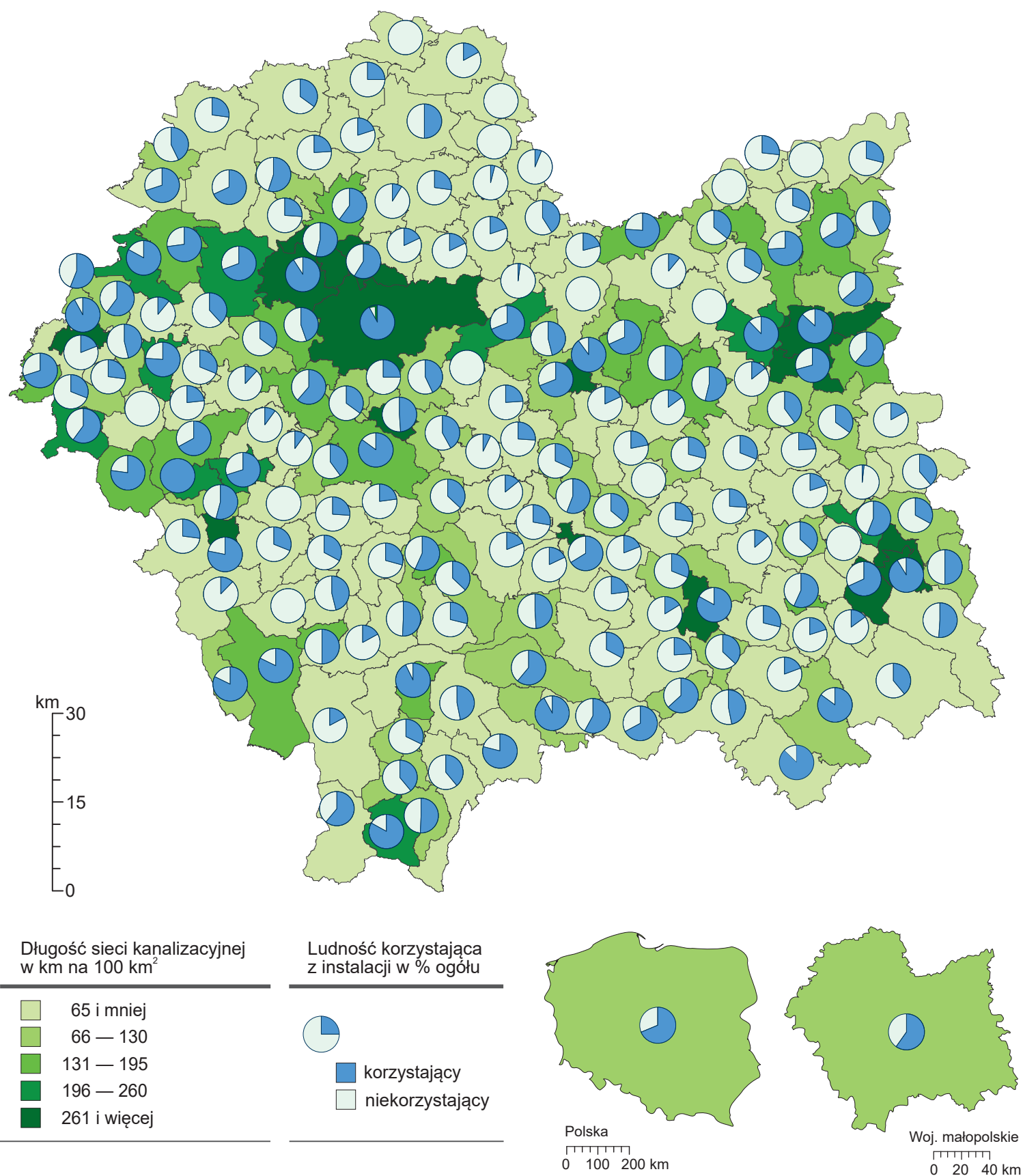
Mapa 5.4. Sieć wodociągowa w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

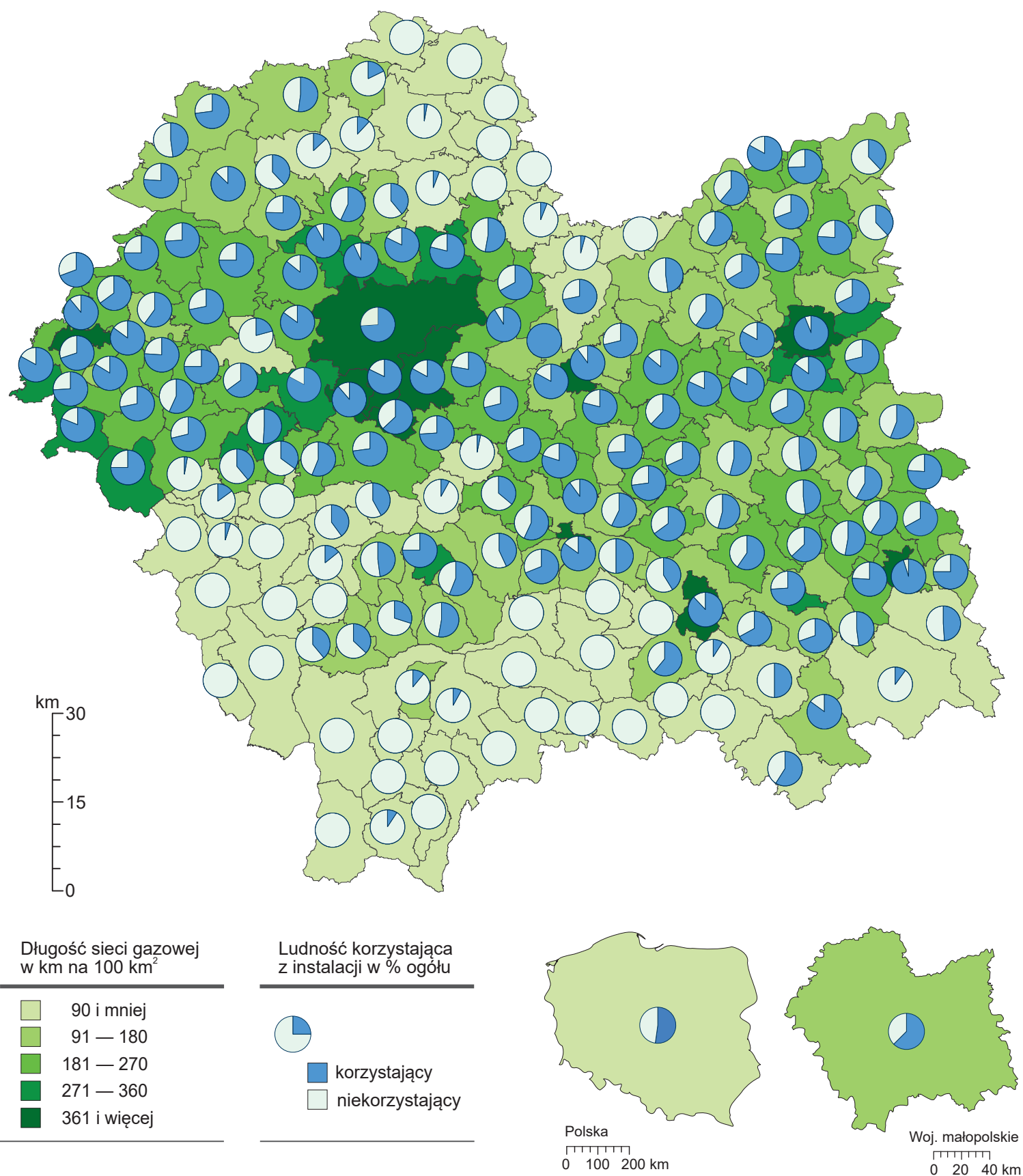
Mapa 5.5. Sieć kanalizacyjna w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

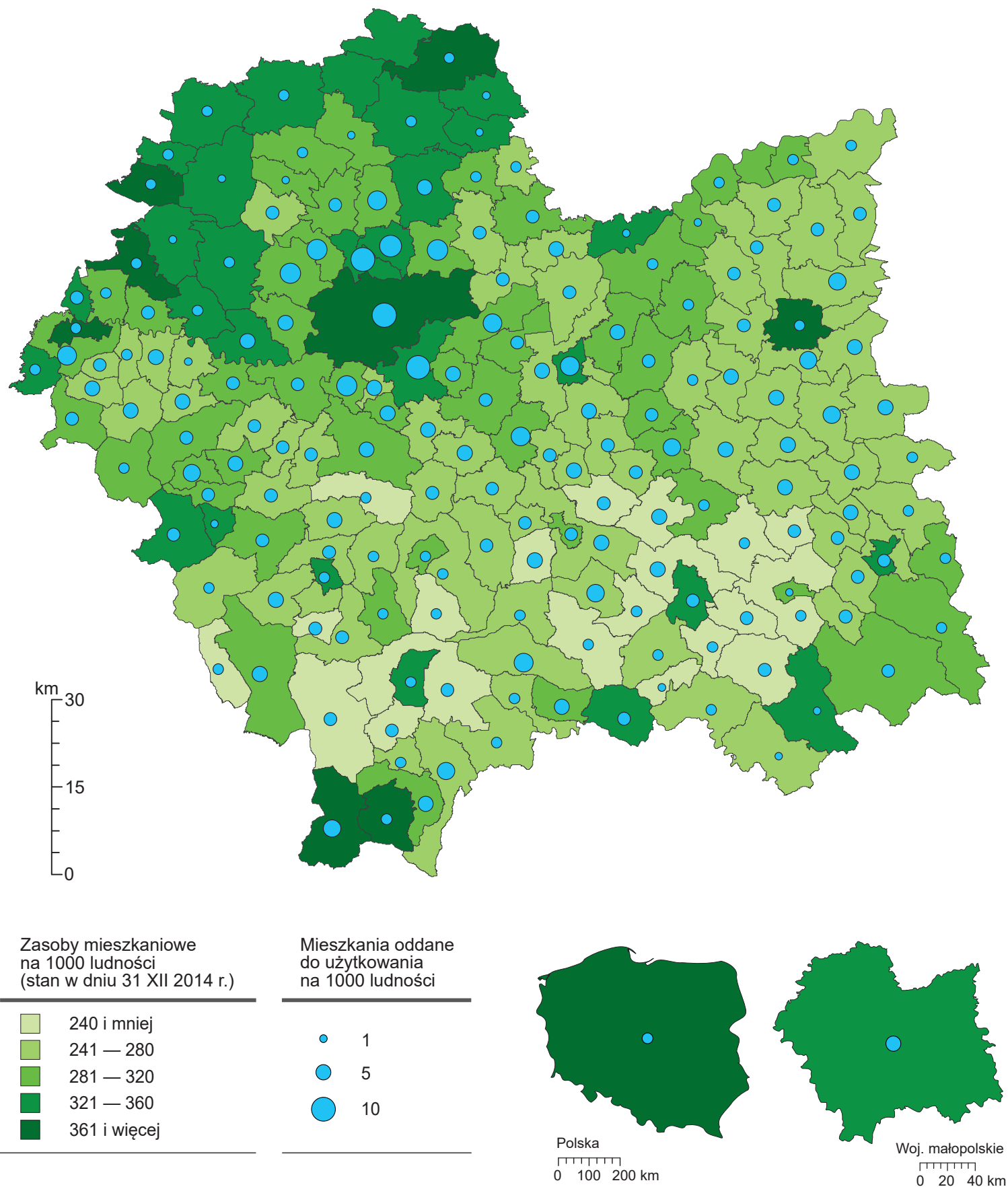

Mapa 5.6. Sieć gazowa w 2014 r.

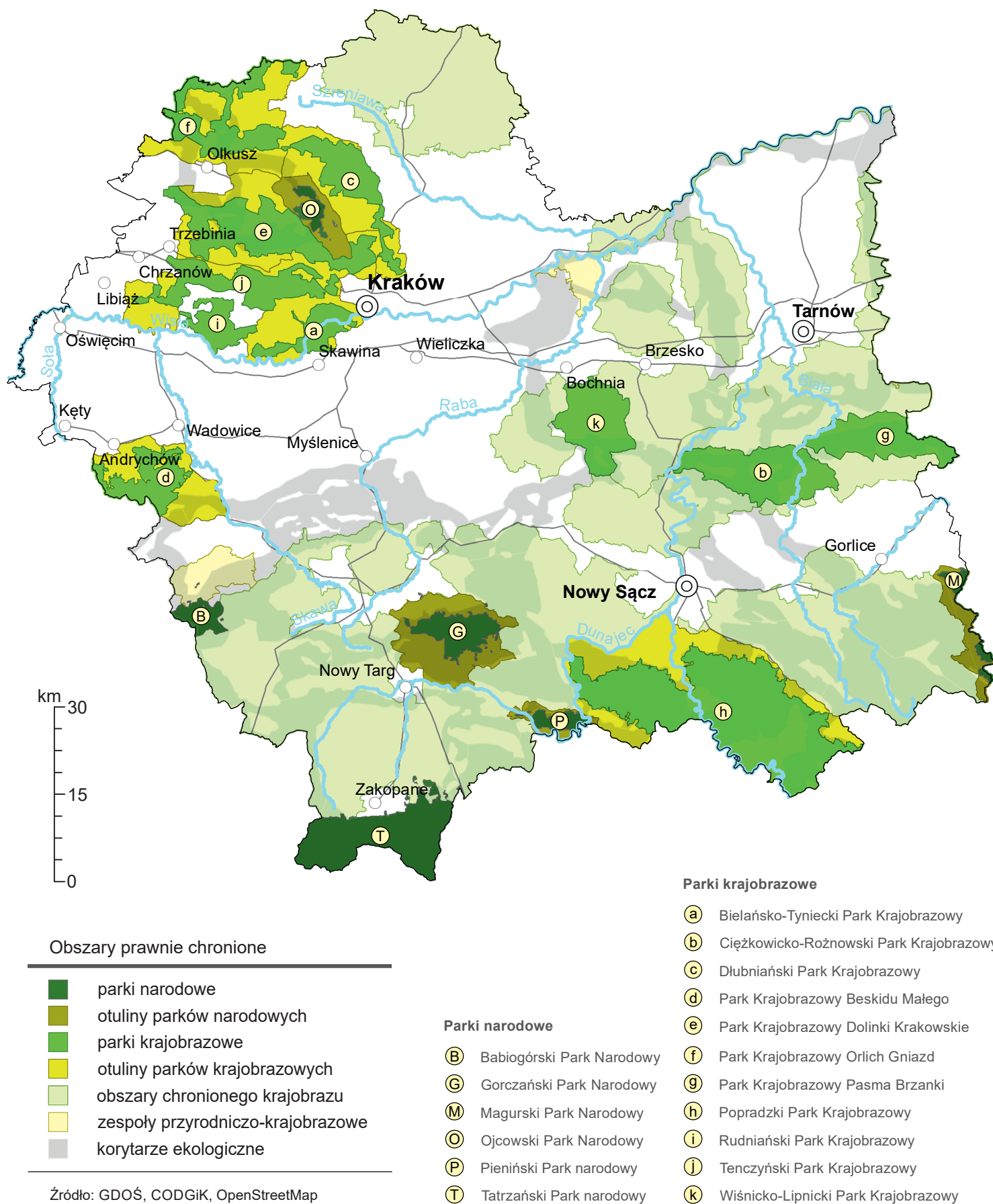
Stan w dniu 31 XII

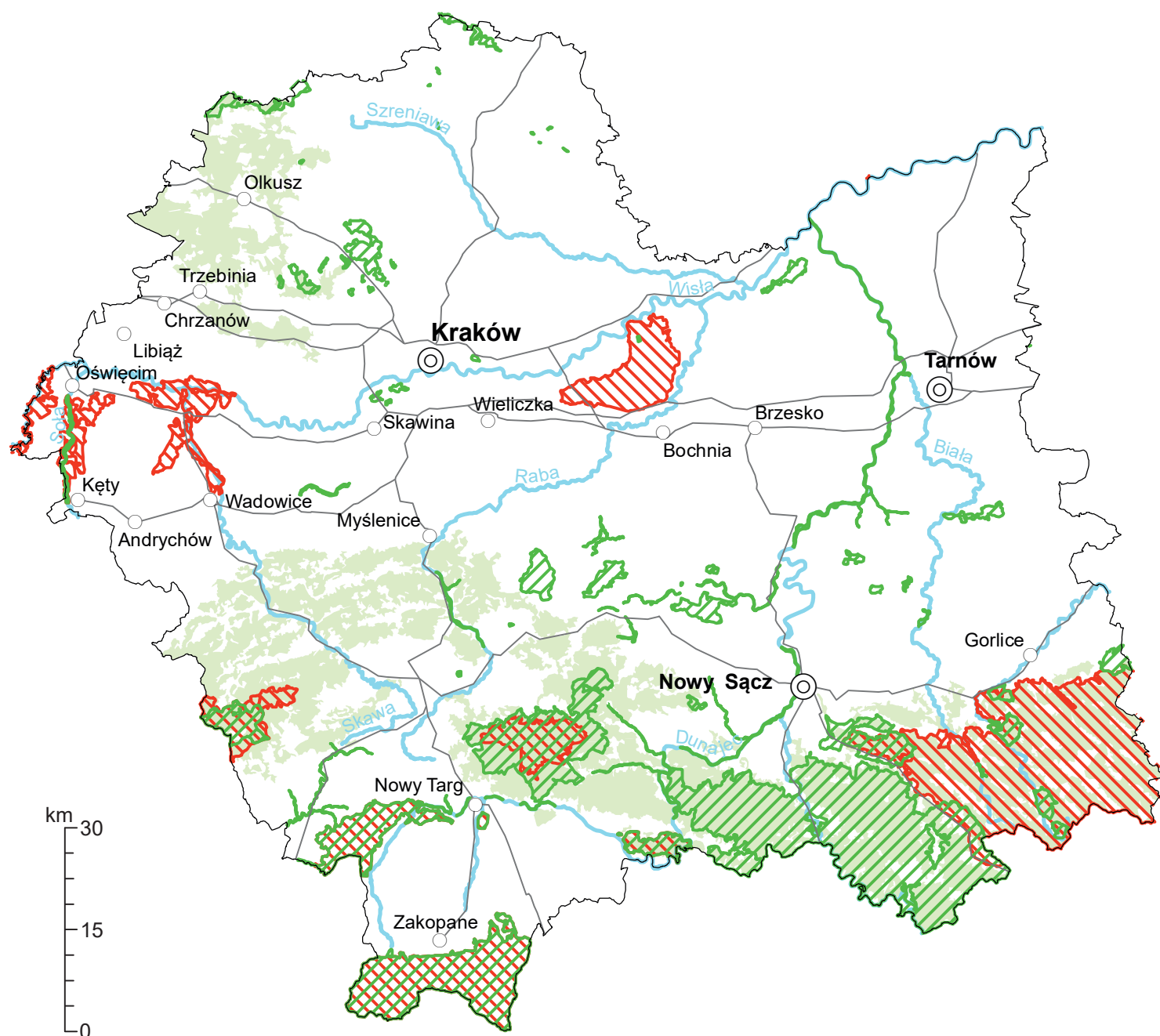
Mapa 5.7. Zasoby mieszkaniowe w 2014 r.

Mapa 6.1. Obszary prawnie chronione w 2013 r.
Stan w dniu 15 II

Mapa 6.2. Obszary ochrony przyrody sieci Natura 2000 w 2013 r.
Stan w dniu 15 II

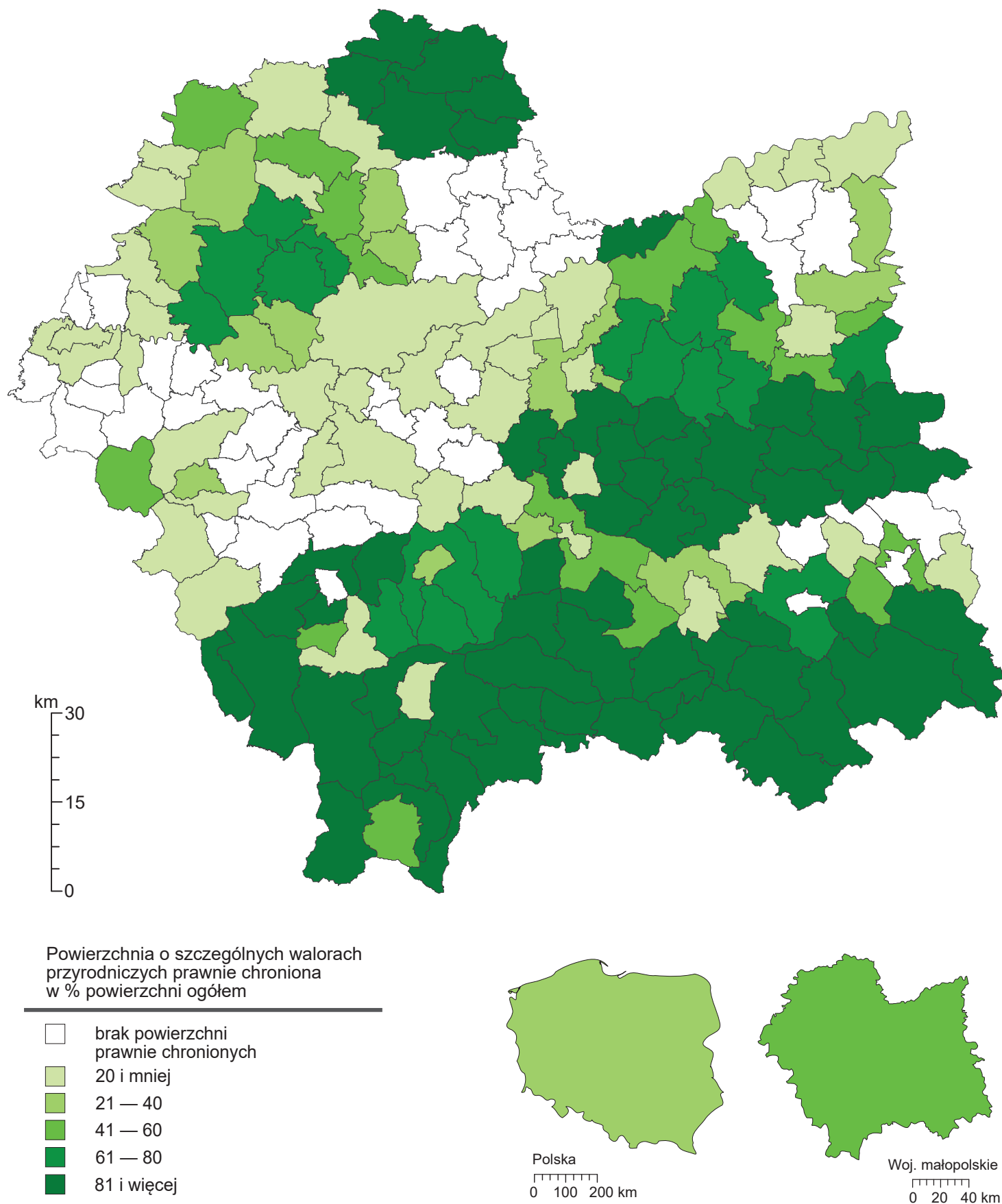

Obszary sieci Natura 2000

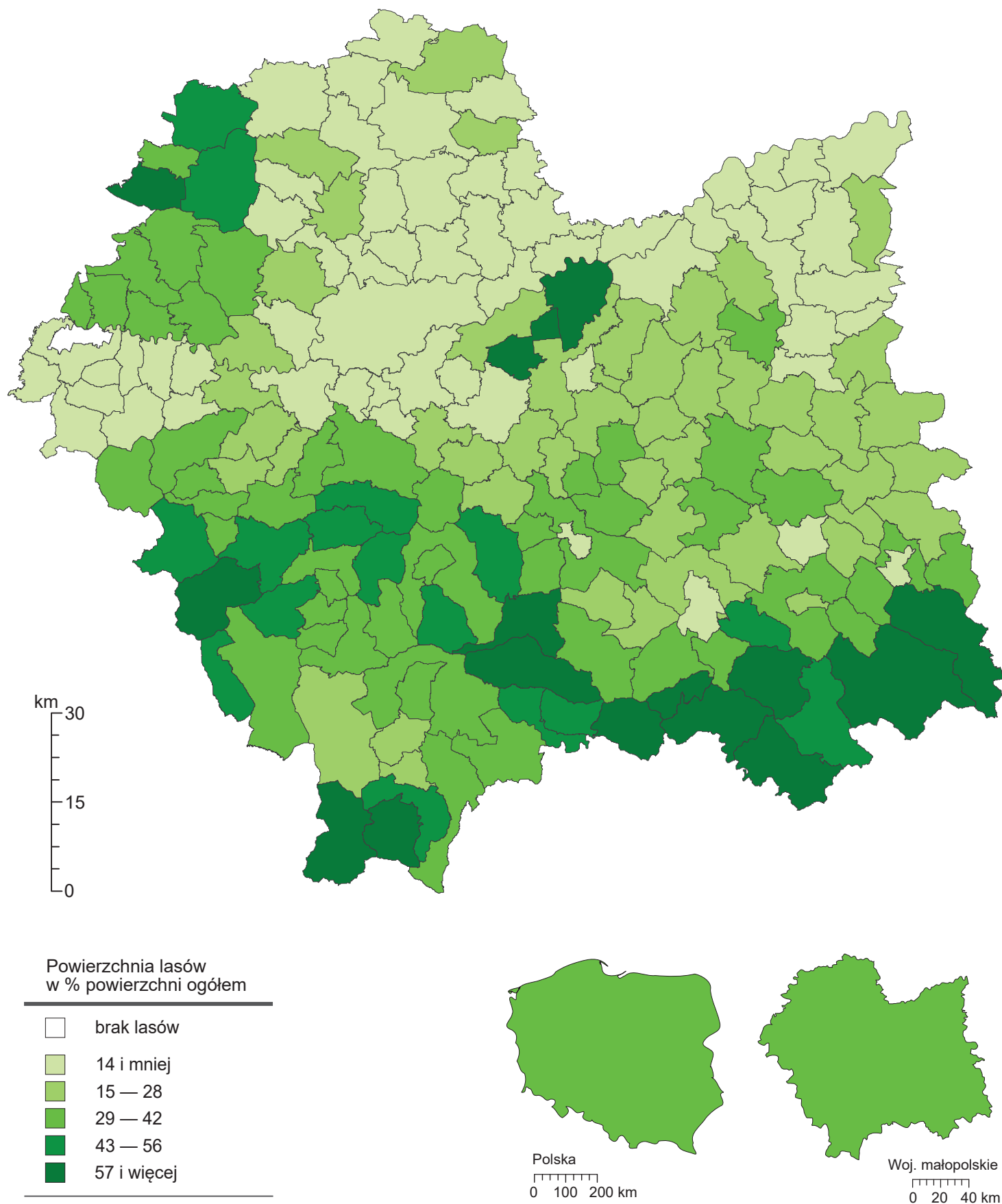
- ▨ specjalne obszary ochrony ("siedliskowa" Natura 2000)
- ▨ obszary specjalnej ochrony ("ptasia" Natura 2000)

Źródło: GDOŚ, CODGiK, OpenStreetMap

Mapa 6.3. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Mapa 6.4. Lasy w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Mapa 6.5. Ważniejsze szlaki turystyczne w 2015 r.
Stan w dniu 15 VII

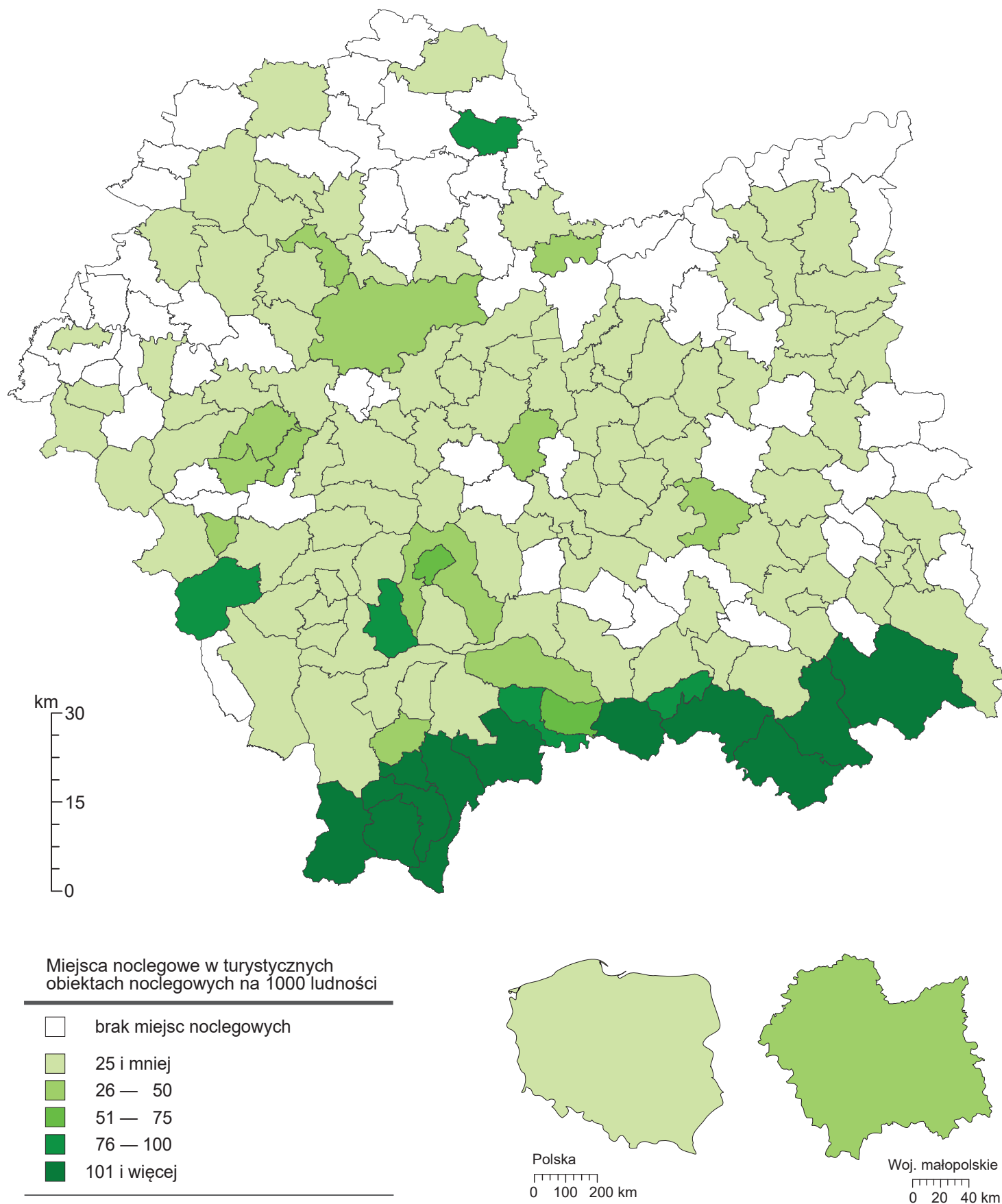

Ważniejsze szlaki turystyczne

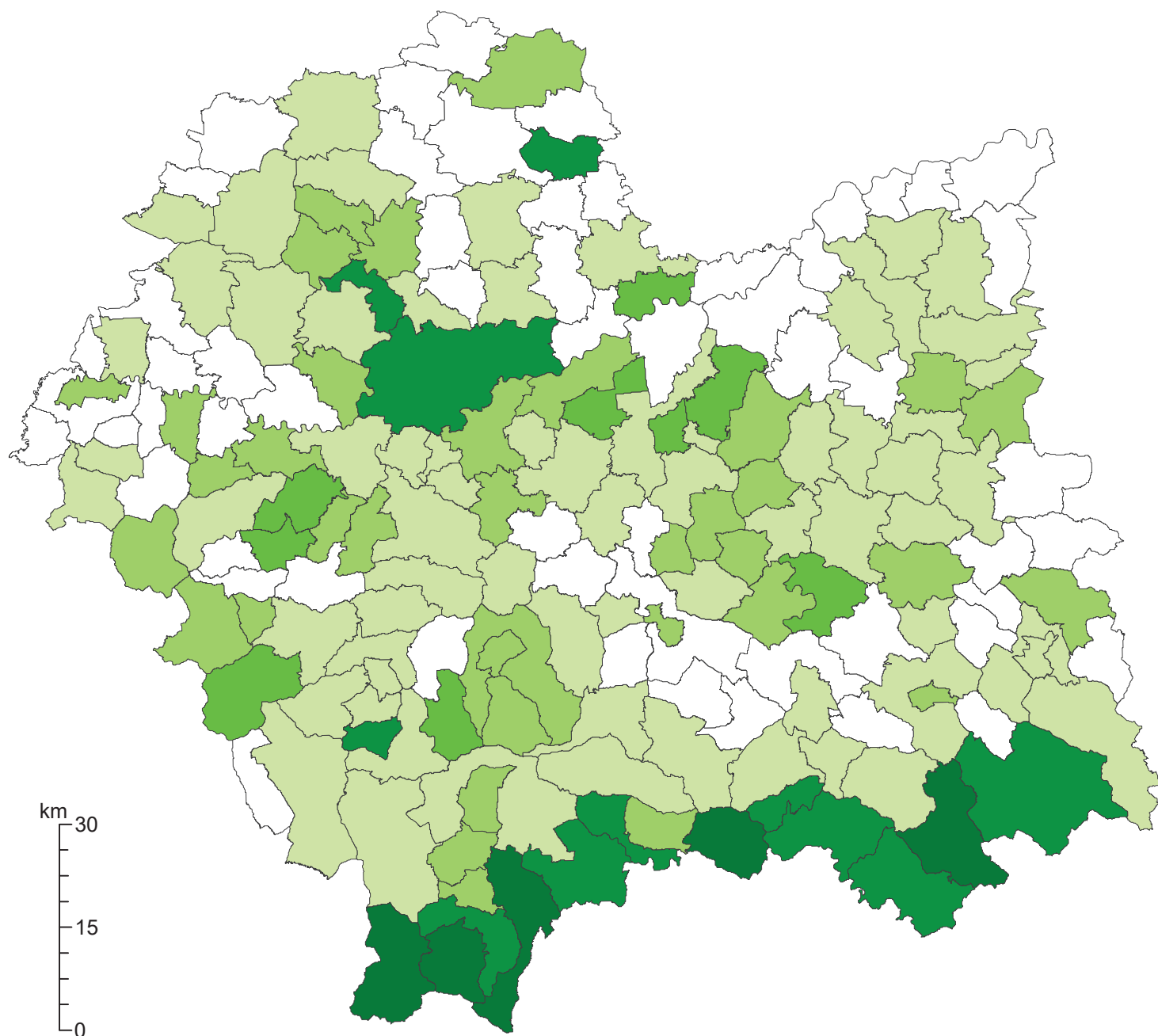
- Szlak Orlich Gniazd
- Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej
- Szlak św. Jakuba
- Szlak Cysterski
- Szlak Architektury Drewnianej

Źródło: MIIP, CODGiK, OpenStreetMap

Mapa 6.6. Miejsca noclegowe w 2014 r.
Stan w dniu 31 VII

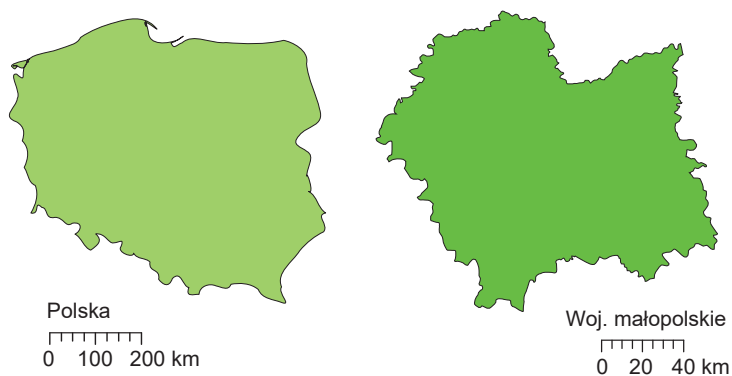

Mapa 6.7. Korzystający z noclegów w 2014 r.

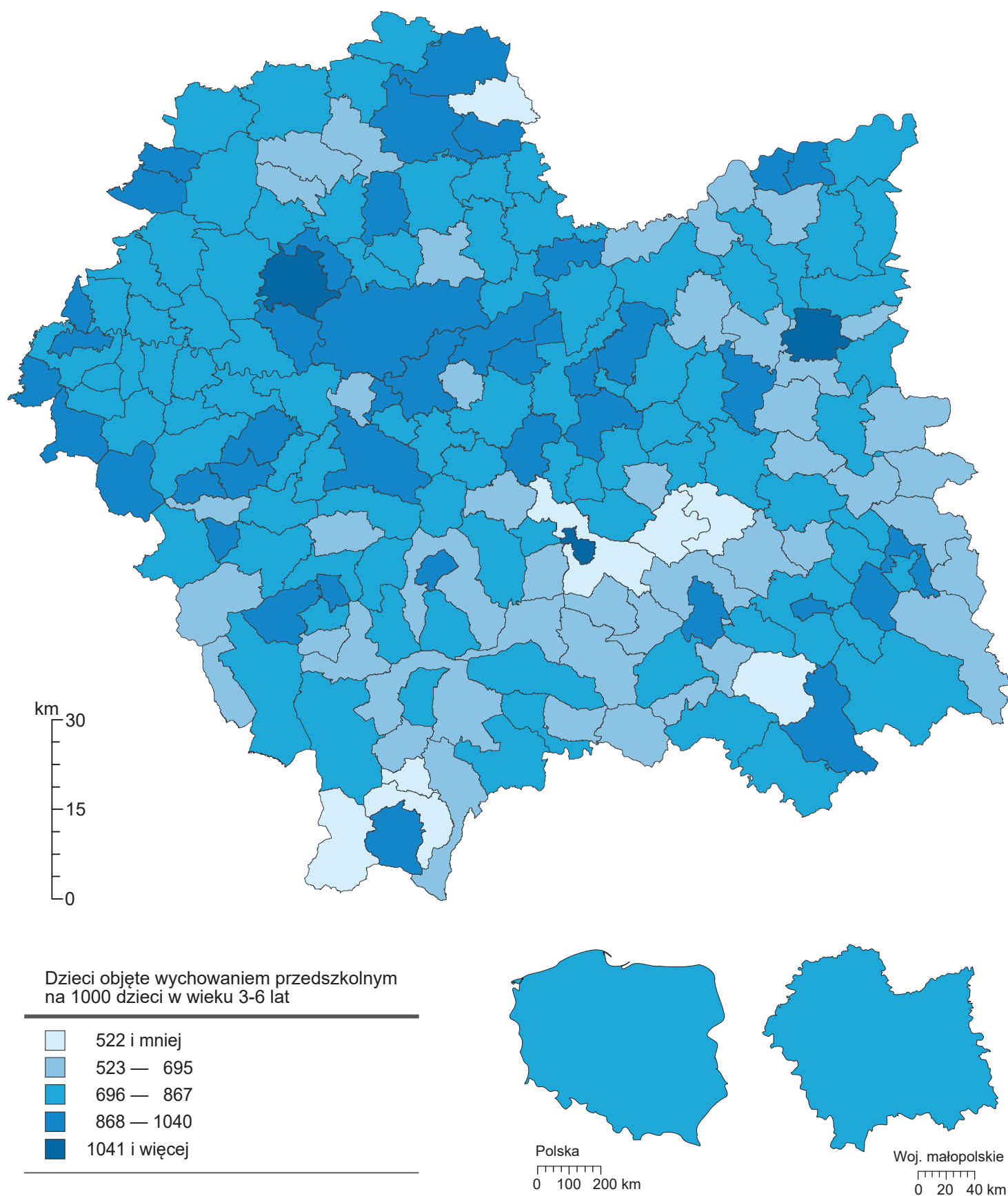

Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności

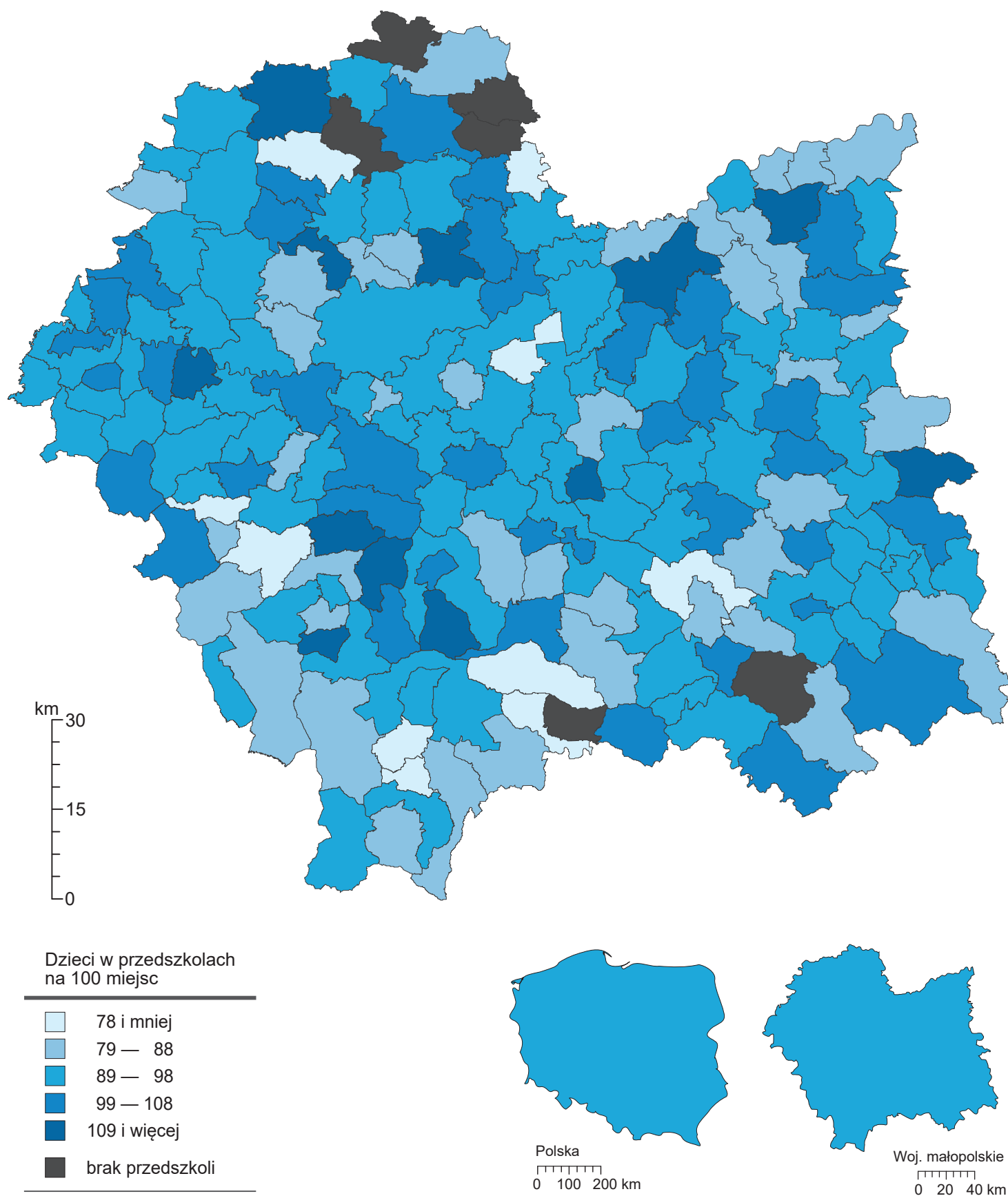
- brak korzystających z noclegów
- 250 i mniej
- 251 — 1000
- 1001 — 2000
- 2001 — 5000
- 5001 i więcej

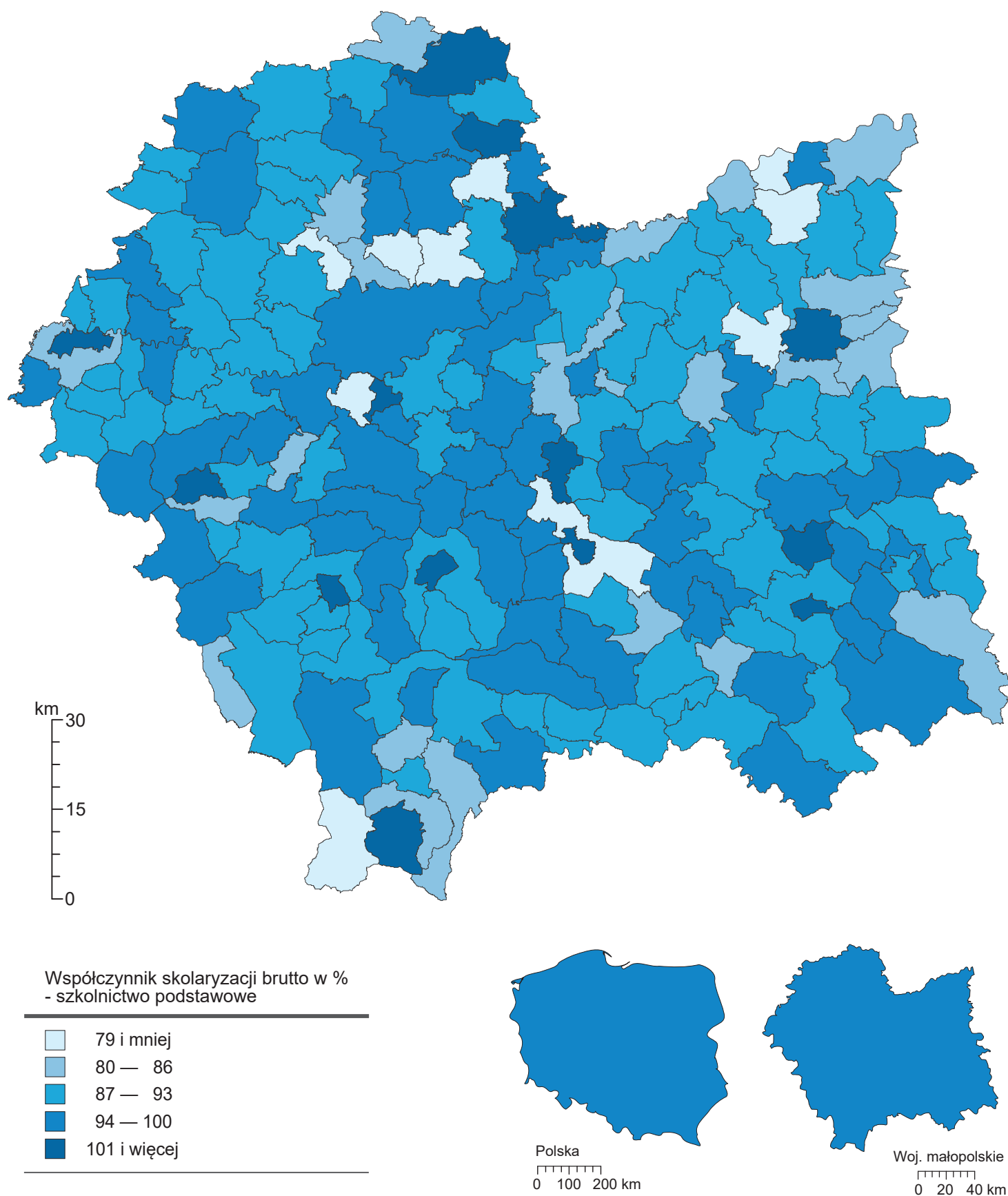
Mapa 7.1. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym
Stan na początku roku szkolnego 2014/2015

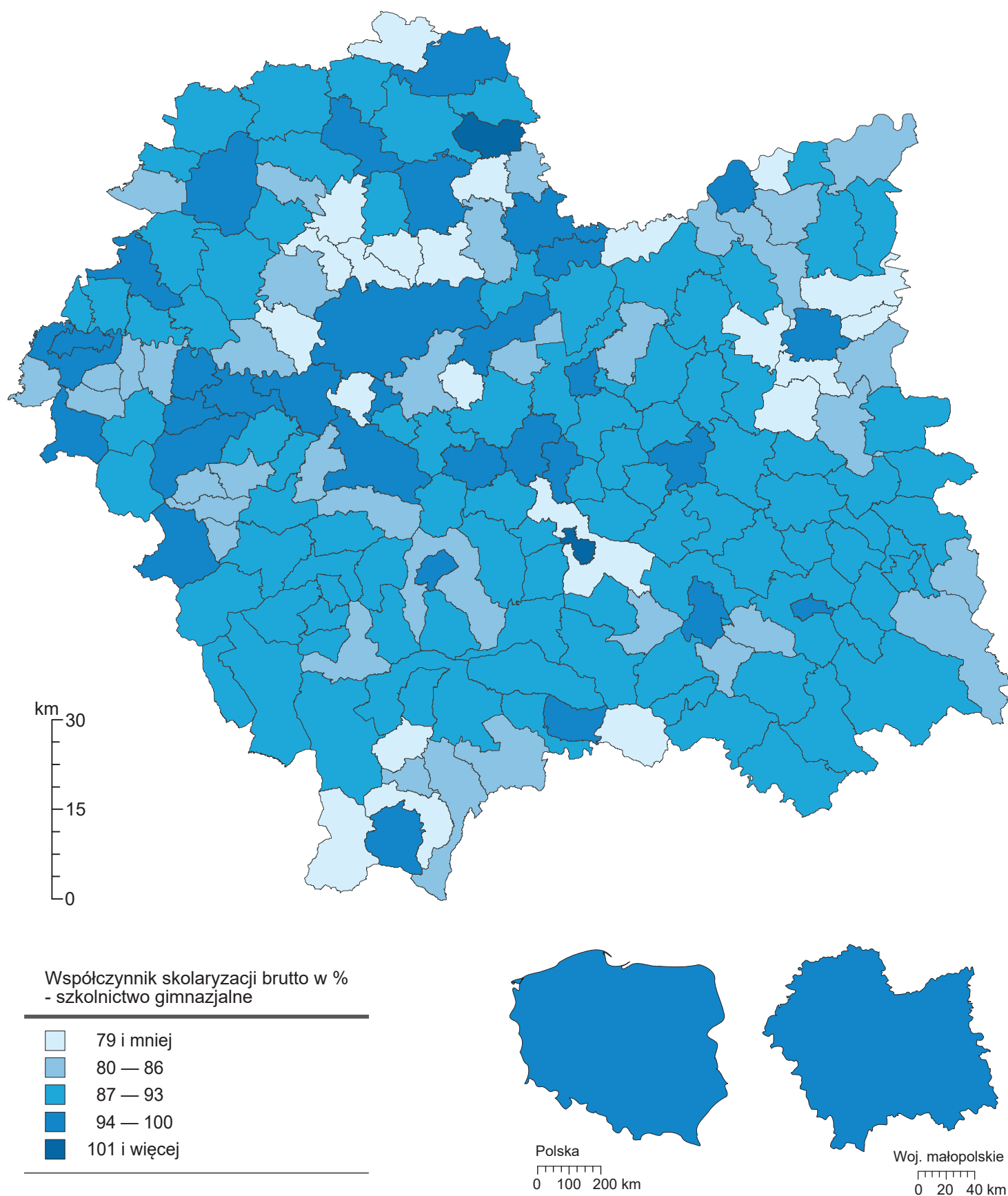
Mapa 7.2. Dzieci w przedszkolach
Stan na początku roku szkolnego 2014/2015

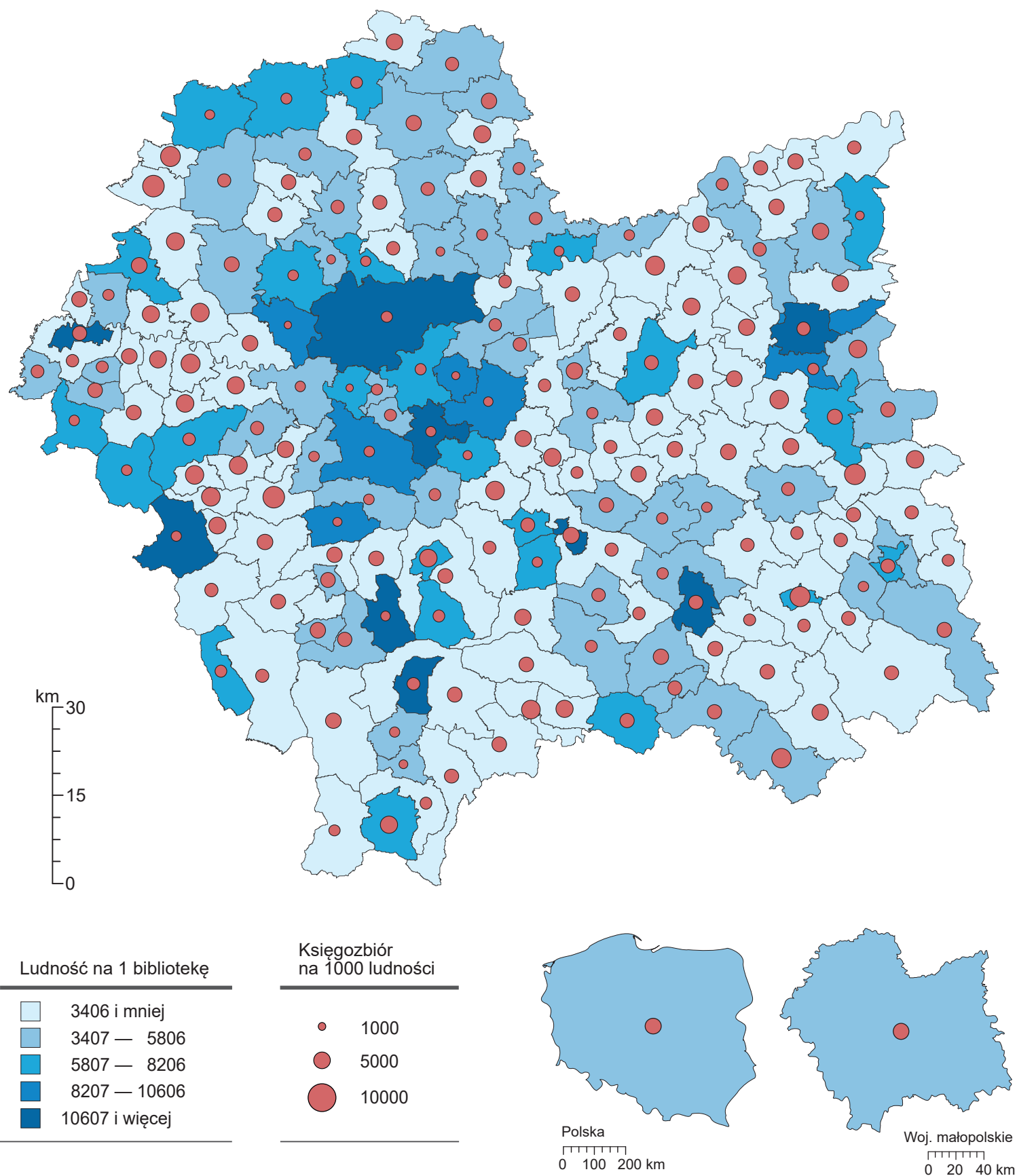
Mapa 7.3. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkolnictwo podstawowe
Rok szkolny 2014/2015

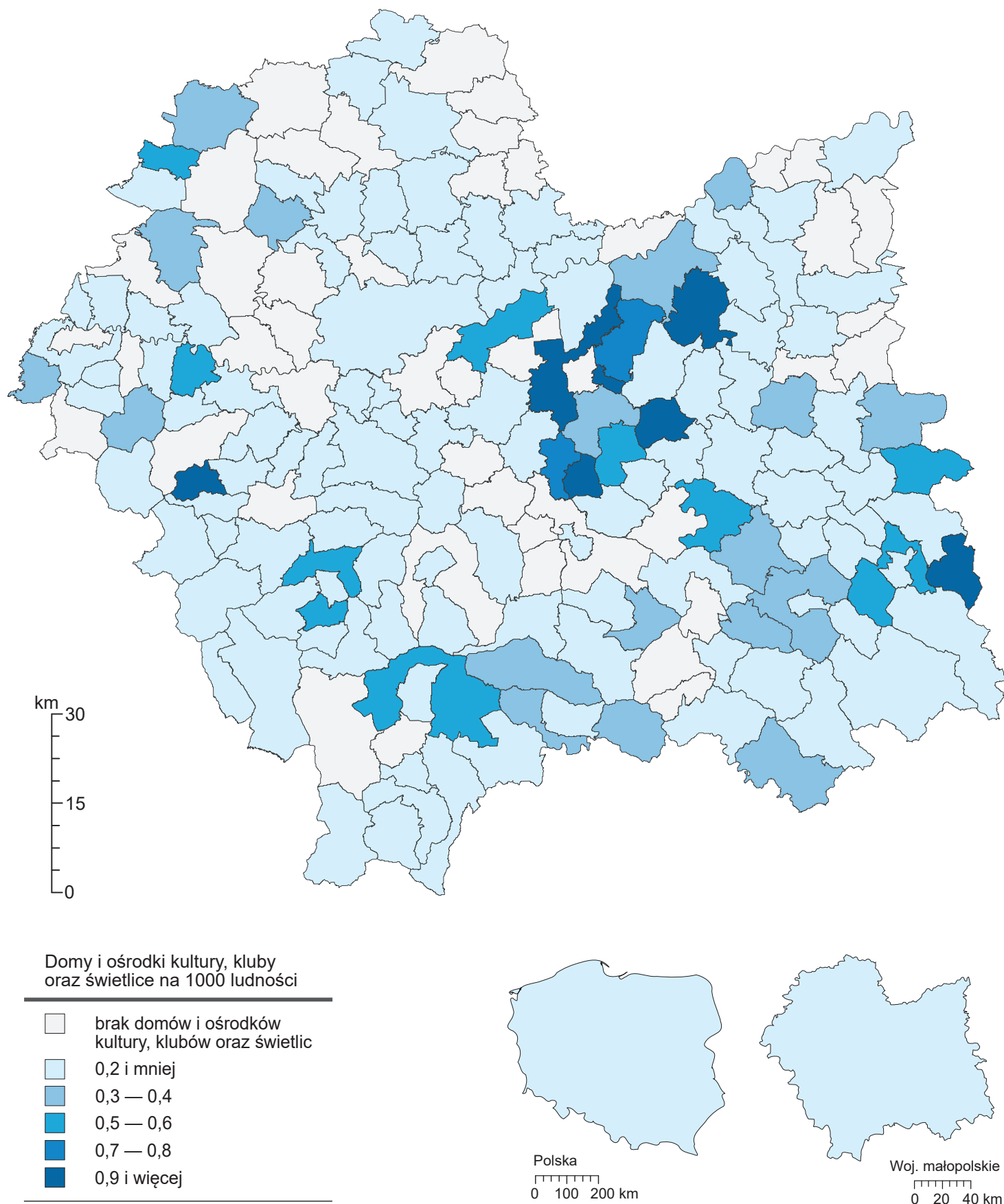
Mapa 7.4. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkolnictwo gimnazjalne
Rok szkolny 2014/2015

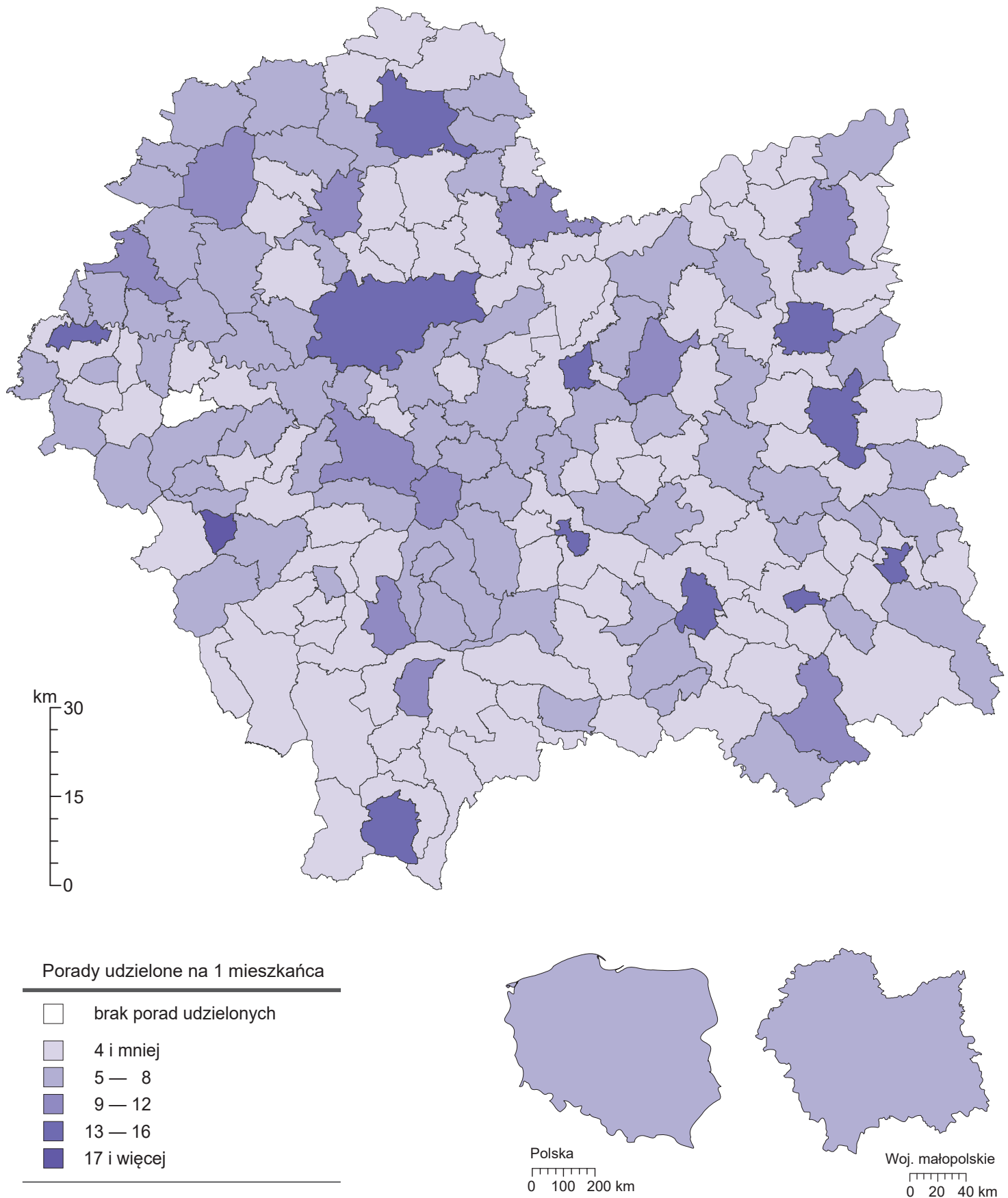
Mapa 8.1. Biblioteki publiczne w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

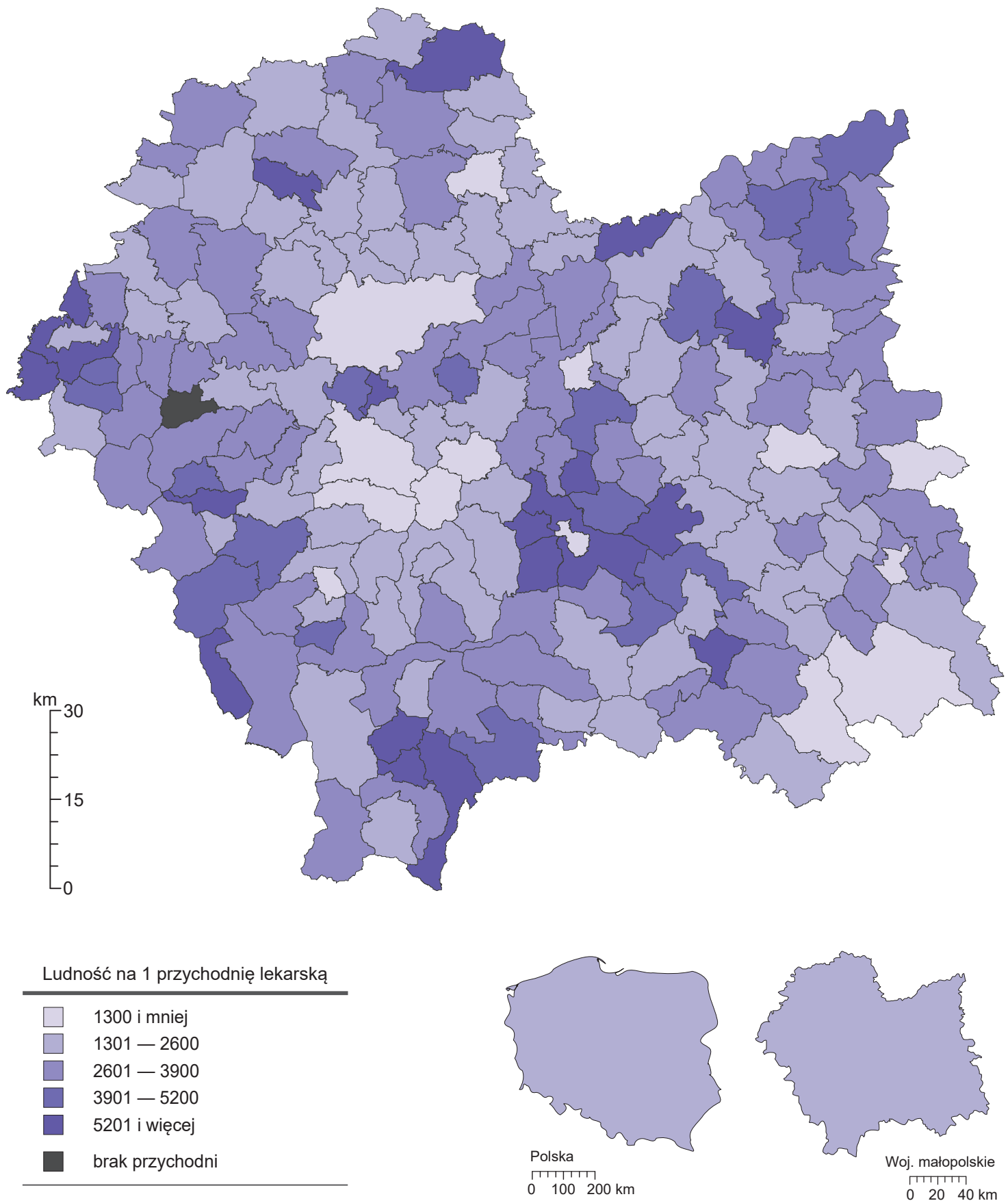
Mapa 8.2. Domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

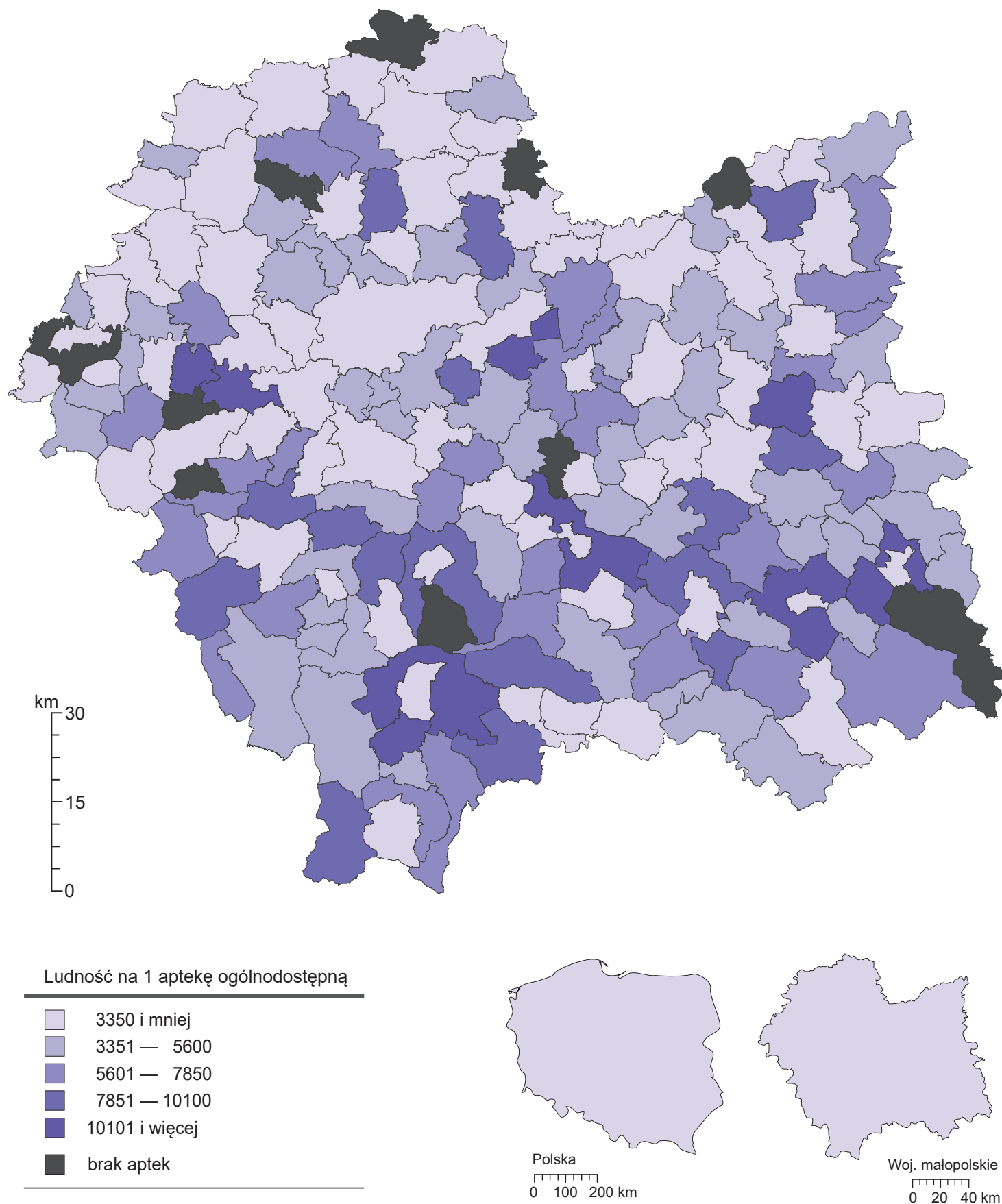
Mapa 9.1. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2014 r.

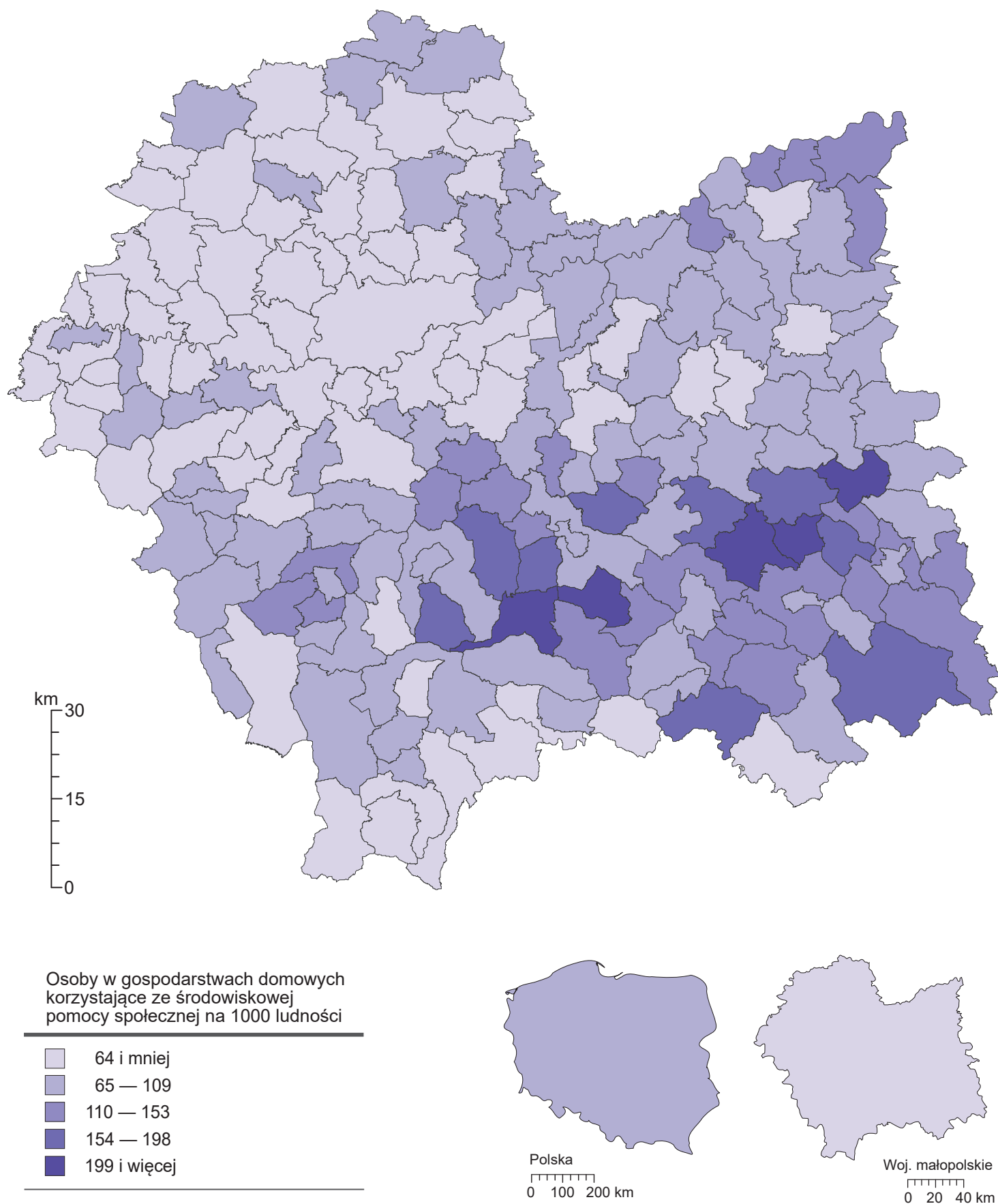
Mapa 9.2. Przychodnie lekarskie w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

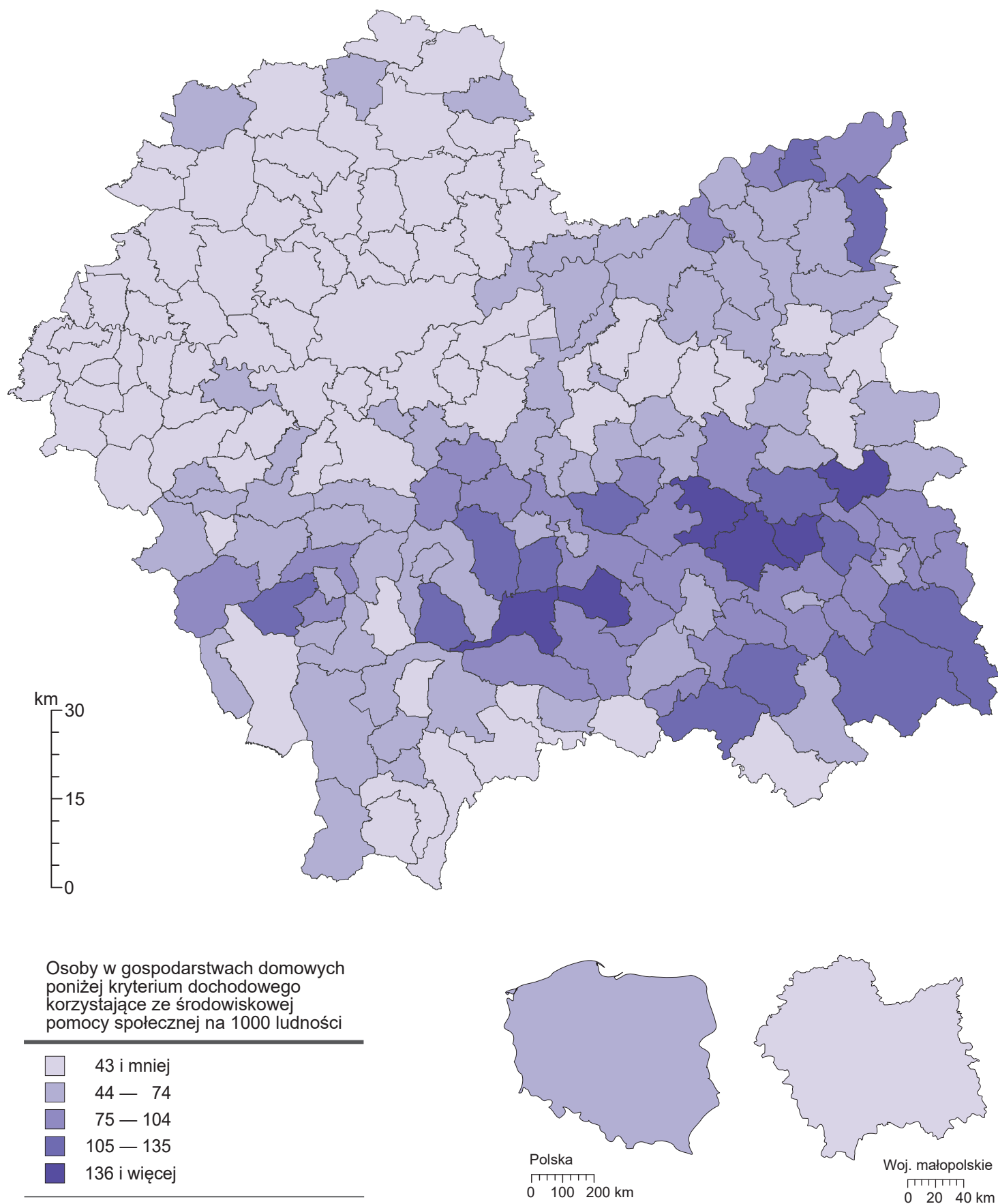
Mapa 9.3. Apteki ogólnodostępne w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

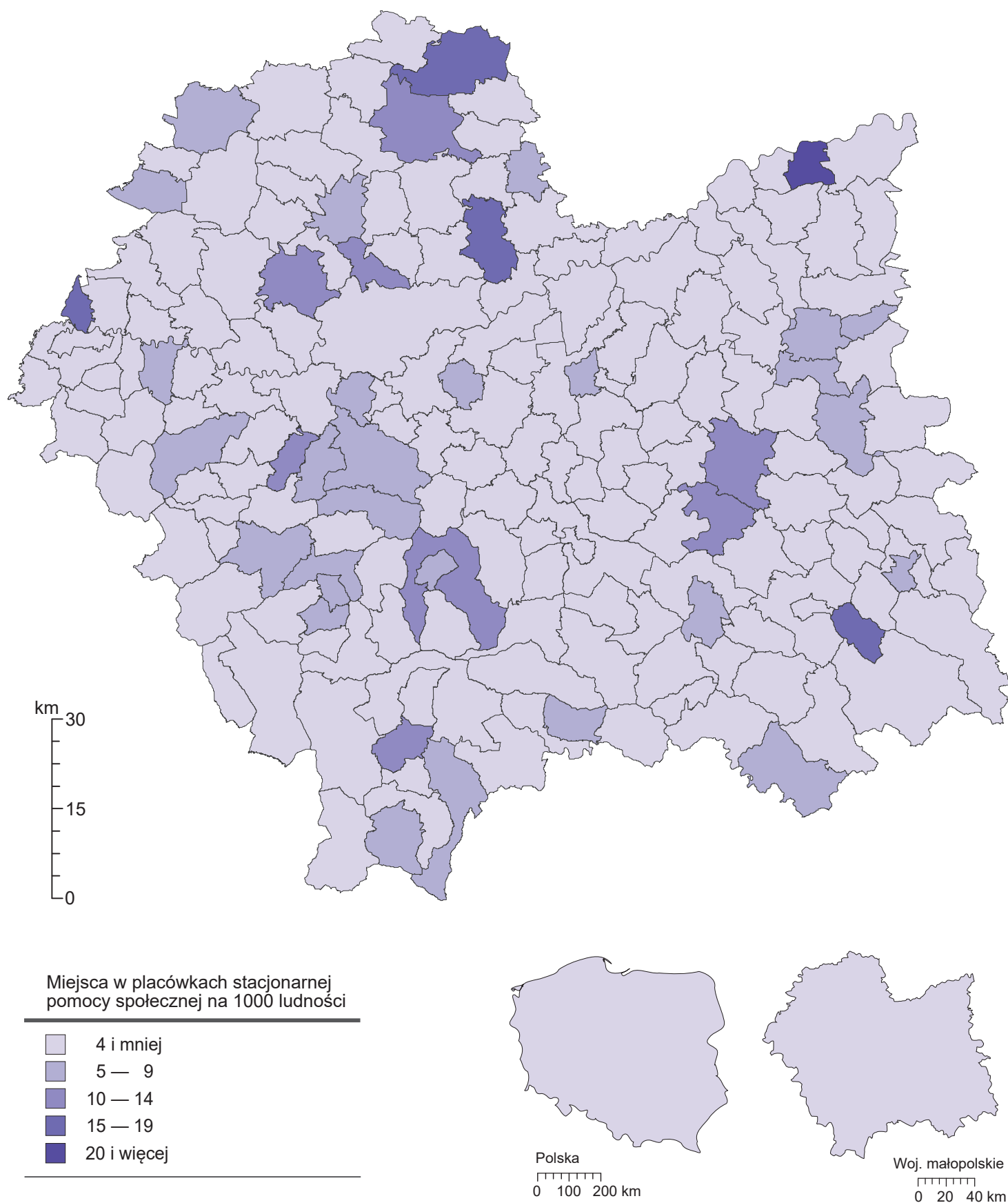
Mapa 10.1. Środowiskowa pomoc społeczna w 2014 r.

Mapa 10.2. Środowiskowa pomoc społeczna w 2014 r.: kryterium dochodowe

Mapa 10.3. Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Mapa 10.4. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

